

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2018 m. gegužės 30 d.
(OR. en)

9511/18

Tarpinstitucinė byla:
2018/0196 (COD)

FSTR 22
REGIO 30
FC 23
SOC 326
PECHE 185
CADREFIN 49
JAI 529
SAN 172
CODEC 895

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2018 m. gegužės 30 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2018) 375 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2018) 375 final.

Pridedama: COM(2018) 375 final

Strasbūras, 2018 05 29
COM(2018) 375 final

2018/0196 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2018 m. gegužės 2 d. Komisija priėmė kitos 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos pasiūlymą¹. Diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų, taip pat *ex post* vertinime ir viešose konsultacijose administracinis supaprastinimas nurodytas kaip vienas pagrindinių tikslų. Patirtis rodo, kad įvairių fondų ir finansavimo formų taisyklės yra pernelyg sudėtingos ir skirtingos, dėl to nereikalinga našta tenka programų valdytojams ir galutiniams paramos gavėjams.

Šiame Bendrų nuostatų reglamento (BNR) pasiūlyme bus nustatytos septyniems pasidalijamojo valdymo fondams bendros nuostatos. Šiuo pasiūlymu nebus pakeistas dabartinis Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, juo bus toliau reglamentuojamos 2014–2020 m. patvirtintos programos. Pasiūlymu sumažinami taisyklių skirtumai ir užtikrinamas bendras šiems septyniems fondams taikomų pagrindinių taisyklių rinkinys:

- SF: Sanglaudos fondui
- EJŖŽF: Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui
- ERPF: Europos regioninės plėtros fondui
- ESF+: „Europos socialiniam fondui +“²
- PMIF: Prieglobsčio ir migracijos fondui³
- SVVP: Sienų valdymo ir vizų priemonėi⁴
- VSF: Vidaus saugumo fondui

Atitinkamuose pasiūlyimuose numatyta taikymo pradžios data – 2021 m. sausio 1 d., jie teikiami 27 valstybių narių Sąjungai, atsižvelgiant į 2017 m. kovo 29 d. Europos Vadovų Tarybos gautą Jungtinės Karalystės pranešimą apie jos ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos ir Euratomo remiantis Europos Sąjungos sutarties 50 straipsniu.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 317 straipsnyje nustatyta, kad Komisija vykdo biudžetą bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, laikydamasi pagal SESV 322 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų. SESV 322 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytas teisinis pagrindas, kuriuo remiantis priimamos finansinio pobūdžio taisyklės, pirmiausia nurodančios biudžeto sudarymo ir vykdymo bei sąskaitų pateikimo ir audito tvarką. Subsidiarumo principas finansinėms taisyklėms netaikomas, nes aišku, kad tik Sąjunga gali arba net turi imtis veiksmų.

ES veikla, susijusi su Europos struktūriniais ir investicijų fondais, yra pagrįsta SESV 174 straipsnyje nustatytais tikslais. Teisė imtis veiksmų įtvirtinta SESV 175 straipsnyje, kuriame

¹ COM(2018) 322 *final*, 2018 5 2.

² Išskyrus programą „Užimtumas ir socialinės inovacijos“ ir sveikatos srityje.

³ Tik pasidalijamojo valdymo komponentams.

⁴ Integruoto sienų valdymo fondą sudaro Sienų valdymo ir vizų priemonė bei Muitinio tikrinimo įrangos priemonė.

Sąjunga tiesiogiai raginama įgyvendinti politiką panaudojant struktūrinius fondus, kartu su 177 straipsniu, kuriame nustatomas Sanglaudos fondo vaidmuo. ESF, ERPF ir Sanglaudos fondo tikslai nustatyti atitinkamai SESV 162, 176 ir 177 straipsniuose. Su žuvininkyste susiję veiksmai grindžiami SESV 39 straipsniu.

SESV 174 straipsnyje nurodyta, kad ypatingas dėmesys skiriamas kaimo vietovėms, pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms bei didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčioms vietovėms. Prie pastarųjų priskiriami labai retai apgyvendinti toliausiai į šiaurę esantys regionai bei salų, pasienio ir kalnuotos vietovės.

SESV 349 straipsnyje nustatyta, kad reikia patvirtinti konkrečias priemones siekiant atsižvelgti į atokiausių regionų socialinės ir ekonominės struktūros padėtį, kurią sunkina jų tam tikri konkretūs ypatumai, labai ribojantys šių regionų plėtrą.

Reglamentas, kuriuo sukuriamas Prieiglosčio ir migracijos fondas, grindžiamas SESV 78 straipsnio 2 dalimi ir 79 straipsnio 2 bei 4 dalimis. Reglamentas, kuriuo kaip Integruoto sienų valdymo fondo dalis sukuriamas sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonė, grindžiamas SESV 77 straipsnio 2 dalimi. Reglamentas, kuriuo sukuriamas Vidaus saugumo fondas, grindžiamas SESV 82 straipsnio 1 dalimi, 84 straipsniu ir 87 straipsnio 2 dalimi. SESV 317 straipsnyje nustatytas biudžeto vykdymo bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis bendro taisyklių rinkinio teisinis pagrindas. SESV 322 straipsnyje nustatyta jo taikymo sritis ir jo nustatymo procedūros.

Su nurodytais atskirais fondais susiję subsidiarumo ir proporcingumo principai išdėstyti kiekvieno fondo aiškinamajame memorandume. Tačiau BNR papildomai prisidedama prie šių principų įgyvendinimo.

- Prie subsidiarumo principo – nes skatinamas pasidalijamasis valdymas: Europos Komisija tiesiogiai nevaldo programų, jos pagal partnerystės principą įgyvendinamos kartu su valstybėmis narėmis.
- Prie proporcingumo principo – nes suvienijamos ir konsoliduojamos taisyklės (ir taip sumažinama suinteresuotųjų šalių našta).

SESV 11 straipsnyje teigiama, kad nustatant ir įgyvendinant Sąjungos politikos ir veiklos kryptis turėtų būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus, visų pirma siekiant skatinti tvarią plėtrą, į tai šiame reglamente atsižvelgta.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Atlikti atskiri įvairių fondų vertinimai, daugelis išvadų aktualiausios atitinkamiems konkretiems reglamentams. Toliau pateikiamos pagrindinės BNR taikytinos išvados.

1. Supaprastinimas. Poreikis mažinti administracinę naštą. Tokia buvo pagrindinė ir pasikartojanti visų fondų vertinimo išvada.

- Atlikus ERPF ir Sanglaudos fondo *ex post* vertinimą nustatyta, kad valdymo, kontrolės ir audito sistemos buvo pernelyg sudėtingos. Tai tapo administracinio netikrumo ir įgyvendinimo vėlavimo priežastimi. Sistemų sudėtingumas kėlė problemų visų pirma ES 15 šalyse, kuriose finansavimas buvo palyginti mažesnis, todėl atsirado poreikis užtikrinti jų proporcingumą.
- ESF vertinime nustatyta, kad reikia supaprastinti tiek finansavimo aplinką (t. y. priemonių mastą ir įvairovę), tiek įgyvendinimo procesą.

- Atlikus EJŖŽF vertinimą taip pat nustatyta, kad administracinė našta pernelyg didelė. Tai atgrasė nuo paraiškų teikimo atitinkamame etape. Tam tikrų projektų sudėtingumas taip pat atgrasė potencialius paramos gavėjus, ypač tais atvejais, kai dalyvaudavo didelis partnerių tinklas.
- Atlikus tarpinį vertinimą taip pat paaiškėjo, kad reikia supaprastinti atitinkamus PMF, SVVP ir VSF komponentus. Itin rekomenduota taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą.

Į šį aspektą atsižvelgta visame BNR. Paminėtini tokie pavyzdžiai: V antraštinė dalis (pvz., supaprastintas išlaidų apmokėjimas, sąlygų įvykdymu grindžiami mokėjimai, specialių taisyklių didelės apimties projektams panaikinimas) ir VI antraštinė dalis (supaprastinta ir proporcingesnė kontrolė ir auditas).

2. Lankstumo būtinybė siekiant tenkinti naujus poreikius.

- Atlikus ERPF ir Sanglaudos fondo *ex post* vertinimą nustatyta, kad programų pritaikymas prie ekonomikos krizės sąlygų buvo viena iš 2007–2013 m. sėkmės istorijų; ja reikėtų remtis ir ateityje.
- ESF *ex post* vertinime nurodyta, kad vienas pagrindinių tobulintinų aspektų – lankstumas.
- Iš PMIF, SVVP ir VSF pirmtakų tarpinių vertinimų matyti, kad šiais fondais tinkamai atsižvelgta į migracijos ir saugumo krizes. Vis dėlto reikia lankstesnių paramos skirstymo mechanizmų.

Šis klausimas aptariamas III antraštinėje dalyje (pagal kurią leidžiama atlikti palyginti nedidelius perkėlimus nereikalaujant iš dalies keisti programų) ir II antraštinėje dalyje (programos asignavimai nustatomi pirmiesiems 5 metams, o po to paskutiniuosius 2 metus lėšos paskirstomos remiantis peržiūros rezultatais). PMIF, SVVP ir VSF taikomos papildomumo taisyklės nustatytos konkreitiems fondams skirtuose reglamentuose. Be to, valstybėms narėms daugiau lankstumo suteikia galimybė naudotis garantijų priemone „InvestEU“.

3. Finansinių priemonių (FP) galimybės.

- Atlikus ERPF ir Sanglaudos fondo *ex post* vertinimą nustatyta, kad FP gali būti veiksmingesnės investicijų į kai kurias politikos sritis finansavimo priemonės, tačiau įgyvendinimas vėluoja ir populiarinti jų naudojimą nelengva.
- Atlikus Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) laikotarpio vidurio vertinimą nustatyta, kad dėl skirtingų taisyklių sunku naudotis fondų tarpusavio papildomumu. Vertinime rekomenduota supaprastinti ir suderinti FP taisykles.

Į šį aspektą atsižvelgta V antraštinėje dalyje, kurioje supaprastinamas FP įgyvendinimas, daugelis nuostatų suderinamos su dotacijoms taikomomis nuostatomis.

• Viešos konsultacijos

Komisija surengė šias viešas konsultacijas:

- dėl ES lėšų sanglaudos politikos srityje (nuo 2018 m. sausio 10 d. iki 2018 m. kovo 9 d.);

- su suinteresuotosiomis šalimis, susijusias su EJRŽF *ex post* vertinimu (2016 m. vasario–gegužės mėn.);
- dėl ES lėšų migracijos politikos srityje (nuo 2018 m. sausio 10 d. iki 2018 m. kovo 9 d.);
- dėl ES lėšų saugumo politikos srityje (nuo 2018 m. sausio 10 d. iki 2018 m. kovo 9 d.).

Per konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis gauta panašių pastabų į pateiktąsias *ex post* vertinimuose: pagrindinė svarbi išvada dėl BNR buvo ta, kad reikia siekti supaprastinimo (ypač audito ir kontrolės procedūrų) ir lankstumo.

- Per konsultacijas dėl sanglaudos politikos suinteresuotosios šalys teigė, kad sudėtingos procedūros yra pagrindinė sėkmingos veiklos kliūtis. Kitos kliūtys – griežti audito ir kontrolės reikalavimai, lankstumo trūkumas, sunkumai užtikrinti finansinį tvarumą ir mokėjimų vėlavimas.
- Kalbant apie EJRŽF, sudėtingas administracinis įgyvendinimas laikomas didžiausiu trūkumu, ir daugelis suinteresuotųjų šalių ragina iš esmės supaprastinti procedūras ir užtikrinti lankstumą. Laikoma, kad intervencinė logika yra pernelyg griežta ir neleidžia valstybėms narėms atsižvelgti į jų ypatumus.
- Per konsultacijas migracijos ir saugumo klausimais paaiškėjo, kad respondentai labai pritarė paprastesniam įgyvendinimui ir didesniai lankstumui (konkrečiai kalbant apie gebėjimą reaguoti į migracijos ir su saugumu susijusias krizes).

Suinteresuotosioms šalims susirūpinimą keliantys klausimai sprendžiami įvairiomis supaprastinimo priemonėmis visame BNR (žr. toliau).

• **Ekspertų ir administracinės išlaidos**

Kalbant apie ekspertus, sanglaudos politikos supaprastinimo klausimui aptarti buvo sušaukta aukšto lygio ekspertų grupė. Padaryta išvada, kad reikia imtis toliau nurodytų veiksmų⁵.

- Suderinti ES fondų taisykles. Šis susirūpinimą keliantis klausimas iš dalies sprendžiamas šio reglamento taikymo sritimi.
- Parengta mažiau, aiškesnių ir trumpesnių taisyklių. Kaip minėta, šiame reglamente numatyta įvairių supaprastinimų.
- Užtikrinti tikrą subsidiarumą ir proporcingumą: labiau pasikliauti nacionalinėmis valdymo ir kontrolės sistemomis ir procedūromis. Tai nustatyta VI antraštinėje dalyje (žr. toliau).
- Sukurti stabilią, tačiau lanksčią sistemą: kitam programavimo laikotarpiui institucijų dar kartą paskirti nereikia. Be to, turėtų būti įmanoma lengviau keisti programas. Tai nustatyta atitinkamai VI ir III antraštinėse dalyse.
- Vieno audito principas: plačiau taikyti vieno audito principą. Tai nustatyta VI antraštinėje dalyje.

Iš tiesų yra įrodymų, kad patiriama didelių su ERPF ir Sanglaudos fondu susijusių administracinių išlaidų. Neseniai atliktame tyrime⁶ apskaičiuota, kad jos siekia 3 proc.

⁵ Visas aukšto lygio grupės rekomendacijų tekstas:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/pdf/simplification_proposals_key.pdf

vidutinių programos išlaidų ERPF atveju ir 2,2 proc. Sanglaudos fondo atveju. Administracinė našta paramos gavėjams (įskaitant MVI) yra didesnė.

Daugelį BNR supaprastinimų sunku finansiškai įvertinti iš anksto, tačiau tyrime pateikiami toliau nurodyti įverčiai.

- Platesnis supaprastinto išlaidų apmokėjimo (arba sąlygų įvykdymu grindžiamų mokėjimų) taikymas ERPF ir Sanglaudos fondo atveju galėtų padėti gerokai sumažinti visas administracines išlaidas: 20–25 proc., jeigu tai būtų taikoma visose srityse.
- Proporcingesnis požiūris į kontrolę ir auditą reikštų, kad labai sumažėtų patikrinimų ir audito našta mažos rizikos programų atveju, taigi visos ERPF ir Sanglaudos fondo administracinės išlaidos sumažėtų 2–3 proc., o susijusių programų išlaidos – daug daugiau.
- **Poveikio vertinimas**

Paties BNR poveikis nevertintas, nes jame nustatytos bendros kitų politikos sričių taisyklės ir įgyvendinimo mechanizmas. Atliktas atskiras kiekvieno susijusio fondo poveikio vertinimas.

- **E. sanglauda ir keitimasis duomenimis**

Pagal 2014–2020 m. programas, išskyrus PMIF, SVVP ir VSF pirmtakų atveju, buvo reikalaujama, kad paramos gavėjai ir vadovaujančiosios institucijos, taip pat įvairios valdymo ir kontrolės sistemų institucijos tarpusavyje duomenimis keistųsi elektroniniu būdu per atitinkamą sistemą. Šiame reglamente tuo remiamasi ir toliau plėtojami tam tikri duomenų rinkimo aspektai. Visi būtini programų įgyvendinimo pažangos stebėsenos duomenys, įskaitant programų veiklos rezultatus, dabar Komisijai bus perduodami elektroniniu būdu ir kas du mėnesius; taigi atvirųjų duomenų platforma bus naujinama beveik realiuoju laiku.

Paramos gavėjo ir veiksmų duomenys taip pat bus skelbiami elektronine forma specialioje interneto svetainėje, kurią tvarko vadovaujančioji institucija. Taip bus užtikrintas didesnis pasiekimų matomumas ir sudarytos sąlygos geresnei komunikacijai.

- **Pagrindinės teisės**

Į šį reglamentą įtraukiama reikiama sąlyga – laikytis ES pagrindinių teisių chartijos, taigi visų septynių fondų valdymo srityje reglamentas turės teigiamą poveikį visų pagrindinių teisių laikymuisi ir apsaugai.

Teisinės valstybės principo laikymasis numatytas atskirame reglamente, kuris grindžiamas SESV 322 straipsniu.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Komisijos pasiūlyme dėl daugiamečių finansinės programos 2021–2027 m. ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politikai numatyta skirti 330 mlrd. EUR.

2021–2027 m. ERPF, SF ir ESF+ finansiniai paketai, mln.

Iš viso sanglaudos politikai	330 624
-------------------------------------	----------------

⁶ *Spatial Foresight & t33*, „Naujas administracinių išlaidų ir naštos įgyvendinant ESI fondų paramą vertinimas, preliminarūs rezultatai“ (angl. „New assessment of administrative costs and burden in ESI Funds, preliminary results“).

Europos regioninės plėtros fondui (ERPF)	200 629
• Investicijoms į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą	190 752
• Europos teritoriniam bendradarbiavimui	8 430
• Atokiausiems regionams ir retai apgyvendintoms vietovėms	1 447
Sanglaudos fondui (SF)	41 349
• iš jo įnašas EITP transporto sektoriui	10 000
„Europos socialiniam fondui +“ (1)	88 646

1) Į šią sumą neįtrauktos sveikatai, užimtumui ir socialinėms inovacijoms skirta suma (1 042 mln. EUR).

Tai yra didžiausios finansinės išlaidų kategorijos, kurioms taikomas BNR. Komisijos pasiūlymas dėl EJRŽF, PMIF, SVVP ir VSF finansavimo bus įtrauktas į konkrečius fondams skirtus reglamentus.

5. REGLAMENTO TURINIO SANTRAUKA

Toliau išdėstyti pagrindiniai siūlomos BNR struktūros ir nuostatų tikslai.

- Gerokai sumažinti nereikalingą paramos gavėjų ir vadovaujančiųjų institucijų administracinę naštą, kartu išlaikant aukštą teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo lygį. Tai pagrindinis reformos principas; įtraukta įvairių visų reglamentų supaprastinimų ir suderinimų, visų pirma šiose srityse:
 - valdymo ir kontrolės sistemų (ir kitų priemonių, kurios padeda pradėti programą) pratęsimo. Platesnio proporcingos tvarkos, pagal kurią mažesnės rizikos programos gali būti labiau grindžiamos nacionalinėmis sistemomis, taikymo;
 - supaprastinto išlaidų apmokėjimo ir sąlygų įvykdymu grindžiamų mokėjimų taikymo;
 - finansinių priemonių.
- Padidinti galimybes lanksčiau koreguoti programos tikslus ir išteklius atsižvelgiant į kintančias aplinkybes, taip pat suteikti daugiau lankstumo, kiek tai susiję su savanoriškais įnašais į tiesiogiai valdomas ES lygmens priemones.
- Programas labiau suderinti su ES prioritetais ir padidinti jų rezultatyvumą. Tam reikia:
 - intervencinę logiką ir ataskaitų teikimą suderinti su DFP išlaidų kategorijomis ir sustiprinti reikalavimą dėmesį telkti į prioritetines sritis;
 - stiprinti glaudesnę sąsają su Europos semestro procesu;
 - nustatyti reikšmingesnes reikiamas sąlygas, kurios turi galioti visą įgyvendinimo laikotarpį.

I antraštinė dalis. Tikslai ir bendroji parama

BNR aprėpia septynis Europos fondus, veikiančius pagal pasidalijamojo valdymo principą. Siekiama sukurti bendrą supaprastintų ir konsoliduotų taisyklių rinkinį ir taip sumažinti programos institucijų ir paramos gavėjų administracinę naštą.

Didelis dėmesys skiriamas pasidalijamajam valdymui ir partnerystei; tai aktualu visuose reglamentuose. 5 straipsnis yra pasidalijamojo valdymo pagrindas, 6 straipsnis – partnerystės su regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, miesto ir viešojo sektoriaus institucijomis, ekonominiais ir socialiniais partneriais, pilietine visuomene ir įstaigomis, skatinančiomis socialinę įtrauktį, puoselėjančiomis pagrindines teises, lyčių lygybę, nediskriminavimą ir neįgalųjų teises, pagrindas.

Komisijos pasiūlyme dėl 2021–2027 m. daugiameinės finansinės programos nustatytas platesnio užmojo bendras klimato aspekto integravimo į visas ES programas tikslas: numatyta 25 proc. ES išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti. Šios programos indėlis siekiant šio bendro tikslo bus stebimas tinkamu suskirstymo lygmeniu pasitelkus ES klimato srities rodiklių sistemą, įskaitant tikslesnių metodikų taikymą, jei tokių bus. Komisija kasmet teiks informaciją apie įsipareigojimų asignavimus rengiant metinio biudžeto projektą.

Siekdama padėti visapusiškai išnaudoti programos galimybes prisidėti prie klimato srities tikslų, Komisija atitinkamus veiksmus sieks nustatyti rengiant programą, ją įgyvendinant, peržiūrint ir vertinant.

II antraštinė dalis Strateginis požiūris

Vienuolika teminių tikslų, kurių siekta 2014–2020 m., buvo supaprastinti – šiame reglamente nustatyti penki aiškūs politikos tikslai:

1. Pažangesnė Europa – novatoriška ir pažangi ekonomikos pertvarka.
2. Žalesnė ir mažo anglies dioksido kiekio Europa.
3. Geriau sujungta Europa – judumas ir regionų IRT jungtys.
4. Socialiai atsakingesnė Europa – Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimas.
5. Piliečiams artimesnė Europa – tvari ir integruota miestų, kaimų ir pakrančių rajonų plėtra ir vietos iniciatyvos.

Be to, PMIF, SVVP ir VSF politikos tikslai nustatyti konkretiems fondams skirtuose reglamentuose.

Šis supaprastinimas leidžia užtikrinti įvairių vieno tikslo krypčių sąveiką ir lankstumą, nes pašalinamas dirbtinis skirtingų politikos sričių, kuriomis prisidedama prie to paties tikslo, atskyrimas. Jame taip pat nustatytas ERPF ir ESF paramos telkimo pagal temas pagrindas.

2014–2020 m. laikotarpio „*ex ante* sąlygos“ pakeičiamos „reikiamomis sąlygomis“. Jų mažiau, jos labiau orientuotos į atitinkamo fondo tikslus ir, priešingai nei 2014–2020 m. laikotarpiu, stebimos ir galioja visą laikotarpį. Šis principas bus stiprinamas: valstybės narės negalės deklaruoti su konkrečiais tikslais susijusių išlaidų, kol nebus įvykdyta reikiama sąlyga. Taip bus užtikrinta, kad visi bendrai finansuojami veiksmai atitiks ES politikos sistemą.

Siekiant remtis gerąja orientavimosi į veiklos rezultatus praktika, siūloma užtikrinti, kad veiklos peržiūros planas būtų paprastesnis ir aiškesnis. Su Europos semestru susijusi sąlyga taip pat išlaikoma, tačiau supaprastinama. Visų pirma programavimo laikotarpiu bent du kartus bus atsižvelgiama į konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas: programavimo laikotarpio pradžioje ir laikotarpio vidurio peržiūroje.

Išlaikomos patikimo ekonomikos valdymo skatinimo priemonės. Tačiau, siekiant nedidinti ekonomikos krizių, sustabdymas bus siejamas tik su išipareigojimais, o ne su mokėjimais.

BNR užtikrinamas ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lankstumas. Iš pradžių bus programavimas apims tik pirmuosius penkerius metus. Asignavimai paskutiniams dvejiems metams bus skiriami remiantis esmine ir išsamia laikotarpio vidurio peržiūra, pagal kurią 2025 m. bus vykdomas atitinkamas perprogramavimas. Bus peržiūrimi pradiniai programų prioritetai ir tikslai, atsižvelgiant į: iki 2024 m. pabaigos siekiant tikslų padarytą pažangą; socialinės ir ekonominės padėties pokyčius; naujus uždavinius, nustatytus konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose. Tai grindžiama veiklos peržiūros plano ir veiklos lėšų rezervo koncepcija, be to, dar labiau sustiprinamas politikos veiklos rezultatų aspektas, be kita ko, vykdant perprogramavimą. Vis dėlto veiklos lėšų rezervas nebetaikomas.

Vykdant strateginį planavimo procesą, pagal kurį bus nustatomi bendri tikslai ir bendros įvairių programų veiklos sritys, bus skatinama įvairių ES priemonių sąveika, pvz., su bendra žemės ūkio politika (BŽŪP); programa „Europos horizontas“; Europos infrastruktūros tinklų priemone (EITP); Skaitmeninės Europos programa (SEP); programa „Erasmus+“; fondu „InvestEU“; programa LIFE; programa „Erasmus+“ ir išorės priemone.

III antraštinė dalis. Programavimas

Programų turinys bus racionalesnis ir strategiškesnis. Siekiant suderinti ir paspartinti programavimo ir įgyvendinimo procesą laikotarpio pradžioje, prie šio reglamento pridedamas bendras ERPF, Sanglaudos fondo, ESF+ ir EJRŽF programų šablonas ir atskiras PMIF, SVVP ir VSF programų šablonas. Siekiant, kad programavimas būtų lankstesnis, prioritetų lygmeniu bus nustatyta 5 proc. riba, iki kurios bus galima koreguoti programai skirtus asignavimus ir nereikės formaliai iš dalies keisti programos.

Siekiant spręsti konkrečius uždavinius subregioniniu ir vietos lygmeniu, BNR nustatytas supaprastintas požiūris į bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą (įskaitant galimybę paskirti pagrindinį fondą ir sumažinti paramos gavėjų administracinę naštą). BNR taip pat suderintas požiūris į kitas teritorines priemones, įskaitant esamas integruotas teritorines investicijas.

Į BNR taip pat įtraukta nuostatų, pagal kurias siekiant pasinaudoti ES lygmens biudžeto garantijų mechanizmu leidžiama savanoriškai perkelti išteklių penkioms „InvestEU“ priemonių politikos linijoms. Be to, valstybės narės gali prašyti perkelti ne daugiau kaip 5 proc. programos finansinių asignavimų iš bet kurio fondo į bet kurį kitą pasidalijamojo valdymo fondą arba į bet kurią kitą tiesioginio ar netiesioginio valdymo priemonę. Tai turėtų padėti siekti programų tikslų jas įgyvendinant.

Supaprastintas požiūris į valstybių narių techninę paramą. Nustatomas fiksuotųjų normų taikymo mechanizmas, pagal kurį kiekvieną tarpinį mokėjimą galima papildyti 2,5–6 proc. procentine dalimi priklausomai nuo fondo, taip ES mokėjimai techninei paramai susiejami su įgyvendinimo pažanga. Be to, administracinių pajėgumų stiprinimo veiksmai gali būti tęsiami sąlygų įvykdymu grindžiamų mokėjimų forma.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS Stebėseną, vertinimas, informavimas ir komunikacija

Elektroniniai duomenys sudaro sąlygas drauge užtikrinti supaprastinimą ir skaidrumą. 2014–2020 m. laikotarpiu, išskyrus PMIF, SVVP ir VSF pirmtakų atveju, buvo reikalaujama, kad paramos gavėjai ir vadovaujančiosios institucijos, taip pat įvairios valdymo ir kontrolės sistemų institucijos tarpusavyje duomenimis keistųsi elektroniniu būdu per atitinkamą sistemą. Šiame reglamente tuo remiamasi ir toliau plėtojami tam tikri duomenų rinkimo aspektai. Visi būtini programų įgyvendinimo pažangos stebėsenos duomenys, įskaitant programų veiklos rezultatus, dabar bus perduodami elektroniniu būdu ir kas du mėnesius; tai reiškia, kad atvirųjų duomenų platforma naujinama beveik realiuoju laiku.

Siūloma stebėsenos komitetams suteikti svarbesnį vaidmenį prižiūrint programos veiklos rezultatus ir visus jiems įtakos turinčius veiksnius. Siekiant skaidrumo bus reikalaujama, kad stebėsenos komitetams pateikti dokumentai būtų skelbiami viešai.

Visų fondų metinė veiklos rezultatų peržiūra suteiks progą užmegzti politinį dialogą pagrindiniais programų įgyvendinimo ir veiklos rezultatų klausimais. Dažnas duomenų perdavimas padeda supaprastinti veiklos rezultatų peržiūros procesą. Taigi sanglaudos politikos fondų atveju tai leidžia atsisakyti metinės ataskaitos dokumento – metiniame peržiūros posėdyje bus peržiūrimi naujausi rezultatai ir nedidelis pateiktos kokybinės informacijos rinkinys.

Padidinta tiek programos institucijų, tiek paramos gavėjų atsakomybė matomumo ir komunikacijos srityse. Bendri komunikacijos, skaidrumo ir matomumo reikalavimai užtikrina nuoseklesnius, rezultatyvesnius ir veiksmingesnius komunikacijos veiksmus.

Vertinimai bus atliekami pagal 2016 m. balandžio 13 d. tarpinstitucinio susitarimo⁷ 22 ir 23 punktus, kuriuose trys institucijos patvirtino, kad esamų teisės aktų ir politikos vertinimai turėtų būti tolesnių galimų veiksmų poveikio vertinimų pagrindas. Vertinimuose bus įvertintas programos poveikis vietoje remiantis programos rodikliais ir siektinomis reikšmėmis, taip pat išsamia programos svarbos, rezultatyvumo, veiksmingumo, ES pridėtinės vertės ir suderinamumo su kitomis ES politikos kryptimis analize. Bus vertinama įgyta patirtis, problemos ir galimybės toliau tobulinti veiksmus ir jų poveikį.

V antraštinė dalis. Finansinė parama

Siekiant sumažinti administracinę naštą, BNR susistestina ir padidina supaprastinto išlaidų apmokėjimo, t. y. atlyginimo taikant fiksuotąsias normas, fiksuotųjų vieneto įkainių ar fiksuotųjų sumų, naudojimą. Kad šį apmokėjimą būtų lengviau taikyti, BNR supaprastinamos taisyklės ir skaičiavimo metodai ir pateikiama daugiau jau parengtų galimybių, remiantis Komisijos pasiūlymu „Omnibus“⁸.

Sąlygų įvykdymu grindžiami mokėjimai taip pat padės orientuotis į veiklos rezultatus, nes mokėjimus bus galima atlikti, atsižvelgiant į pasiektus ir patikrintus veiklos rezultatus.

Finansinės priemonės bus vienas pagrindinių 2021–2027 m. investicijų įgyvendinimo mechanizmų, padėsiantis gauti pajamų ar sutaupyti lėšų; jų naudojimo nuostatos supaprastintos ir atnaujintos, siekiant užtikrinti geresnį ir paprastesnį įgyvendinimą, taip pat greitesnį sukūrimą.

- Finansinės priemonės bus geriau integruotos į programavimo ir įgyvendinimo procesą nuo pat pradžių, o *ex ante* vertinimas bus atitinkamai supaprastintas;
- vadovaujančiosios institucijos turės tas pačias pagrindines lanksčias įgyvendinimo galimybes – valdymo, už kurį atsakinga vadovaujančioji institucija, arba vadovaujančiosios institucijos vykdomo tiesioginio valdymo – tačiau susijusios sąlygos supaprastintos;
- bus galima derinti ES išteklius, jiems taikant vieną taisyklių rinkinį; panašioms situacijoms nebebus taikoma daug skirtingų taisyklių;
- siūloma užtikrinti galimybę lanksčiai derinti dotacijas ir finansines priemones;

⁷ 2016 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros (OL L 123, 2016 5 12, p. 1).

⁸ http://ec.europa.eu/budget/mff/lib/COM-2016-603/COM-2016-605_en.pdf

- patikslintos tinkamumo finansuoti taisyklės, supaprastintos valdymo išlaidų ir mokesčių taisyklės, tačiau, siekiant paskatinti veiksmingą valdymą, jos toliau grindžiamos veiklos rezultatais;
- mokėjimų taisyklės buvo gerokai supaprastintos, tačiau išsaugota itin svarbi mokėjimų finansinėms priemonėms ir atitinkamų išmokų galutiniam gavėjams sąsaja;
- Grįžamosios lėšos ir antrinis lėšų panaudojimas paprastai kodifikuoti, kad būtų galima sklandžiau pereiti iš vieno laikotarpio į kitą.
- Papildomų atskirų ataskaitų apie finansines priemones nebus, nes jos įtrauktos į ataskaitų apie visų kitų formų finansavimą teikimo sistemą.

Tarp kitų supaprastinimų:

- skirtingų fondų ir finansinių priemonių bei dotacijų derinimas kodifikuotas paprastomis taisyklėmis;
- investicijoms, iš kurių gaunama pajamų, nebebus taikomos specialios taisyklės;
- nebus didelės apimties projektų proceso (strateginių projektų įgyvendinimą stebės stebėsenos komitetas).
- Finansavimas bus supaprastintas, pavyzdžiui, taikant žymėjimo pažangumo ženklų metodą.

Kad būtų išvengta lėšų švaistymą lemiančio varžymosi dėl subsidijų, sugriežtintos įmonių perkėlimo nuostatos.

VI antraštinė dalis. Valdymas ir kontrolė

Aiškiau nustatytos įvairių valdymo ir kontrolės sistemos subjektų užduotys ir atsakomybė. Nereikalaujama atlikti skyrimo procedūros; nuostatomis skatinamas esamų sistemų pratęsimas ir paprastesnės naujų subjektų nustatymo taisyklės.

Tinkamumo reikalavimai padės užtikrinti, kad siekiant gauti paramą būtų teikiami tik kokybiški veiksmai, labiausiai padedantys siekti sutartų tikslų ir padedantys užtikrinti geriausią išlaidų ir naudos santykį. Taip pat siūloma sistemingai tikrinti, ar veiksmas yra finansiškai tvarus ir ar jo patikra aplinkosaugos požiūriu buvo pagrįsta naujausiais reikalavimais.

Patikrinimų ir auditų skaičius bus gerokai sumažintas. Tai sumažins programų institucijų ir paramos gavėjų administracinę naštą. Be pirmesnėse antraštinėse dalyse pateikiamų nuostatų, kuriomis sumažinama audito našta, šioje antraštinėje dalyje ji sumažina dar labiau, nes:

- plačiau taikomas vieno audito principas;
- taikoma mažiau kontrolės priemonių;
- atsižvelgiant į gerai veikiančią nacionalinę sistemą, programoms, kurių klaidų lygis yra žemas, taikomas proporcingesnių priemonių metodas; patikinimo tikslais pakanka taikyti būtiniausias audito nuostatas.

Projektų pasiūlymams, kuriems pagal programą „Horizontas Europa“ suteiktas pažangumo ženklas, nereikės kito paraiškos ir atrankos proceso, jei jie atitiks programos pažangiosios specializacijos strategiją. Taigi sumažėja našta tiek valdytojams, tiek paramos gavėjams. Šis metodas galėtų būti taikomas ir kitoms ES priemonėms, kaip antai programai LIFE+ arba „Erasmus+“.

VII antraštinė dalis. Finansų valdymas, sąskaitų pateikimas ir tikrinimas ir finansinės pataisos

Išlaikoma metinių sąskaitų sistema, įskaitant 10 proc. nuo sumų, deklaruotų atliekant tarpinius mokėjimus, sulaikymą. Mokėjimų prašymai bus teikiami laikantis reguliaraus tvarkaraščio keturis kartus per metus. Nulinės vertės sąskaitų atveju atitinkama procedūra nebus atliekama.

Šiame skirsnyje taip pat nustatytos įsipareigojimų panaikinimo taisyklės. Kadangi dėl supaprastinimo bus lengviau sumažinti programų vėlavimą, siekiant skatinti patikimą finansų valdymą ir įgyvendinimą laiku, BNR numatyta taisyklė „n+2“. Dėl tos pačios priežasties išankstinio finansavimo lygis sumažintas iki 0,5 proc. dydžio metinės išmokos, atsižvelgiant į visas fondų paramos lėšas. Todėl, siekiant užtikrinti pakankamus išteklius, gali prireikti peržiūrėti 2014–2020 m. metinę išankstinio finansavimo tvarką, taikomą ERPF, ESF+, Sanglaudos fondui ir EJRF.

VIII antraštinė dalis. Finansinė programa

Šioje antraštinėje dalyje nustatyti finansiniai asignavimai ir *bendras finansavimas pagal regionų kategorijas*, ji taikoma ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondui.

Be to, BNR šių trijų fondų bendro finansavimo normos grąžintos iki lygio, kuris buvo taikomas iki finansų krizės. 2007–2013 m. laikotarpiu šių trijų fondų ES bendro finansavimo normos buvo padidintos. Taip buvo reaguojama į finansų krizę, siekiant išlaikyti esmines investicijas ribotų valstybės biudžeto išteklių laikotarpiu. Didelių ES bendro finansavimo normų nebereikia, o mažesnės normos didina atsakomybę. Mažesnės ES bendro finansavimo normos taip pat didina bendrą sanglaudos politikos biudžetą, atsižvelgiant į nacionalinius įnašus. Tai taip pat padeda didinti valstybių narių finansinį lankstumą, nes galima lanksčiai nustatyti bendro finansavimo normas programų ir prioritetų lygmeniu.

IX antraštinė dalis. Delegotieji įgaliojimai, įgyvendinimo, pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

Siekiant užtikrinti ankstyvą įgyvendinimo pradžią kitu laikotarpiu, į teisės aktų rinkinį (BNR arba konkreitiems fondams skirtus reglamentus) bus įtrauktos visos būtinos teisės aktų nuostatos.

Visų pirma gerokai (iki minimumo) sumažintas įgaliojimų skaičius. Taip bus išvengta galimo vėlavimo rengiant ir priimant antrinės teisės aktus. Tai taip pat padės suinteresuotosioms šalims užtikrinti teisės aktų nuostatų nuoseklumą ir nuspėjamumą, nes visos taikytinos ES taisyklės bus nustatytos vienoje vietoje.

Siekiant aiškumo ir teisinio tikrumo dėl sąlygų, kuriomis priimtinas veiksmų įgyvendinimas etapais, nustatytos įgyvendinimo etapai sąlygos.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 177 straipsnį, 322 straipsnio 1 dalies a punktą ir 349 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę¹⁰,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę¹¹,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174 straipsniu nustatyta, kad, norėdama stiprinti savo ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, Sąjunga turi siekti mažinti įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų arba salų atsilikimą, ir kad ypatingą dėmesį reikia skirti kaimo vietovėms, pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms ir didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčioms vietovėms. SESV 175 straipsnyje nurodyta, kad Sąjunga šių tikslų turi siekti Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, Orientavimo skyriaus, Europos socialinio fondo, Europos regioninės plėtros fondo, Europos investicijų banko veiksmis ir kitomis priemonėmis. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnyje nustatytas teisinis pagrindas, kuriuo remiantis priimamos finansinės taisyklės, pagal kurias nustatoma priimtina biudžeto sudarymo ir vykdymo bei sąskaitų pateikimo ir audito, taip pat finansų pareigūnų atsakomybės patikros procedūra;
- (2) siekiant, kad pasidalijamojo valdymo Sąjungos fondai, būtent Europos regioninės plėtros fondas (toliau – ERPF), „Europos socialinis fondas +“ (toliau – ESF+), Sanglaudos fondas, pagal pasidalijamojo valdymo principą finansuojamos Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) priemonės, Prieglobsčio ir migracijos fondas (PMIF), Vidaus saugumo fondas (VSF) ir Integruoto sienų valdymo fondas (ISVF), būtų toliau įgyvendinami koordinuotai ir darniai, reikia nustatyti finansines taisykles, grindžiamas SESV 322 straipsniu, aiškiai nurodant atitinkamų nuostatų taikymo sritį; Be to, pagal SESV 177 straipsnį turėtų būti nustatytos

⁹ OL C [...], [...], p. [...].

¹⁰ OL C [...], [...], p. [...].

¹¹ OL C [...], [...], p. [...].

bendros nuostatos, taikomos ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo ir EJŖŽF nustatytiems politikos įgyvendinimo taisyklėms;

- (3) atsižvelgiant į kiekvieno fondo ypatumus, konkrečios taisyklės, taikomos kiekvienam fondui ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui (INTERREG) pagal ERPF, turėtų būti nustatytos atskiruose reglamentuose (toliau – konkretiems fondams skirti reglamentai), siekiant papildyti šio reglamento nuostatas;
- (4) atokiausiems regionams ir retai apgyvendintiems šiauriniams regionams turėtų būti taikomos konkrečios priemonės ir papildomas finansavimas pagal SESV 349 straipsnį ir 1994 m. stojimo akto Protokolo Nr. 6 2 straipsnį;
- (5) įgyvendinant fondų paramą turėtų būti laikomasi horizontaliųjų principų, nustatytų Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnyje ir SESV 10 straipsnyje, įskaitant ES sutarties 5 straipsnyje nustatytus subsidiarumo ir proporcingumo principus, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Valstybės narės taip pat turėtų laikytis JT neįgaliųjų teisių konvencijoje nustatytų įpareigojimų ir užtikrinti prieinamumą pagal jos 9 straipsnį ir Sąjungos teisės aktus, kuriais suderinami gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimai. Valstybės narės ir Komisija turėtų siekti šalinti vyrų ir moterų nelygybę ir skatinti jų lygybę, taip pat integruoti lyčių aspektą, kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Fondų lėšomis neturėtų būti remiami veiksmai, kuriais prisidedama prie bet kokios formos segregacijos. Fondų tikslų turėtų būti siekiama atsižvelgiant į darnų vystymąsi ir Sąjungos skatinamą siekį išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, kaip nustatyta SESV 11 straipsnyje ir 191 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į principą „teršėjas moka“. Siekiant apsaugoti vidaus rinkos vientisumą, įmonėms naudingi veiksmai turi atitikti Sąjungos valstybės pagalbos taisyklės, nustatytas SESV 107 ir 108 straipsniuose;
- (6) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Šios taisyklės išdėstytos Finansiniame reglamente ir visų pirma nustato biudžeto sudarymo ir įgyvendinimo tvarką, pasitelkiant dotacijas, viešuosius pirkimus, apdovanojimus, netiesioginį įvykdymą, taip pat reglamentuoja finansų pareigūnų atsakomybės patikras. Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat yra susijusios su Sąjungos biudžeto apsauga, jei valstybėse narėse nustatoma visuotinių teisinės valstybės principo taikymo trūkumų, nes teisinės valstybės principo laikymasis yra viena esminių išankstinių patikimo finansų valdymo ir rezultatyvaus ES finansavimo sąlygų;
- (7) jeigu nustatomas terminas, per kurį Komisija turi imtis veiksmų valstybių narių atžvilgiu, Komisija turėtų laiku ir veiksmingai atsižvelgti į visą būtiną informaciją ir dokumentus. Kai valstybių narių pateikta informacija yra neišsami arba neatitinka šio reglamento ir konkretiems fondams skirtų reglamentų reikalavimų ir todėl Komisija negali imtis tinkamai informacija pagrįstų veiksmų, tas terminas turėtų būti sustabdytas, kol valstybės narės pradės laikytis reguliavimo reikalavimų;
- (8) siekiant prisidėti prie Sąjungos prioritetų įgyvendinimo, fondų parama turėtų būti skiriama ribotam skaičiui politikos tikslų, atsižvelgiant į konkrečių fondų siekius pagal Sutartimi pagrįstus jų tikslus. PMIF, VSF ir SVVP politikos tikslai turėtų būti nustatyti atitinkamuose konkretiems fondams skirtuose reglamentuose;
- (9) atsižvelgiant į kovos su klimato kaita svarbą, remiantis Sąjungos įsipareigojimais įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, fondai padės integruoti klimato politikos veiksmus ir siekti bendro tikslo 25 proc. ES biudžeto išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti;

- (10) dalį Sąjungos biudžeto, skirto fondams, turėtų vykdyti Komisija pagal pasidalijamojo valdymo principą su valstybėmis narėmis, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) [*naujojo Finansinio reglamento numeris*]¹² (toliau – Finansinis reglamentas). Todėl Komisija ir valstybės narės, įgyvendindamos pasidalijamojo valdymo fondų paramą turėtų laikytis Finansiniame reglamente nurodytų principų, kaip antai patikimo finansų valdymo, skaidrumo ir nediskriminavimo;
- (11) įgyvendinant fondų paramą labai svarbus partnerystės principas, grindžiamas daugiapakopiu valdymo principu ir užtikrinantis pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių dalyvavimą. Siekiant užtikrinti partnerystės organizavimo tęstinumą, turėtų būti toliau taikomas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014¹³;
- (12) Sąjungos lygmeniu Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras yra pagrindas, padedantis nustatyti nacionalinius reformų prioritetus ir stebėti jų įgyvendinimą. Siekdamas įgyvendinti šiuos reformų prioritetus, valstybės narės rengia savo nacionalines daugiametes investicijų strategijas. Šios strategijos turėtų būti teikiamos kartu su metinėmis nacionalinėmis reformų programomis ir jose turėtų būti išdėstomi ir koordinuojami nacionalinėmis ir Sąjungos lėšomis remtini prioritetiniai investiciniai projektai. Jos taip pat turėtų padėti nuosekliai naudoti Sąjungos lėšas ir kuo labiau padidinti fondų, Europos investicijų stabilizavimo sistemos ir „InvestEU“ finansinės paramos pridėtinę vertę;
- (13) valstybės narės turėtų nustatyti, kaip rengiant programavimo dokumentus turėtų būti atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, priimtas pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį. 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu (toliau – programavimo laikotarpis) valstybės narės stebėsenos komitetui ir Komisijai turėtų reguliariai teikti programų, kuriomis atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, įgyvendinimo pažangos ataskaitas. Atlikdamos laikotarpio vidurio peržiūrą valstybės narės, be kita ko, turėtų apsprastyti, ar reikia iš dalies pakeisti programą, atsižvelgiant į nuo programavimo laikotarpio pradžios priimtas arba iš dalies pakeistas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas;
- (14) valstybės narės turėtų atsižvelgti į savo nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projekto, kuris turi būti parengtas pagal Reglamentą dėl energetikos sąjungos valdymo¹⁴, turinį ir proceso, po kurio pateikiamos Sąjungos rekomendacijos dėl šių planų, poveikį jų programoms, taip pat finansiniams poreikiams, skirtiems investicijoms į mažo anglies dioksido kiekio technologijas;
- (15) kiekvienos valstybės narės parengta partnerystės sutartis turėtų būti strateginis dokumentas, kuriuo grindžiamos Komisijos ir atitinkamos valstybės narės derybos dėl programų rengimo. Siekiant sumažinti administracinę naštą, programavimo laikotarpiu iš dalies keisti partnerystės sutarčių neturėtų būti būtina. Siekiant palengvinti programavimą ir išvengti programavimo dokumentų dubliavimo, partnerystės sutartys gali būti įtraukiamos kaip programos dalis;
- (16) kiekviena valstybė narė turėtų turėti lanksčią galimybę skirti įnašą į „InvestEU“, kad investicijoms toje valstybėje narėje galėtų teikti biudžeto garantijas;

¹² OL L [...], [...], p. [...].

¹³ 2014 m. sausio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso (OL L 74, 2014 3 14, p. 1).

¹⁴ Reglamentas dėl energetikos sąjungos valdymo kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 94/22/EB, Direktyva 98/70/EB, Direktyva 2009/31/EB, Reglamentas (EB) Nr. 663/2009, Reglamentas (EB) Nr. 715/2009, Direktyva 2009/73/EB, Tarybos direktyva 2009/119/EB, Direktyva 2010/31/ES, Direktyva 2012/27/ES, Direktyva 2013/30/ES ir Tarybos direktyva (ES) 2015/652 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (COM/2016/0759 final/2 - 2016/0375 (COD)).

- (17) siekiant užtikrinti rezultatyviam ir veiksmingam iš fondų teikiamos Sąjungos paramos naudojimui būtinas išankstines sąlygas, reikėtų sudaryti ribotą reikiamų sąlygų sąrašą ir glaustą baigtinį objektyvių jų vertinimo kriterijų rinkinį. Kiekviena reikiama sąlyga turėtų būti susieta su konkrečiu tikslu ir turėtų būti automatiškai taikoma, kai atrenkamas konkretus remtinasis tikslas. Jei tos sąlygos neįvykdytos, išlaidos, susijusios su veiksmu, numatytais pagal susijusius konkrečius tikslus, neturėtų būti įtraukiamos į mokėjimo paraiškas. Siekiant išlaikyti palankią investavimo sistemą, turėtų būti reguliariai stebima, ar vykdomos reikiamos sąlygos. Taip pat svarbu užtikrinti, kad atrinkti remtini veiksmai būtų įgyvendinami laikantis esamų strategijų ir planavimo dokumentų, kuriais grindžiamos įvykdytos reikiamos sąlygos, o drauge – kad visi bendrai finansuojami veiksmai atitiktų Sąjungos politikos sistemą;
- (18) valstybės narės turėtų parengti kiekvienos programos veiklos peržiūros planą, apimančią visus rodiklius, tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes, skirtas programos veiklos rezultatams stebėti ir vertinti;
- (19) valstybė narė turėtų atlikti kiekvienos ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamos programos vidurio laikotarpio peržiūrą. Atliekant tą peržiūrą turėtų būti numatomas visapusiškas programų veiklos rezultatais pagrįstas programų patikslinimas, taip pat turėtų būti suteikiama galimybė atsižvelgti į naujus uždavinius ir atitinkamas 2024 m. pateiktas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas. Be to, 2024 m. Komisija, vykdydama techninį patikslinimą 2025 metams, turėtų peržiūrėti visus visų valstybių narių asignavimus pagal sanglaudos politikos investicijų į darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo tikslą 2025, 2026 ir 2027 metams, taikydama atitinkamame pagrindiniame teisės akte nustatytą asignavimo metodą. Atsižvelgiant į šią peržiūrą ir laikotarpio vidurio peržiūros rezultatus turėtų būti iš dalies pakeista programa – finansiniai asignavimai 2025, 2026 ir 2027 metams;
- (20) turėtų būti dar patobulinti mechanizmai, kuriais užtikrinamas Sąjungos finansavimo politikos ir Sąjungos ekonomikos valdymo ryšys, kad Komisija galėtų pateikti pasiūlymą Tarybai sustabdyti visų arba dalies įsipareigojimų dėl vienos ar daugiau atitinkamos valstybės narės programų vykdymą, jei ta valstybė narė nesiima rezultatyvių ekonomikos valdymo proceso veiksmų. Siekiant užtikrinti vienodą įgyvendinimą ir atsižvelgiant į nustatomų priemonių finansinio poveikio mastą, Tarybai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai ir ji turėtų imtis veiksmų remdamasi Komisijos pasiūlymu. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas priimti sprendimus, reikalingus siekiant užtikrinti rezultatyvius ekonomikos valdymo proceso veiksmus, turėtų būti taikoma atvirkštinės kvalifikuotos balsų daugumos taisyklė;
- (21) būtina nustatyti bendrus programų turinio reikalavimus, atsižvelgiant į kiekvieno fondo specifinį pobūdį. Tuos bendrus reikalavimus galima papildyti konkretiems fondams taikomomis taisyklėmis. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) [XXX]¹⁵ (toliau – ETB reglamentas) turėtų būti nustatytos konkrečios nuostatos dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG) programų turinio;
- (22) siekiant užtikrinti programų įgyvendinimo lankstumą ir sumažinti administracinę naštą, reikėtų leisti ribotą finansinį perkėlimą tarp tos pačios programos prioritetų, nereikalaujant Komisijos sprendimo, kuriuo būtų iš dalies keičiama programa. Tam, kad būtų užtikrinta naujausia informacija apie finansinius asignavimus kiekvienam prioritetui, Komisijai turėtų būti teikiamos patikslintos finansinės lentelės;
- (23) siekiant stiprinti integruoto teritorijos vystymo metodą, investicijos, teikiamos teritorinių priemonių forma, pavyzdžiui, integruotos teritorinės investicijos (toliau – ITI), bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (toliau – BIVP) ar bet kokios kitos teritorinės priemonės, vykdomos

¹⁵ Reglamentas (ES) [...] dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo („Interreg“), kuriam skiriamas Europos regioninės plėtros fondo ir išorės finansavimo priemonių lėšos (OL L [...], [...], p. [...]).

pagal piliečiams artimesnės Europos politikos tikslą, kuriomis remiamos valstybės narės iniciatyvos, susijusios su ERPF programoms, turėtų būti grindžiamos teritorinėmis ir vietos plėtros strategijomis. ITI ir valstybių narių sukurtų teritorinių priemonių reikmėms reikėtų nustatyti teritorinių strategijų turinio minimalius reikalavimus. Už tų teritorinių strategijų rengimą ir tvirtinimą turėtų būti atsakingos atitinkamos institucijos ir subjektai. Siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant teritorines strategijas dalyvautų atitinkamos valdžios institucijos ar subjektai, tos institucijos ar subjektai turėtų būti atsakingi už remtinų veiksmų atranką arba dalyvauti toje atrankoje;

- (24) siekiant geriau sutelkti vietos lygmens potencialą, būtina stiprinti ir lengvinti BIVP. Ją vykdant turėtų būti atsižvelgiama į vietos poreikius ir potencialą, taip pat į atitinkamas socialines ir kultūrinės ypatybes. Turėtų būti numatyta struktūrinių pokyčių, didinamas bendruomenės pajėgumas ir skatinamos inovacijos. Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo reikmėms turėtų būti stiprinamas glaudus bendradarbiavimas ir integruotas fondų naudojimas. Už BIVP strategijų rengimą ir įgyvendinimą turėtų būti iš esmės atsakingos vietos veiklos grupės, atstovaujančios bendruomenės interesams. Siekiant palengvinti koordinuotą skirtingų fondų paramą BIVP strategijoms ir palengvinti jų įgyvendinimą, turėtų būti užtikrinta galimybė lengviau taikyti pagrindinio fondo metodą;
- (25) siekiant sumažinti administracinę naštą, valstybės narės iniciatyva teikiama techninė parama turėtų būti įgyvendinama taikant fiksuotąsias normas, remiantis programos įgyvendinimo pažanga. Ta techninė parama gali būti papildoma tikslinėmis administracinių gebėjimų stiprinimo priemonėmis, taikant atlyginimo metodus, nesusijusius su išlaidomis. Dėl veiksmų ir rezultatų, taip pat atitinkamų Sąjungos mokėjimų gali būti sutariama veiksmų plane ir jais galima remtis atliekant mokėjimus už rezultatus vietoje;
- (26) tikslinga išaiškinti, kad tais atvejais, kai pagal valstybės narės pasiūlymą Komisijai programos ar jos dalies prioritetas remiamas pagal finansavimo sistemą, nesiejamą su išlaidomis, sutarti veiksmai, rezultatai ir sąlygos turėtų būti siejami su konkrečiomis investicijomis, vykdomomis pagal pasidalijamojo valdymo programas toje valstybėje narėje ar regione;
- (27) siekdama išnagrinėti programų rezultatus valstybė narė turėtų įsteigti stebėsenos komitetus. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo atveju metinės įgyvendinimo ataskaitos turėtų būti pakeistos metiniu struktūriniu politiniu dialogu, grindžiamu naujausia programos įgyvendinimo informacija ir duomenimis, kuriuos pateikia valstybė narė;
- (28) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros¹⁶ 22 ir 23 dalimis, reikia įvertinti fondus remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu išvengiant pernelyg didelio reglamentavimo ir administracinės naštos, visų pirma tenkančios valstybėms narėms. Prireikus šie reikalavimai gali apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais gali būti remiamasi vertinant fondų poveikį vietoje;
- (29) siekiant užtikrinti, kad būtų teikiama išsami naujausia informacija apie programos įgyvendinimą, turėtų būti reikalaujama dažniau teikti kiekybinių duomenų ataskaitas;
- (30) kad padėtų rengti susijusias programas ir kito programavimo laikotarpio veiklą, Komisija turėtų atlikti fondų vidurio laikotarpio vertinimą. Programavimo laikotarpio pabaigoje Komisija turėtų atlikti fondų retrospektyvius vertinimus, kuriuose didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas fondų poveikiui;
- (31) programos institucijos, paramos gavėjai ir suinteresuotosios šalys valstybėse narėse turėtų didinti savo informuotumą apie Sąjungos finansavimo paskatintus laimėjimus ir atitinkamai informuoti plačiąją visuomenę. Siekiant, kad Sąjungos veiksmai būtų matomi vietoje, labai

¹⁶ OL L 123, 2016 5 12, p. 13.

svarbu vykdyti skaidrumo, komunikacijos ir matomumo didinimo veiklą, grindžiamą tikra, tikslia ir atnaujinta informacija. Tam, kad būtų galima užtikrinti šių reikalavimų vykdymą, programos institucijos ir Komisija turėtų galėti taikyti taisomąsias priemones reikalavimų nesilaikymo atveju;

- (32) vadovaujančiosios institucijos turėtų skelbti susistemintą informaciją apie atrinktus veiksmus ir paramos gavėjus programos interneto svetainėje, kurioje teikiama veiksmo įgyvendinimo parama, kartu atsižvelgdama į asmens duomenų apsaugos reikalavimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679¹⁷;
- (33) siekiant supaprastinti fondų naudojimą ir sumažinti klaidų riziką, tikslinga nustatyti Sąjungos įnašo valstybėms narėms formas ir valstybių narių paramos gavėjams teikiamos paramos formas;
- (34) kalbant apie paramos gavėjams skiriamas dotacijas, valstybės narės turėtų vis dažniau naudotis supaprastintu išlaidų apmokėjimu. Su privalomu supaprastintu išlaidų apmokėjimu susijusi riba turėtų būti siejama su visomis veiksmo išlaidomis, kad visiems veiksmams, kuriais neviršijama viršutinė riba, būtų taikomos vienodos sąlygos, neatsižvelgiant į tai, ar parama yra viešojo, ar privato;
- (35) kad būtų galima nedelsiant taikyti fiksuotąsias normas, bet kokia 2014–2020 m. laikotarpiu valstybių narių nustatyta fiksuotoji norma, pagrįsta sąžiningu, teisingu ir patikrinamu apskaičiavimo metodu, turėtų būti toliau taikoma panašioms veiksmams, remiamiems pagal šį reglamentą, nereikalaujant naujo skaičiavimo metodo;
- (36) siekiant užtikrinti kuo optimalesnį bendrai finansuojamų investicijų į aplinką įsisavinimą, turėtų būti užtikrinta sąveika su Aplinkos ir klimato politikos programa LIFE, visų pirma įgyvendinant LIFE strateginius integruotuosius projektus ir strateginius gamtos projektus;
- (37) siekiant užtikrinti teisinį aiškumą, tikslinga nustatyti išlaidų, susijusių su veiksmams, kurie pagal šį reglamentą remiami fondų lėšomis, tinkamumo finansuoti laikotarpį ir apriboti paramą užbaigtiems veiksmams. Taip pat reikėtų išaiškinti, nuo kurios dienos išlaidoms galima skirti fondų paramą, kai tvirtinamos naujos programos arba keičiamos programos, įskaitant išskirtinę galimybę tinkamumo finansuoti laikotarpį pradėti skaičiuoti nuo gaivalinės nelaimės pradžios, jei reikia skubiai sutelkti išteklių, kad būtų galima reaguoti į tokią nelaimę;
- (38) siekiant užtikrinti fondų rezultatyvumą, teisingumą ir tvarų poveikį, reikėtų numatyti nuostatas, kurios garantuotų, kad investicijos į infrastruktūrą arba gamybinės investicijos būtų ilgalaikės ir neleistų naudojantis fondų parama įgyti nederamo pranašumo. Vadovaujančiosios institucijos atrinkdamos veiksmus turėtų atidžiai siekti neremti perkėlimo ir neteisėtą lėšų išmokėjimą už veiksmus, neatitinkančius testinumo reikalavimų, laikyti pažeidimais;
- (39) siekiant padidinti papildomumą ir supaprastinti įgyvendinimą, reikėtų numatyti galimybes derinti Sanglaudos fondo ir ERPF paramą su ESF+ parama bendrose programose pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą;
- (40) siekiant optimizuoti iš Sąjungos biudžeto visiškai arba iš dalies finansuojamų investicijų pridėtinę vertę, turėtų būti siekiama visų pirma fondų ir tiesiogiai valdomų priemonių, įskaitant reformų įgyvendinimo priemonę, sąveikos; tą sąveiką reikėtų pasiekti taikant pagrindinius mechanizmus, t. y. pripažįstant fiksuotąsias normas tinkamoms finansuoti programos „Horizontas Europa“ išlaidoms panašaus veiksmo reikmėms ir sudarant galimybę derinti finansavimą pagal skirtingas Sąjungos priemones to paties veiksmo reikmėms, jei išvengiama

¹⁷ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

dvigubo finansavimo. Todėl šiame reglamente turėtų būti nustatytos papildomo finansavimo fondų lėšomis taisyklės;

- (41) finansinės priemonės neturėtų būti naudojamos refinansavimo veiklai remti (pavyzdžiui, esamoms paskolų sutartims pakeisti) arba kitaip finansuoti investicijų, kurios jau buvo fiziškai užbaigtos arba visiškai įgyvendintos sprendimo dėl investavimo dieną. Jos turėtų būti naudojamos bet kokios rūšies naujoms investicijoms, atitinkančioms pagrindinius politikos tikslus, remti;
- (42) sprendimas finansuoti paramos priemonės naudojant finansines priemones turėtų būti priimamas remiantis *ex ante* vertinimu. Šiame reglamente turėtų būti nustatyti minimalūs privalomi *ex ante* vertinimo elementai, o valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti prireikus atnaujintu 2014–2020 m. laikotarpio *ex ante* vertinimu, kad būtų išvengta administracinės naštos ir vėlavimų nustatant finansines priemones;
- (43) siekiant palengvinti tam tikrų rūšių finansinių priemonių įgyvendinimą, kai numatoma papildomai skirti paramą dotacija, finansinių priemonių taisyklės galima taikyti jų deriniui viename finansinės priemonės veiksmo. Reikėtų nustatyti konkrečias sąlygas, kad tokiais atvejais būtų užkirstas kelias dvigubam finansavimui;
- (44) visapusiškai laikydamosi 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu jau išaiškintų taikytinų valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų taisyklių, vadovaujančiosios institucijos turėtų galėti nuspręsti dėl tinkamiausių finansinių priemonių įgyvendinimo galimybių konkrečioms tikslinių regionų poreikiams tenkinti;
- (45) pagal pasidalijamojo valdymo principą ir taisykles valstybės narės ir Komisija turėtų būti atsakingos už programų valdymą ir kontrolę ir užtikrinti teisėtą bei tvarkingą fondų naudojimą. Kadangi už tokį valdymą ir kontrolę pirmiausia turėtų būti atsakingos valstybės narės ir kadangi jos turėtų užtikrinti, kad fondų lėšomis remiami veiksmai atitiktų taikytiną teisę, turėtų būti nustatyti atitinkami jų įpareigojimai. Taip pat reikėtų nustatyti susijusius Komisijos įgaliojimus ir atsakomybės sritis;
- (46) siekiant paankstinti programos įgyvendinimo pradžią, reikėtų sudaryti palankias sąlygas pratęsti ankstesnio programavimo laikotarpio įgyvendinimo tvarką. Ankstesniu programavimo laikotarpiu jau sukurta kompiuterizuota sistema turėtų būti toliau naudojama (prireikus ją galima pritaikyti), nebent prireiktų naujų technologijų;
- (47) siekiant supaprastinti programų valdymo funkcijas, PMIF, VSF ir SVPVP lėšomis remiamų programų reikmėms apskaitos funkcijos ir vadovaujančiosios institucijos funkcijos turėtų toliau būti integruotos; ši galimybė turėtų būti numatyta ir kitiems fondams;
- (48) kadangi vadovaujančioji institucija prisiima pagrindinę atsakomybę už veiksmingą ir rezultatyvų fondų paramos įgyvendinimą ir todėl atlieka įvairias esmines funkcijas, turėtų būti išsamiai išdėstytos jos funkcijos, susijusios su projektų atranka, programų valdymu ir parama stebėsenos komitetui. Atrinkti veiksmai turėtų atitikti horizontaliuosius principus;
- (49) siekiant optimizuoti fondų ir tiesiogiai valdomų priemonių sąveiką, reikėtų palengvinti paramos teikimą veiksams, kuriems jau suteiktas pažangumo ženklas;
- (50) siekiant užtikrinti tinkamą rezultatyvaus bei veiksmingo fondų paramos įgyvendinimo ir susijusių administracinių išlaidų bei naštos pusiausvyrą, valdymo patikrinimų dažnumas, mastas ir aprėptis turėtų būti grindžiami rizikos vertinimu, kuriame atsižvelgiama į tokius veiksnius kaip įgyvendinamų veiksmų rūšis, paramos gavėjai ir rizikos lygis, nustatytas per ankstesnius valdymo patikrinimus ir auditus;
- (51) audito institucija turėtų atlikti auditą ir užtikrinti, kad Komisijai teikiama audito nuomonė būtų patikima. Toje audito nuomonėje Komisija turėtų būti patikinama dėl trijų punktų, t. y.

deklaruotų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo, veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo ir sąskaitų išsamumo, tikslumo bei teisingumo;

- (52) turėtų būti įmanoma sumažinti patikrinimų ir audito reikalavimus, jei užtikrinama, kad programa pastaruosius dvejus metus iš eilės veikė rezultatyviai, nes tai rodo, kad fondai rezultatyviai ir veiksmingai įgyvendinami ilgą laiką;
- (53) siekiant sumažinti paramos gavėjų administracinę naštą ir administracines išlaidas, fondams turėtų būti nustatytas konkretus vieno audito principo taikymas;
- (54) siekiant pagerinti finansų valdymą, turėtų būti numatyta supaprastinta išankstinio finansavimo sistema. Išankstinio finansavimo sistema turėtų užtikrinti, kad valstybė narė turėtų priemonių teikti paramą paramos gavėjams nuo programos įgyvendinimo pradžios;
- (55) siekiant sumažinti valstybėms narėms ir Komisijai tenkančią administracinę naštą, turėtų būti nustatytas privalomas ketvirtinių mokėjimo paraiškų tvarkaraštis. Iki metinio sąskaitų balanso išmokėjimo, kai Komisija gali padaryti išvadą, kad sąskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos, Komisijos mokėjimams toliau reikėtų taikyti 10 proc. sulaikymą;
- (56) siekiant sumažinti administracinę naštą, metinio sąskaitų priėmimo procedūra turėtų būti supaprastinta numatant paprastesnes mokėjimų ir lėšų susigrąžinimo taisykles, kai Komisija ir valstybė narė sutaria;
- (57) siekiant apsaugoti finansinius interesus ir Sąjungos biudžetą, valstybių narių ir Komisijos lygmeniu reikėtų nustatyti ir įgyvendinti proporcingas priemones. Komisijai turėtų būti suteikta galimybė nutraukti mokėjimų atlikimo terminus, sustabdyti tarpinius mokėjimus ir taikyti finansines pataisas, jeigu įvykdomos atitinkamos sąlygos. Komisija turėtų laikytis proporcingumo principo, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, sunkumą ir dažnumą bei jų finansinį poveikį Sąjungos biudžetui;
- (58) valstybės narės taip pat turėtų veiksmingai užkirsti kelią bet kokiems pažeidimams, įskaitant paramos gavėjų sukčiavimą, juos nustatyti ir imtis atitinkamų veiksmų. Be to, pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013¹⁸ ir reglamentus (Euratomas, EB) Nr. 2988/95¹⁹ bei Nr. 2185/96²⁰ Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant administracinius patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų, darančių poveikį Sąjungos finansiniams interesams. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939²¹ Europos prokuratūra gali tirti sukčiavimo ir kitos nusikalstamos veikos atvejus, darančius poveikį Sąjungos finansiniams interesams, kaip nustatyta Direktyvoje (ES) 2017/1371²² dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. Valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, kad bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, visapusiškai bendradarbiautų siekdamas apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteiktų būtinąsias teises ir prieigą Komisijai, Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF), Europos prokuratūrai ir Europos Audito Rūmams ir užtikrintų,

¹⁸ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

¹⁹ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

²⁰ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

²¹ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

²² 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

kad visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys suteiktų lygiavertes teises; Valstybės narės turėtų pranešti Komisijai apie nustatytus pažeidimus, įskaitant sukčiavimą, ir apie atitinkamus savo tolesnius veiksmus, taip pat tolesnius veiksmus po OLAF tyrimų;

- (59) siekiant skatinti finansinę drausmę, tikslinga nustatyti biudžetinių įsipareigojimų panaikinimo programos lygmeniu tvarką;
- (60) siekiant propaguoti SESV įtvirtintus ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslus, pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą turėtų būti remiami visi regionai. Kad teikiama parama būtų subalansuota, laipsniška ir atitiktų ekonominio ir socialinio išsivystymo lygį, ERPF ir ESF+ išteklius pagal tą tikslą reikėtų skirti remiantis paskirstymo formule, kuri iš esmės grindžiama BVP vienam gyventojui. Valstybės narės, kurių vienam gyventojui tenkančios bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) yra mažesnės kaip 90 proc. Sąjungos vidurkio, turėtų gauti paramą Sanglaudos fondo lėšomis pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą;
- (61) turėtų būti nustatyti objektyvūs kriterijai, pagal kuriuos būtų nustatomi fondų lėšomis tinkami finansuoti regionai ir vietovės. Todėl Sąjungos lygmeniu nustatant regionus ir vietoves reikėtų remtis bendra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1059/2003²³, iš dalies pakeistu Komisijos reglamentu (ES) Nr. 868/2014²⁴, nustatyta regionų klasifikavimo sistema;
- (62) siekdama nustatyti tinkamą ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo finansinę programą, Komisija turėtų nustatyti kiekvienai valstybei narei skiriamų asignavimų metinį paskirstymą pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą drauge su tinkamų finansuoti regionų sąrašu, taip pat asignavimus Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui (INTERREG). Atsižvelgdama į tai, kad nacionaliniai asignavimai valstybėms narėms turėtų būti nustatomi remiantis 2018 m. turimais statistiniais duomenimis ir prognozėmis, taip pat atsižvelgdama į prognozavimo neapibrėžtumą, Komisija 2024 m. turėtų peržiūrėti visus visų valstybių narių asignavimus, remdamasi tuo metu prieinama naujausia statistika ir, jei bendras nuokrypis didesnis nei ± 5 proc., Komisija turėtų pakoreguoti 2025–2027 m. asignavimus, kad programos pakeitimuose drauge atsispindėtų ir laikotarpio vidurio peržiūros, ir techninio patikslinimo rezultatai;
- (63) transeuropinių transporto tinklų projektai pagal Reglamentą (ES) Nr. [naująjį EITP reglamentą]²⁵ ir toliau bus finansuojami pagal pasidalijamojo valdymo principą iš Sanglaudos fondo ir tiesioginio valdymo principą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP). Remiantis sėkmingu 2014–2020 m. programavimo laikotarpio metodu, šiuo tikslu 10 000 000 000 EUR iš Sanglaudos fondo turėtų būti perkelta EITP reikmėms;
- (64) tam tikra ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo išteklių suma turėtų būti skiriama Europos miestų iniciatyvai, kurią Komisija turėtų įgyvendinti pagal tiesioginio arba netiesioginio valdymo principą;
- (65) siekiant užtikrinti tinkamą asignavimų paskirstymą pagal regionų kategorijas, iš principo valstybėms narėms skiriamų visų asignavimų mažiau išsivysčiusiems, pereinamojo laikotarpio ir labiau išsivysčiusiems regionams neturėtų būti galima perkelti iš vienos kategorijos į kitą. Vis dėlto tam, kad valstybės narės turėtų galėti spręsti konkrečius uždavinius, jos turėtų turėti galimybę prašyti labiau išsivysčiusiems regionams arba pereinamojo laikotarpio regionams

²³ 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo (OL L 154, 2003 6 21, p. 1).

²⁴ 2014 m. rugpjūčio 8 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 868/2014, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo priedai (OL L 241, 2014 8 13, p. 1).

²⁵ [...] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) [...] dėl [EITP] (OL L [...], [...], p. [...]).

skirtus asignavimus perkelti mažiau išsivysčiusių regionų reikmėms; tokį pasirinkimą jos turėtų pagrįsti. Siekiant užtikrinti pakankamus finansinius išteklius mažiau išsivysčiusiems regionams, turėtų būti nustatyta labiau išsivysčiusiems regionams arba pereinamojo laikotarpio regionams perkeliama asignavimų viršutinė riba. Perkelti išteklių tarp tikslų neturėtų būti įmanoma;

- (66) atsižvelgiant į ypatingas specifines Airijos salos aplinkybes ir siekiant remti Šiaurės ir Pietų bendradarbiavimą pagal Didžiojo penktadienio susitarimą, nauja pasienio programa „PEACE PLUS“ turėtų būti tęsiama tarp Airijos pasienio grafysčių ir Šiaurės Airijos ir turėtų būti grindžiama ankstesnėmis programomis „Peace“ ir INTERREG. Atsižvelgiant į šios programos praktinę svarbą, ją reikėtų remti skiriant specialų asignavimą, kad būtų galima toliau remti taikos ir susitaikymo veiksmus. Programai taip pat reikėtų skirti tinkamą dalį Airijos asignavimų pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą (INTERREG);
- (67) reikia nustatyti didžiausias bendro finansavimo normas sanglaudos politikos srityje pagal regionų kategoriją, siekiant užtikrinti, kad bendro finansavimo principo būtų laikomasi taikant tinkamą viešosios ar privačios nacionalinės paramos lygį. Tos normos turėtų atspindėti regionų ekonominio išsivystymo lygį pagal BVP vienam gyventojui, palyginti su ES 27 vidurkiu;
- (68) siekiant papildyti ir iš dalies pakeisti tam tikrus neesminius šio reglamento elementus, pagal SESV 290 straipsnį įgaliojimai priimti teisės aktus iš dalies keisti tam tikrus toliau nurodytus šio reglamento priedų elementus turėtų būti deleguoti Komisijai: intervencinių priemonių rūšių matmenis ir kodus, partnerystės sutarčių ir programų šablonus, duomenų perdavimo šablonus, Sąjungos emblemos naudojimą, finansavimo sutarčių ir strateginių dokumentų elementus, audito seką, elektronines keitimosi duomenimis sistemas, taip pat valdymo ir kontrolės sistemos aprašymo, valdymo pareiškimų, audito nuomonių, metinių kontrolės ataskaitų, audito strategijų, mokėjimo paraiškų, sąskaitų, taip pat finansinių pataisų dydžio nustatymo šablonus;
- (69) be to, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl pažeidimų atvejų, apie kuriuos turi būti pranešta, kriterijų nustatymo, vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų, fiksuotųjų normų ir su išlaidomis visoms valstybėms narėms nesusijusio finansavimo, taip pat dėl standartizuotos jau parengtos imties sudarymo metodikos nustatymo;
- (70) ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (71) siekiant užtikrinti vienodas partnerystės sutarčių patvirtinimo, programų patvirtinimo ir dalinio keitimo, taip pat finansinių pataisų taikymo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su pranešimų apie pažeidimus forma, registruotinais ir saugotinais elektroniniais duomenimis ir galutinės veiklos rezultatų ataskaitos šablonu, turėtų būti vykdomi pagal Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (ES) Nr. 182/2011²⁶; Nors šie teisės aktai yra bendro pobūdžio, turėtų būti taikoma patariamoji procedūra, nes juose nustatomi tik techniniai aspektai, formos ir šablonai. Įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo finansinių asignavimų paskirstymo

²⁶ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

nustatymu, turėtų būti priimami be komitologijos procedūrų, atsižvelgiant į tai, kad jie tik atspindi iš anksto parengtos apskaičiavimo metodikos taikymą;

- (72) kadangi Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013²⁷ arba bet kuris 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui taikytinas teisės aktas turėtų būti toliau taikomas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio fondų lėšomis remiamoms programoms ir veiksmams. Kadangi numatoma, kad Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 įgyvendinimo laikotarpis tęsis ir programavimo laikotarpiu, kuriam taikomas šis reglamentas, ir siekiant užtikrinti tam tikrų tuo reglamentu patvirtintų veiksmų įgyvendinimo tęstinumą, reikėtų nustatyti laipsniško vykdymo nuostatas; Kiekvienas atskiras laipsniškai vykdomo veiksmo etapas, kuriuo siekiama to paties bendro tikslo, turėtų būti įgyvendinamas laikantis programavimo laikotarpio, pagal kurį jam suteikiamas finansavimas, taisyklių;
- (73) valstybės narės negali deramai pasiekti šio reglamento tikslų, t. y. stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir nustatyti bendrą Sąjungos biudžeto dalies, įgyvendinamos pagal pasidalijamojo valdymo principą, finansinių taisyklių, dėl, viena vertus, regionų išsivystymo lygio skirtumų ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimo, taip pat valstybių narių ir regionų finansinių išteklių ribotumo ir, kita vertus, dėl poreikio sukurti nuoseklią įgyvendinimo sistemą, kuri apimtų kelis Sąjungos fondus, kuriems taikomas pasidalijamojo valdymo principas; Kadangi šių tikslų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (74) šiuo reglamentu paisoma pagrindinių teisių ir principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

PARAMOS TIKSLAI IR BENDROSIOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS

Dalykas ir apibrėžtys

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatomos:
- (a) Europos regioninės plėtros fondui (ERPF), „Europos socialiniam fondui +“ (ESF+), Sanglaudos fondui, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF), Prieglobsčio ir migracijos fondui (PMIF), Vidaus saugumo fondui (VSF) ir Sienų valdymo ir vizų priemonei (SVVP) (toliau — fondai) taikomos finansinės taisyklės;
 - (b) ERPF, ESF+, Sanglaudos fondui ir EJRŽF taikomos bendros nuostatos.

²⁷ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

2. Šis reglamentas netaikomas ESF+ užimtumo bei socialinių inovacijų ir sveikatos kryptims, taip pat EJŖŽF, PMIF, VSF ir SVVP tiesioginio ar netiesioginio valdymo komponentams, išskyrus Komisijos iniciatyva teikiamą techninę paramą.
3. II antraštinės dalies III skyriaus 4 ir 10 straipsniai, III antraštinės dalies II skyrius ir VIII antraštinė dalis netaikomi PMIF, VSF ir SVVP.
4. VIII antraštinė dalis netaikoma EJŖŽF.
5. II antraštinės dalies II skyriaus 11 straipsnis ir III skyriaus 15 straipsnis, III antraštinės dalies I skyrius, IV antraštinės dalies I skyriaus 33–36 straipsniai ir 38 straipsnio 1–4 dalys, II skyriaus 39 straipsnis, III skyriaus 45 straipsnis, VI antraštinės dalies II skyriaus 67, 71, 73 ir 74 straipsniai bei III skyrius netaikomi INTERREG programoms.
6. Toliau išvardytuose konkrečiuose fondams skirtuose reglamentuose gali būti nustatyta ši reglamentą papildančių ir jam neprieštarujančių taisyklių. Jei kyla abejonių dėl šio reglamento ir konkrečiuose fondams skirtų reglamentų taikymo, šis reglamentas turi viršenybę:
 - (a) Reglamentas (ES) [...] (toliau – ERPF ir SF reglamentas)²⁸;
 - (b) Reglamentas (ES) [...] (toliau – ESF+ reglamentas)²⁹;
 - (c) Reglamentas (ES) [...] (toliau – ETB reglamentas)³⁰;
 - (d) Reglamentas (ES) [...] (toliau – EJŖŽT reglamentas)³¹;
 - (e) Reglamentas (ES) Nr. [...] (toliau – PMIF reglamentas)³²;
 - (f) Reglamentas (ES) [...] (toliau – VSF reglamentas)³³;
 - (g) Reglamentas (ES) [...] (toliau – SVVP reglamentas)³⁴;

2 straipsnis *Apibrėžtys*

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- (1) atitinkamos konkrečiai šaliai skirtos rekomendacijos – pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį Tarybos priimtos rekomendacijos, susijusios su struktūrinėmis problemomis, kurias tikslinga spręsti pasitelkiant daugiametes investicijas, patenkančias į fondų taikymo sritį, kaip nustatyta konkrečiuose fondams skirtuose reglamentuose, ir atitinkamos rekomendacijos, priimtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) [*naudojimo Energetikos sąjungos valdymo reglamento numeris*] [XX] straipsnį;
- (2) taikytina teisė – Sąjungos teisė ir su jos taikymu susijusi nacionalinė teisė;
- (3) veiksmas –
 - (a) projektas, sutartis, veiksmas arba projektų grupė, atrinkti pagal atitinkamas programas;
 - (b) finansinių priemonių atveju – programos įnašas finansinei priemonei, ir vėlesnė finansinė parama, pagal tą finansinę priemonę teikiama galutiniams gavėjams;

²⁸ OL L, , p. .

²⁹ OL L, , p. .

³⁰ OL L, , p. .

³¹ OL L, , p. .

³² OL L, , p. .

³³ OL L, , p. .

³⁴ OL L, , p. .

- (4) strateginės svarbos veiksmas – veiksmas, labai padedantis siekti programos tikslų, kuriam taikomos specialios stebėsenos ir komunikacijos priemonės;
- (5) prioritetas – PMIF, VSF ir SVVP atveju tai konkretus tikslas; EJRŽF atveju tai paramos sričių rūšis, nurodyta EJRŽF reglamento III priede pateiktoje nomenklatūroje;
- (6) konkretus tikslas – EJRŽF atveju suprantamas kaip EJRŽF reglamento III priede nurodytos paramos sritys;
- (7) tarpinė institucija – viešosios ar privatinės teisės subjektas, kuris yra pavaldus vadovaujančiajai institucijai arba atlieka funkcijas ir užduotis tokios institucijos vardu;
- (8) paramos gavėjas –
 - (a) viešosios arba privatinės teisės subjektas, juridinio asmens statusą turintis ar jo neturintis subjektas arba fizinis asmuo, atsakingas už veiksmų inicijavimą arba jų inicijavimą ir įgyvendinimą;
 - (b) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės (VPSP) atveju – VPSP veiksmą inicijuojantis viešosios teisės subjektas arba tam veiksmui įgyvendinti pasirinktas privatusis partneris;
 - (c) valstybės pagalbos schemų atveju – pagalbą gaunantis ūkio subjektas;
 - (d) finansinių priemonių atveju – kontroliuojantįjį fondą valdantis subjektas arba, jeigu kontroliuojančiojo fondo struktūros nėra, specialųjį fondą valdantis subjektas, arba, jei finansinę priemonę administruoja vadovaujančioji institucija, ta vadovaujančioji institucija;
- (9) mažų projektų fondas – INTERREG programos veiksmas, kuriuo siekiama atrinkti ir įgyvendinti nedidelės finansinės apimties projektus;
- (10) siektina reikšmė – iš anksto sutarta vertė, kuri, atsižvelgiant į rodiklį, susijusį su konkrečiu tikslu, turi būti pasiekta programavimo laikotarpio pabaigoje;
- (11) tarpinė reikšmė – tarpinė vertė, kuri, atsižvelgiant į rodiklį, susijusį su konkrečiu tikslu, turi būti pasiekta tam tikru programavimo laikotarpio momentu;
- (12) produkto rodiklis – rodiklis, pagal kurį matuojami pasiekti konkretūs intervencinių priemonių rezultatai;
- (13) rezultato rodiklis – rodiklis, pagal kurį matuojamas remiamų intervencinių priemonių poveikis trumpuoju laikotarpiu, visų pirma tiesioginiams adresatams, tikslinei grupei ar infrastruktūros naudotojams;
- (14) VPSP veiksmas – vykdant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę pagal VPSP sutartį įgyvendinamas veiksmas, kuriuo siekiama teikti viešąsias paslaugas dalijantis rizika, sutelkiant privačiojo sektoriaus kompetenciją arba papildomų kapitalo šaltinių;
- (15) finansinė priemonė – struktūra, kuria naudojantis teikiami finansiniai produktai;
- (16) finansinis produktas – investicijos į nuosavą arba kvazinuosavą kapitalą, paskolos ir garantijos, apibrėžtos Reglamento (ES, Euratomas) [...] (toliau – Finansinis reglamentas) 2 straipsnyje;
- (17) galutinis gavėjas – juridinis arba fizinis asmuo, gaunantis paramą iš fondų per mažų projektų fondo lėšų gavėją arba pagal finansinę priemonę;
- (18) programos įnašas – fondų parama ir bendras nacionalinis ir privatusis finansavimas, jei jis yra, teikiami finansinei priemonei;

- (19) finansinę priemonę įgyvendinantis subjektas – viešosios arba privatinės teisės subjektas, atliekantis kontroliuojančiojo fondo ar specialiojo fondo užduotis;
- (20) kontroliuojantysis fondas – pagal vieną ar kelias programas vadovaujančiosios institucijos įsteigtas fondas finansinėms priemonėms įgyvendinti naudojant vieną ar daugiau specialiųjų fondų;
- (21) specialusis fondas – vadovaujančiosios institucijos arba kontroliuojančiojo fondo įsteigtas fondas finansiniams produktams galutiniams gavėjams teikti;
- (22) sverto poveikis – galutiniams gavėjams suteikiama atlygintino finansavimo suma, padalyta iš fondų įnašo sumos;
- (23) dauginamasis koeficientas – garantijos priemonių atveju tai santykis tarp pagrindinių išmokėtų naujų paskolų, investicijų į nuosavą ar kvazinuosavą kapitalą vertės ir programos įnašo sumos, atidėtos, kaip susitarta garantijų sutartyse, dėl tų naujų paskolų ir investicijų į nuosavą ar kvazinuosavą kapitalą patirtiems numatytiems ir nenumatytiems nuostoliams padengti;
- (24) valdymo išlaidos – tiesioginės arba netiesioginės išlaidos, atlyginamos įrodžius, kad jos patirtos įgyvendinant finansines priemones;
- (25) valdymo mokesčiai – suteiktų paslaugų kaina, nustatyta vadovaujančiosios institucijos ir kontroliuojantįjį fondą arba specialųjį fondą valdančio subjekto ir, kai taikoma, kontroliuojantįjį fondą valdančio subjekto ir specialųjį fondą valdančio subjekto finansavimo sutartyje;
- (26) perkėlimas – tos pačios ar panašios veiklos arba jos dalies perkėlimas, kaip nustatyta Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014³⁵, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant SESV 107 ir 108 straipsnius, 2 straipsnio 61a punkte;
- (27) viešasis įnašas – įnašas veiksams finansuoti, skiriamas iš nacionalinių, regioninių arba vietos viešojo sektoriaus institucijų biudžeto, Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG), įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1082/2006³⁶, biudžeto arba iš Sąjungos biudžeto, skirto fondams, viešosios teisės subjektų biudžeto arba viešojo sektoriaus institucijų ar viešosios teisės subjektų asociacijų biudžeto ir, siekiant nustatyti ESF+ programų ar prioritetų bendro finansavimo normą, gali apimti darbdavių ir darbuotojų bendrai sutelktus finansinius išteklius;
- (28) ataskaitiniai metai – laikotarpis nuo liepos 1 d. iki kitų metų birželio 30 d., išskyrus pirmuosius programavimo laikotarpio ataskaitinius metus, kurie yra laikotarpis nuo išlaidų tinkamumo finansuoti pradžios dienos iki 2022 m. birželio 30 d.; paskutiniai ataskaitiniai metai – laikotarpis nuo 2029 m. liepos 1 d. iki 2030 m. birželio 30 d.;
- (29) pažeidimas – įgyvendinant fondų paramą padarytas taikytinos teisės pažeidimas dėl ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveikimo, kai nepagrįstas išlaidas įtraukus į Sąjungos biudžetą jam padaroma ar būtų padaryta žala;
- (30) didelis trūkumas – programos valdymo ir kontrolės sistemos efektyvaus veikimo trūkumas, dėl kurio reikia labai pagerinti valdymo ir kontrolės sistemas, kai nustatoma, kad vienas iš pagrindinių X priede nurodytų 2, 4, 5, 9, 12, 13 ir 15 reikalavimų arba du ar daugiau iš kitų pagrindinių reikalavimų priskirtini prie to priedo 3 ir 4 kategorijų;

³⁵ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1).

³⁶ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) (OL L 210, 2006 7 31, p. 19).

- (31) bendras klaidų lygis – prognozuojamų atsitiktinių klaidų ir, jei taikoma, sisteminių klaidų bei neištaisytų anomalijų klaidų suma, padalyta iš aibės;
- (32) likutinis klaidų lygis – bendras klaidų lygis, atėmus valstybių narių taikomas finansines pataisas, kuriomis siekiama sumažinti audito institucijos atliekant veiksmų auditus nustatytą riziką;
- (33) užbaigtas veiksmas – fiziškai užbaigtas arba visiškai įgyvendintas veiksmas, dėl kurio paramos gavėjai yra atlikę visus susijusius mokėjimus ir gavę atitinkamą viešąjį įnašą;
- (34) imties vienetas – vienas iš vienetų, į kuriuos imties reikmėms dalijama aibė; tai gali būti veiksmas, veiksmo projektas arba paramos gavėjo mokėjimo prašymas;
- (35) sąlyginio deponavimo sąskaita – VPSP veiksmo atveju tai banko sąskaita, reglamentuojama rašytiniu paramos gavėjo, kuris yra viešojo sektoriaus subjektas, ir privačiojo partnerio, patvirtinto vadovaujančiosios institucijos arba tarpinės institucijos, susitarimu, naudojama mokėjimams tinkamumo finansuoti laikotarpiu ir (arba) jam pasibaigus;
- (36) dalyvis – fizinis asmuo, kuriam veiksmas naudingas, tačiau kuris negauna fondų finansinės paramos;
- (37) atsparumo klimato kaitai didinimas – procesas, kuriuo užtikrinama, kad infrastruktūra būtų atspari neigiamam klimato poveikiui pagal nacionalines taisykles ir gaires, jei tokių yra, arba pagal tarptautiniu mastu pripažintus standartus.

3 straipsnis

Terminų, per kuriuos Komisija turi imtis veiksmų, apskaičiavimas

Jeigu nustatytas terminas, per kurį Komisija turi imtis veiksmų, tas terminas pradedamas skaičiuoti, kai valstybė narė pateikia visą informaciją, laikydamosi šiame reglamente arba konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose nustatytų reikalavimų.

Tas terminas sustabdomas nuo kitos dienos po tos, kurią Komisija valstybei narei išsiunčia savo pastabas arba prašymą pateikti patikslintus dokumentus, iki valstybė narė pateikia atsakymą Komisijai.

II SKYRIUS

Fondų paramos politikos tikslai ir principai

4 straipsnis

Politikos tikslai

1. ERPF, ESF+, Sanglaudos fondu ir EJRŽF remiami šie politikos tikslai:
 - (a) pažangesnės Europos, skatinant novatorišką ir pažangią ekonomikos pertvarką;
 - (b) žalesnės ir mažo anglies dioksido kiekio Europos, skatinant perėjimą prie švarios ir teisingos energetikos, žaliąsias ir mėlynąsias investicijas, žiedinę ekonomiką, prisitaikymą prie klimato kaitos ir rizikos prevenciją bei valdymą;
 - (c) geriau sujungtos Europos, skatinant judumą ir regionų IRT jungtis;
 - (d) socialiai atsakingesnės Europos, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį;
 - (e) piliečiams artimesnės Europos, skatinant tvarią ir integruotą miestų, kaimų ir pakrančių vietovių plėtrą ir vietos iniciatyvas.

2. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondas padeda įgyvendinti Sąjungos veiksmus, kuriais stiprinama jos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda pagal SESV 174 straipsnį ir siekiama šių tikslų:
 - (a) investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą valstybėse narėse ir regionuose – šis tikslas remiamas ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis, ir
 - (b) Europos teritorinio bendradarbiavimo (INTERREG) – šis tikslas remiamas ERPF lėšomis.
3. Valstybės narės teikia informaciją apie paramą aplinkos apsaugos ir kovos su klimato kaita tikslams įgyvendinti, naudodamos metodiką, pagrįstą kiekvienam fondui nustatytomis intervencinių priemonių rūšimis. Pagal šią metodiką teikiamai paramai priskiriamas konkretus korekcinis koeficientas, kurio dydis atspindi mastą, kuriuo minėta parama padeda siekti aplinkos apsaugos ir kovos su klimato kaita tikslų. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo atveju korekciniai koeficientai susiejami su I priede nustatytais intervencinių priemonių rūšių matmenimis ir kodais.
4. Valstybės narės ir Komisija užtikrina fondų ir kitų Sąjungos priemonių, kaip antai reformų rėmimo programos, įskaitant reformų įgyvendinimo priemonę ir techninės paramos priemonę, veiklos koordinavimą, papildomumą ir suderinamumą. Jos optimizuoja atsakingų subjektų veiklos koordinavimą, kad būtų išvengta veiklos dubliavimo planavimo ir įgyvendinimo etapuose.

5 straipsnis

Pasidalijamasis valdymas

1. Valstybės narės ir Komisija vykdo Sąjungos biudžetą, skirtą pasidalijamojo valdymo fondams, vadovaudamosi Reglamento (ES, Euratomas) [naujojo Finansinio reglamento numeris] (toliau – Finansinis reglamentas) [63] straipsniu.
2. Tačiau Komisija įgyvendina Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) iš Sanglaudos fondo perkeltą paramą, Europos miestų iniciatyvą, tarpregioninės plėtros investicijas, iš ESF+ tarptautinio bendradarbiavimo reikmėms perkeltą paramą, įnašui į „InvestEU“³⁷ skirtas sumas ir techninę paramą savo iniciatyva pagal tiesioginio ar netiesioginio valdymo principą vadovaudamasi Finansinio reglamento [62 straipsnio 1 dalies a ir c punktais].
3. Komisija atokiausių regionų bendradarbiavimą siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG) gali vykdyti taikydama netiesioginio valdymo principą.

6 straipsnis

Partnerystė ir daugiapakopis valdymas

1. Kiekviena valstybė narė užmezga partnerystę su kompetentingomis regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis. Partnerystė užmezgama bent su šiais partneriais:
 - (a) miesto ir kitomis viešojo sektoriaus institucijomis;
 - (b) ekonominiais ir socialiniais partneriais;
 - (c) atitinkamomis įstaigomis, atstovaujančiomis pilietinei visuomenei, aplinkos apsaugos srities partneriais ir subjektais, atsakingais už socialinės įtraukties, pagrindinių teisių, neįgaliųjų teisių, lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą.

³⁷ [Reglamentas (ES) Nr. [...] dėl [...] (OL L [...], [...], p. [...])].

2. Pagal daugiapakopio valdymo principą valstybė narė tuos partnerius įtraukia rengiant partnerystės sutartis bei rengiant ir įgyvendinant programas, įskaitant jų dalyvavimą stebėsenos komitetuose pagal 34 straipsnį.
3. Partnerystė organizuojama ir įgyvendinama laikantis Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 240/2014³⁸.
4. Bent kartą per metus programų įgyvendinimo klausimais Komisija konsultuojasi su organizacijomis, kurios atstovauja partneriams Sąjungos lygmeniu.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

STRATEGINIS POŽIŪRIS

I SKYRIUS

Partnerystės sutartis

7 straipsnis

Partnerystės sutarties rengimas ir teikimas

1. Kiekviena valstybė narė parengia partnerystės sutartį, kurioje nustatoma veiksmingo ir rezultatyvaus fondų naudojimo 2021 m. sausio 1 d. – 2027 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu tvarka.
2. Valstybė narė partnerystės sutartį Komisijai pateikia prieš pateikdama pirmąją programą arba jos teikimo metu.
3. Partnerystės sutartis gali būti teikiama kartu su atitinkama metine nacionaline reformų programa.
4. Valstybė narė partnerystės sutartį rengia pagal II priede pateiktą šabloną. Partnerystės sutartį ji gali įtraukti į vieną iš savo programų.
5. INTERREG programos Komisijai gali būti pateikiamos prieš pateikiant partnerystės sutartį.

8 straipsnis

Partnerystės sutarties turinys

Į partnerystės sutartį įtraukiami šie elementai:

- (a) atrinkti politikos tikslai – nurodoma, kuriais fondais ir programomis bus naudojamosi jų siekiant, ir pateikiamas atitinkamas pagrindimas, taip pat prireikus pagrindimas, kodėl naudojamosi „InvestEU“, atsižvelgiant į atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas;
- (b) apie kiekvieną iš a punkte nurodytų atrinktų politikos tikslų:
 - i) kiekvieno fondo atveju pasirinktų politikos priemonių ir pagrindinių numatomų rezultatų, be kita ko, prireikus naudojantis „InvestEU“, santrauka;
 - ii) fondų koordinavimas, atskyrimas ir papildomumas ir prireikus nacionalinių ir regioninių programų koordinavimas;
 - iii) fondų ir kitų Sąjungos priemonių, įskaitant LIFE strateginius integruotuosius projektus ir strateginius gamtos projektus, tarpusavio papildomumas;

³⁸ 2014 m. sausio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso (OL L 74, 2014 3 14, p. 1).

- (c) preliminarus finansinis asignavimas iš kiekvieno fondo pagal politikos tikslus nacionaliniu lygmeniu, atsižvelgiant į konkrečiam fondui taikomas paramos telkimo pagal temas taisykles;
- (d) prireikus pagal regionų kategoriją, nustatytą pagal 102 straipsnio 2 dalį, suskirstyti finansiniai ištekliai ir asignavimų sumos, kurias pagal 105 straipsnį siūloma perkelti tarp regionų kategorijų;
- (e) sumos, kurios turi būti skirtos įnašui į „InvestEU“, suskirstytos pagal fondą ir pagal regionų kategoriją;
- (f) planuojamų fondų programų sąrašas su atitinkamais preliminariais finansiniais asignavimais, suskirstytais pagal fondą, ir atitinkamu nacionaliniu įnašu pagal regionų kategoriją;
- (g) veiksmų, kurių atitinkama valstybė narė imasi, kad sustiprintų savo administracinius fondų paramos įgyvendinimo gebėjimus, santrauka.

Nurodant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą (INTERREG), partnerystės sutartyje pateikiamas tik planuojamų programų sąrašas.

9 straipsnis

Partnerystės sutarties tvirtinimas

1. Komisija vertina partnerystės sutartį ir jos atitiktį šiam reglamentui ir konkrečiam fondui taikomoms taisyklėms. Savo vertinime Komisija visų pirma atsižvelgia į atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas.
2. Pastabas Komisija gali pateikti per tris mėnesius nuo dienos, kurią valstybė narė pateikia partnerystės sutartį.
3. Valstybė narė, atsižvelgdama į Komisijos pastabas, peržiūri partnerystės sutartį.
4. Komisija įgyvendinimo aktu sprendimą, kuriuo patvirtinama partnerystės sutartis, priima ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo dienos, kurią atitinkama valstybė narė pateikė tą partnerystės sutartį. Partnerystės sutartis nekeičiama.
5. Jeigu pagal 7 straipsnio 4 dalį partnerystės sutartis įtraukiama į programą, Komisija įgyvendinimo aktu sprendimą, kuriuo patvirtinama ta programa, priima ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo dienos, kurią atitinkama valstybė narė pateikė tą programą.

10 straipsnis

ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo ir EJŖŽF lėšų, skiriamų per „InvestEU“ fondą, naudojimas

1. Partnerystės sutartyje arba prašyme iš dalies pakeisti programą valstybės narės gali tam tikrą ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo ir EJŖŽF lėšų sumą skirti įnašui į „InvestEU“ ir ją panaudoti biudžeto garantijoms. Suma, skiriama įnašui į „InvestEU“, turi neviršyti 5 proc. viso kiekvieno fondo asignavimo, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus. Tokie įnašai nėra išteklių perkėlimas pagal 21 straipsnį.
2. Partnerystės sutarties atveju gali būti skiriami einamųjų ir būsimų kalendorinių metų ištekliai. Prašymo iš dalies pakeisti programą atveju gali būti skiriami tik ateinančių kalendorinių metų ištekliai.
3. 1 dalyje nurodyta suma naudojama ES garantijos dalies atidėjiniams valstybės narės skyriuje suformuoti.

4. Jei [„InvestEU“ reglamento] [9] straipsnyje nustatytas susitarimas dėl įnašo, susijęs su 1 dalyje nurodyta ir partnerystės sutartyje skirta suma, nesudaromas iki 2021 m. gruodžio 31 d., valstybė narė pateikia prašymą iš dalies pakeisti programą arba programas, kad galėtų panaudoti atitinkamą sumą.

Susitarimas dėl įnašo, susijęs su 1 dalyje nurodyta ir prašyme iš dalies pakeisti programą skirta suma, sudaromas tuo pačiu metu, kai priimamas sprendimas, kuriuo iš dalies keičiama programa.

5. Jei susitarimas dėl garantijos, kaip nustatyta [„InvestEU“ reglamento] [9] straipsnyje, nebuvo sudarytas per devynis mėnesius nuo susitarimo dėl įnašo patvirtinimo, atitinkamos sumos, sumokėtos į bendrą atidėjinių fondą kaip atidėjiniai, perkeliama atgal į programą ar programas ir valstybė narė pateikia atitinkamą prašymą iš dalies pakeisti programą.
6. Jei susitarimas dėl garantijos, kaip nustatyta [„InvestEU“ reglamento] [9] straipsnyje, nebuvo visapusiškai įgyvendintas per ketverius metus nuo susitarimo dėl garantijos pasirašymo, valstybė narė gali prašyti, kad susitarime dėl garantijos numatytoms sumoms, neapimančioms pagrindinių paskolų ar kitų rizikingų priemonių, būtų taikoma 5 dalis.
7. Ištekiai, gauti iš sumų, skirtų įnašui į „InvestEU“ ir suteiktų pasinaudojus biudžeto garantijomis, arba su jomis susiję ištekiai pateikiami valstybei narei ir panaudojami siekiant to paties tikslo ar tikslų finansinių priemonių forma teikiamai paramai.
8. Tais metais, kuriais patvirtintas atitinkamos programos pakeitimas, įnašui į „InvestEU“ skirtas, bet nepanaudotas sumas Komisija pakartotinai įtraukia į biudžetą. Sumos pakartotinai į biudžetą gali būti įtraukiamos tik iki 2027 m.

Pakartotinai į biudžetą įtrauktos sumos panaikinimo terminas pagal 99 straipsnį pradedamas skaičiuoti nuo tų metų, kuriais įnašas buvo pakartotinai įtrauktas į biudžetą.

II SKYRIUS

Reikiamos sąlygos ir veiklos peržiūros planas

11 straipsnis

Reikiamos sąlygos

1. Šiame reglamente nustatytos išankstinės kiekvieno konkretaus tikslo veiksmingo ir rezultatyvaus įgyvendinimo sąlygos (reikiamos sąlygos).

III priede nustatytos horizontaliosios reikiamos sąlygos, taikytinos visiems konkretiems tikslams, ir jų įvykdymui įvertinti būtini kriterijai.

IV priede nustatytos su ERPF, Sanglaudos fondu ir ESF+ susijusios teminės reikiamos sąlygos ir jų įvykdymui įvertinti būtini kriterijai.

2. Rengdama programą arba nustatydama naują konkretų tikslą, kai iš dalies keičia programą, valstybė narė įvertina, ar įvykdytos su atrinktu konkrečiu tikslu susijusios reikiamos sąlygos. Reikiama sąlyga įvykdoma, kai patenkinami visi susiję kriterijai. Valstybė narė kiekvieną kartą teikdama programą arba iš dalies keisdama programą nustato įvykdytas ir neįvykdytas reikiamas sąlygas, ir, kai mano, kad reikiama sąlyga įvykdyta, pateikia pagrindimą.
3. Jeigu tvirtinant programą arba iš dalies keičiant programą reikiama sąlyga dar neįvykdyta, valstybė narė Komisijai praneša, kai tik mano, kad reikiama sąlyga jau įvykdyta, ir pateikia pagrindimą.

4. Komisija per tris mėnesius nuo 3 dalyje nurodytos informacijos gavimo atlieka vertinimą ir praneša valstybei narei, jeigu sutinka, kad sąlyga įvykdyta.
Jeigu Komisija nesutinka su valstybės narės vertinimu, ji apie tai informuoja valstybę narę ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti pastabų.
5. Išlaidos, susijusios su veiksmais, siejamais su konkrečiu tikslu, negali būti įtraukiamos į mokėjimo paraiškas, kol Komisija nepraneša valstybei narei, kad įvykdyta reikiama sąlyga pagal 4 dalį.
Pirma pastraipa netaikoma veiksams, kuriais prisidedama prie atitinkamų reikiamų sąlygų įvykdymo.
6. Valstybė narė užtikrina, kad reikiamos sąlygos būtų vykdomos ir taikomos visą programavimo laikotarpį. Ji praneša Komisijai apie visus pakeitimus, turinčius įtakos reikiamų sąlygų įvykdymui.
Jeigu Komisija mano, kad reikiama sąlyga nebevykdoma, ji apie tai informuoja valstybę narę ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti pastabų. Jei Komisija padaro išvadą, kad reikiama sąlyga ir toliau nevykdoma, su konkrečiu atitinkamu tikslu susijusios išlaidos negali būti įtraukiamos į mokėjimo paraiškas nuo dienos, kurią Komisija atitinkamai apie tai praneša valstybei narei.
7. IV priedas netaikomas EJŖŽF remiamoms programoms.

12 straipsnis ***Veiklos peržiūros planas***

1. Valstybė narė parengia veiklos peržiūros planą, kuris leidžia stebėti, teikti ataskaitas ir vertinti programos veiklos rezultatus ją įgyvendinant, taip pat padeda vertinti bendrus fondų veiklos rezultatus.
Veiklos peržiūros planą sudaro:
 - (a) produkto ir rezultato rodikliai, susiję su konkrečiais tikslais, nustatytais konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose;
 - b) iki 2024 m. pabaigos pasiektinos produkto rodiklio tarpinės reikšmės ir
 - c) iki 2029 m. pabaigos pasiektinos produkto ir rezultato rodiklių siektinos reikšmės.
2. Tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės nustatomos kiekvienam konkrečiam programos tikslui, išskyrus techninę paramą ir konkretų tikslą šalinti materialinio nepritekliaus problemą, nustatytą ESF+ reglamento [4 straipsnio c punkto vii papunktyje].
3. Tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės turi būti tokios, kad Komisija ir valstybė narė galėtų įvertinti pažangą, padarytą siekiant konkrečių tikslų. Jie turi atitikti Finansinio reglamento [33 straipsnio 3 dalyje] nustatytus reikalavimus.

13 straipsnis ***Veiklos peržiūros plano rengimo metodika***

1. Veiklos peržiūros plano rengimo metodiką sudaro:
 - (a) kriterijai, kuriuos valstybė narė taiko atrinkdama rodiklius;
 - (b) naudojami duomenys ar įrodymai, duomenų kokybės užtikrinimo ir apskaičiavimo metodas;

- (c) veiksniai, kurie gali turėti įtakos tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimui; nurodoma, kaip į juos buvo atsižvelgta.
2. Valstybė narė Komisijos prašymu leidžia susipažinti su šia metodika.

14 straipsnis
Laikotarpio vidurio peržiūra

1. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamų programų atveju valstybė narė peržiūri kiekvieną programą, atsižvelgdama į šiuos elementus:
 - (a) 2024 m. priimtose atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius;
 - (b) atitinkamos valstybės narės ar regiono socialinę ir ekonominę padėtį;
 - (c) siekiant tarpinių reikšmių padarytą pažangą;
 - (d) kai taikoma, 104 straipsnio 2 dalyje nurodyto techninio patikslinimo rezultatus.
2. Valstybė narė iki 2025 m. kovo 31 d. pateikia Komisijai prašymą dėl kiekvienos programos dalinio pakeitimo pagal 19 straipsnio 1 dalį. Valstybė narė dalinį pakeitimą pagrindžia remdamasi 1 dalyje nurodytais elementais.

Į peržiūrėtą programą įtraukiami:

 - (a) finansinių išteklių asignavimai pagal prioritetus, įskaitant 2026 ir 2027 m. sumas;
 - (b) peržiūrėtos arba naujos siektinos reikšmės;
 - (c) patikslinti finansinių išteklių asignavimai, kuriuos lemia techninis patikslinimas, kaip nustatyta 104 straipsnio 2 dalyje, įskaitant, jei taikoma, sumas 2025, 2026 ir 2027 metams.
3. Jei po peržiūros pateikiama nauja programa, finansavimo plane pagal 17 straipsnio 3 dalies f punkto ii papunktį nurodomas visas kiekvieno fondo finansinis asignavimas nuo programos patvirtinimo metų.

III SKYRIUS

Priemonės, susijusios su patikimu ekonomikos valdymu

15 straipsnis
Priemonės, kuriomis fondų rezultatyvumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu

1. Komisija gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti atitinkamas programas ir pasiūlyti jų pakeitimų, kai to reikia atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimui palengvinti.

Toks prašymas gali būti pateikiamas šiais tikslais:

 - a) norint padėti įgyvendinti atitinkamai konkrečiai šaliai skirtą rekomendaciją, priimtą pagal SESV 121 straipsnio 2 dalį, ir atitinkamai valstybei narei skirtą atitinkamą Tarybos rekomendaciją, priimtą pagal SESV 148 straipsnio 4 dalį;
 - b) norint padėti įgyvendinti atitinkamai valstybei narei skirtas atitinkamas Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr.

1176/2011³⁹ 7 straipsnio 2 dalį arba 8 straipsnio 2 dalį, jeigu tie pakeitimai būtini, siekiant padėti pašalinti makroekonominis skirtumus.

2. Komisijos prašymas valstybei narei pagal 1 dalį turi būti pagrįstas, nurodant būtinybę padėti įgyvendinti atitinkamas rekomendacijas, ir jame turi būti nurodytos programos arba prioritetai, kurie, jos manymu, turi būti peržiūrėti, ir numatomų pakeitimų pobūdis.
3. Valstybė narė savo atsakymą į 1 dalyje nurodytą prašymą pateikia per du mėnesius nuo jo gavimo, nurodydama atitinkamų programų pakeitimus, kurie, jos manymu, būtini, tokių pakeitimų priežastis, nurodydama atitinkamas programas ir apibūdindama pasiūlytų pakeitimų pobūdį ir numatomą jų poveikį rekomendacijų ir fondų paramos įgyvendinimui. Prireikus Komisija per vieną mėnesį nuo to atsakymo gavimo pateikia pastabų.
4. Valstybė narė pasiūlymą iš dalies pakeisti atitinkamas programas pateikia per du mėnesius nuo 3 dalyje nurodyto atsakymo pateikimo dienos.
5. Komisijai nepateikus pastabų arba jei Komisija mano, kad į visas pateiktas pastabas buvo tinkamai atsižvelgta, ji per [19 straipsnio 4 dalyje] nustatytą terminą priima sprendimą dėl atitinkamų programų pakeitimų patvirtinimo.
6. Jei valstybė narė nesiima rezultatyvių veiksmų atsiliepdamą į prašymą, pateiktą pagal 1 dalį, per 3 ir 4 dalyse nustatytus terminus, Komisija pagal 91 straipsnį gali sustabdyti visus arba dalį atitinkamoms programoms ar prioritetams skirtų mokėjimų.
7. Komisija pateikia pasiūlymą Tarybai sustabdyti valstybės narės vienos ar daugiau programų visų arba dalies įsipareigojimų arba mokėjimų vykdymą, jeigu:
 - (a) pagal SESV 126 straipsnio 8 dalį arba 126 straipsnio 11 dalį Taryba nusprendžia, kad valstybė narė nesiėmė rezultatyvių veiksmų perviršiniam deficitui panaikinti,
 - (b) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011⁴⁰ 8 straipsnio 3 dalį per tą pačią disbalanso procedūrą Taryba priima dvi rekomendacijas iš eilės, remdamasi tuo, kad valstybė narė pateikė nepakankamą taisomųjų veiksmų planą,
 - (c) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 10 straipsnio 4 dalį per tą pačią disbalanso procedūrą Taryba priima du sprendimus iš eilės, kuriuose nurodoma, kad valstybė narė nesilaiko reikalavimų, nes nesiėmė rekomenduojamų taisomųjų veiksmų;
 - (d) Komisija padaro išvadą, kad valstybė narė nesiėmė priemonių, nurodytų Tarybos reglamente (EB) Nr. 332/2002⁴¹, ir todėl nusprendžia neleisti išmokėti tai valstybei narei skirtos finansinės paramos,
 - (e) Taryba nusprendžia, kad valstybė narė neįgyvendina Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 472/2013⁴² 7 straipsnyje nurodytos makroekonominio koregavimo programos arba netaiko priemonių, kurių reikalaujama pagal Tarybos sprendimą, priimtą pagal SESV 136 straipsnio 1 dalį.

Pirmenybė teikiama įsipareigojimų sustabdymui; mokėjimai sustabdomi tik tuo atveju, jei prašoma imtis neatidėliotinų veiksmų ir svarbaus nesilaikymo atveju. Mokėjimų sustabdymas

³⁹ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁴⁰ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁴¹ 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę paramą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23).

⁴² 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

taikomas mokėjimo paraiškoms, kurios dėl atitinkamų programų pateiktos po sprendimo dėl sustabdymo priėmimo datos.

Komisija, atsižvelgdama į išskirtines ekonomines aplinkybes arba gavusi Komisijai skirtą pagrįstą atitinkamos valstybės narės prašymą, per 10 dienų nuo pirmesnėje pastraipoje nurodyto sprendimo ar rekomendacijos priėmimo, gali rekomenduoti Tarybai panaikinti toje pačioje pastraipoje nurodytą sustabdymą.

8. Laikoma, kad Taryba priėmė Komisijos pasiūlymą dėl įsipareigojimų vykdymo sustabdymo, išskyrus atvejus, kai Taryba, priimdama įgyvendinimo aktą, per vieną mėnesį nuo Komisijos pasiūlymo pateikimo kvalifikuota balsų dauguma nusprendžia atmesti tokį pasiūlymą.

Įsipareigojimų vykdymo sustabdymas taikomas fondų įsipareigojimams atitinkamai valstybei narei nuo metų, kurie eina po sprendimo dėl sustabdymo priėmimo, sausio 1 d.

Taryba įgyvendinimo aktu priima sprendimą dėl mokėjimų sustabdymo, remdamasi 7 dalyje nurodytu Komisijos pasiūlymu.

9. Įsipareigojimų arba mokėjimų vykdymo sustabdymo apimtis ir lygis yra proporcingi, juos nustatant užtikrinamas vienodas požiūris į valstybės nares ir atsižvelgiama į atitinkamos valstybės narės ekonomines ir socialines aplinkybes, ypač atitinkamos valstybės narės nedarbo, skurdo ar socialinės atskirties lygį palyginti su Sąjungos vidurkiu ir sustabdymo poveikį atitinkamos valstybės narės ekonomikai. Sustabdymo poveikis programoms, kurios ypatingai svarbios siekiant įveikti nepalankias ekonomines ar socialines sąlygas, yra ypatingas veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti.

10. Įsipareigojimų vykdymas sustabdomas taikant mažesnę iš toliau nurodytų viršutinių ribų: ne daugiau kaip 25 proc. fondams kitais kalendoriniais metais numatytų įsipareigojimų arba ne daugiau kaip 0,25 proc. nominaliojo BVP bet kuriuo iš šių atveju:

- (a) kai pirmą kartą nesilaikoma 7 dalies a punkte nurodytos perviršinio deficito procedūros;
- (b) kai pirmą kartą nesilaikoma reikalavimų, susijusių su taisomųjų veiksmų planu pagal perviršinio disbalanso procedūrą, kaip nurodyta 7 dalies b punkte;
- (c) kai nesiimama rekomenduojamų taisomųjų veiksmų pagal perviršinio disbalanso procedūrą, kaip nurodyta 7 dalies c punkte;
- (d) kai pirmą kartą nesilaikoma reikalavimų, kaip nurodyta 7 dalies d ir e punktuose.

Jei reikalavimų nesilaikoma nuolat, įsipareigojimų vykdymas gali būti sustabdomas taikant didesnius procentinius dydžius, nei nustatyti pirmoje pastraipoje.

11. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, panaikina įsipareigojimų vykdymo sustabdymą 8 dalyje nustatyta tvarka, jeigu:

- (a) perviršinio deficito procedūra sustabdoma pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97⁴³ 9 straipsnį arba Taryba pagal SESV 126 straipsnio 12 dalį nusprendė panaikinti sprendimą dėl perviršinio deficito buvimo;
- (b) Taryba patvirtino atitinkamos valstybės narės pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 8 straipsnio 2 dalį pateiktą taisomųjų veiksmų planą arba perviršinio disbalanso procedūra sustabdoma pagal to reglamento 10 straipsnio 5 dalį, arba Taryba pabaigė perviršinio disbalanso procedūrą pagal to reglamento 11 straipsnį;

⁴³ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

- (c) Komisija nusprendė, kad valstybė narė ėmėsi tinkamų priemonių, kaip nurodyta Reglamente (EB) Nr. 332/2002;
- (d) Komisija nusprendė, kad atitinkama valstybė narė ėmėsi tinkamų priemonių siekdama įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 472/2013 7 straipsnyje nurodytą koregavimo programą arba priemonių, kurių reikalaujama pagal Tarybos sprendimą, priimtą pagal SESV 136 straipsnio 1 dalį.

Tarybai panaikinus įsipareigojimų vykdymo sustabdymą, Komisija įsipareigojimus, kurių vykdymas sustabdytas, pakartotinai įtraukia į biudžetą pagal Tarybos reglamento (ES, Euratomas) [...] (*DFP reglamentas*) [8] straipsnį.

Įsipareigojimai, kurių vykdymas sustabdytas, negali būti pakartotinai įtraukti į vėlesnį nei 2027 m. biudžetą.

Pakartotinai į biudžetą įtrauktos sumos panaikinimo terminas pagal 99 straipsnį pradedamas skaičiuoti nuo tų metų, kuriais įsipareigojimai, kurių vykdymas sustabdytas, buvo pakartotinai įtraukti į biudžetą.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima sprendimą dėl mokėjimų sustabdymo panaikinimo, kai įvykdytos pirmoje pastraipoje nustatytos taikytinos sąlygos.

- 12. Komisija informuoja Europos Parlamentą apie šio straipsnio įgyvendinimą. Visų pirma, kai valstybė narė atitinka vieną iš 7 dalyje nurodytų sąlygų, Komisija nedelsdama informuoja Europos Parlamentą ir pateikia išsamią informaciją apie fondus ir programas, kurioms galėtų būti taikomas įsipareigojimų vykdymo sustabdymas.

Europos Parlamentas gali pakviesti Komisiją į struktūrinį dialogą dėl šio straipsnio nuostatų taikymo, atsižvelgdamas į pirmoje pastraipoje nurodytos informacijos perdavimą.

Komisija pateikia pasiūlymą dėl įsipareigojimų vykdymo sustabdymo arba pasiūlymą panaikinti tokį sustabdymą Europos Parlamentui ir Tarybai.

- 13. 1–12 dalys netaikomos prioritetams ar programoms, kuriais siekiama ESF+ reglamento [4 straipsnio c punkto v papunkčio ii papunktyje] nurodyto tikslo.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMAVIMAS

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos dėl fondų

16 straipsnis

Programų rengimas ir teikimas

- 1. Valstybės narės parengia 2021 m. sausio 1 d. – 2027 m. gruodžio 31 d. laikotarpio fondų įgyvendinimo programas.
 - 2. Valstybės narės pateikia programas Komisijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo partnerystės sutarties pateikimo.
 - 3. Valstybės narės rengia programas pagal V priede pateiktą programos šabloną.
- PMIF, VSF ir SVVP atveju valstybės narės rengia programas pagal VI priede pateiktą programos šabloną.

17 straipsnis
Programų turinys

1. Kiekvienoje programoje išdėstoma strategija, kaip programa padės siekti politikos tikslų ir kaip bus pranešama apie jos rezultatus.
2. Programą sudaro prioritetai. Kiekvienas prioritetas atitinka vieną politikos tikslą arba techninę paramą. Prioritetą, atitinkantį politikos tikslą, sudaro vienas ar daugiau konkrečių tikslų. Tą patį politikos tikslą gali atitikti daugiau nei vienas prioritetas.

EJRŽF lėšomis remiamų programų atveju kiekvienas prioritetas gali atitikti vieną ar daugiau politikos tikslų. Konkretūs tikslai atitinka paramos sritis, kaip apibrėžta EJRŽF reglamento [III] priede.

PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų atveju programą sudaro konkretūs tikslai.

3. Kiekvienoje programoje išdėstoma:
 - (a) pagrindinių uždavinių santrauka, atsižvelgiant į:
 - i) ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus, išskyrus EJRŽF lėšomis remiamų programų atveju;
 - ii) rinkos nepakankamumo problemas, investicijų poreikius ir papildomumą su kitų formų parama;
 - iii) konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose ir valstybei narei skirtose kitose atitinkamose Sąjungos rekomendacijose nurodytus uždavinius;
 - iv) su administraciniais gebėjimais ir valdymu susijusius uždavinius;
 - v) ankstesnės patirties išvadas;
 - vi) makroregionines strategijas ir jūrų baseinų strategijas, kai valstybės narės ir regionai dalyvauja įgyvendinant tokias strategijas;
 - vii) PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų atveju – susijusio Sąjungos *acquis* ir veiksmų planų įgyvendinimo pažangą;
 - (b) atrinktų politikos tikslų, atitinkamų prioritetų, konkrečių tikslų ir paramos formų pagrindimas;
 - (c) kiekvienam prioritetui, išskyrus techninę paramą, – konkretūs tikslai;
 - (d) kiekvienam konkrečiam tikslui:
 - i) susijusių rūšių veiksmus, įskaitant planuojamų strateginės svarbos veiksmų sąrašą, ir numatomas jų įnašas siekiant tų konkrečių tikslų, taip pat, jei tinkama, įgyvendinant makroregionines strategijas ir jūrų baseinų strategijas;
 - ii) produkto rodikliai ir rezultato rodikliai su atitinkamomis tarpinėmis reikšmėmis ir siektinomis reikšmėmis;
 - iii) pagrindinės tikslinės grupės;
 - iv) konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą integruotą teritorinių investicijų, bendruomenės inicijuotos vietos plėtros ar kitų teritorinių priemonių naudojimą;
 - v) tarpregioniniai ir tarptautiniai veiksmai drauge su paramos gavėjais, įsisteigusiais bent vienoje kitoje valstybėje narėje;
 - vi) planuojamas finansinių priemonių naudojimas;

- vii) intervencinių priemonių rūšys ir preliminarus programuojamų išteklių paskirstymas pagal intervencinės priemonės rūšį arba paramos sritį;
- (e) planuojamas techninės paramos panaudojimas pagal 30–32 straipsnius ir atitinkamos intervencinių priemonių rūšys;
- (f) finansavimo planas, kuriame pateikiama:
 - i) lentelė, kurioje nurodomi visi finansiniai asignavimai kiekvienam fondui ir kiekvienai regionų kategorijai visam programavimo laikotarpiui ir pagal metus, įskaitant visas sumas, perkeltas pagal 21 straipsnį;
 - ii) lentelė, kurioje nurodomi visi finansiniai asignavimai kiekvienam prioritetui, suskirstyti pagal fondą ir regiono kategoriją bei nacionalinis įnašas, ir patikslinama, ar jį sudaro viešojo ir privačiojo sektorių įnašas;
 - iii) EJŖŽF lėšomis remiamų programų atveju – lentelė, kurioje kiekvienai paramos srities rūšiai nurodoma fondo paramai skirtų visų finansinių asignavimų suma ir nacionalinis įnašas;
 - iv) PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų atveju – lentelė, kurioje pagal konkretų tikslą nurodomi visi finansiniai asignavimai pagal veiklos rūšį bei nacionalinis įnašas, ir patikslinama, ar jį sudaro viešojo ir privačiojo sektorių įnašas;
- (g) veiksmai, kurių imtasi siekiant į programos rengimą įtraukti atitinkamus 6 straipsnyje nurodytus partnerius, ir partnerių vaidmuo įgyvendinant programą, vykdant jos stebėseną ir ją vertinant;
- (h) kiekvienai reikiamai sąlygai, nustatytai pagal 11 straipsnį, III priedą ir IV priedą, – įvertinimas, ar programos pateikimo dieną reikiama sąlyga yra įvykdyta;
- (i) numatomas programos komunikacijos ir matomumo užtikrinimo metodas: nustatomi programos tikslai, tikslinės auditorijos, komunikacijos kanalai, veikla socialiniuose tinkluose, planuojamas biudžetas ir atitinkami stebėsenos ir vertinimo rodikliai;
- (j) vadovaujančioji institucija, audito institucija ir subjektas, gaunantis Komisijos išmokas.

Šios dalies c ir d punktai netaikomi ESF+ reglamento [4 straipsnio c punkto vii papunktyje] nurodytam konkrečiam tikslui.

4. Nukrypstant nuo 3 dalies d punkto, kiekvienam konkrečiam PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų tikslui pateikiama:

- (a) pradinės padėties, uždavinių ir fondo lėšomis remiamų sprendimų aprašymas;
- (b) veiklos tikslai;
- (c) preliminarus veiksmų sąrašas ir numatomas jų indėlis siekiant konkrečių ir veiklos tikslų;
- (d) kai taikoma, PMIF reglamento [16 ir 17] straipsniuose nurodytų veiklos paramos, konkrečių veiksmų, pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju ir veiksmų pagrindimas;
- (e) produkto ir rezultato rodikliai su atitinkamomis tarpinėmis reikšmėmis ir siektinomis reikšmėmis;
- (f) orientacinis programuojamų išteklių paskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį.

5. Intervencinių priemonių rūšys grindžiamos I priede pateikta nomenklatūra. PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų atveju intervencinių priemonių rūšys grindžiamos konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose pateikta nomenklatūra.
6. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo atveju programose, pateiktose pagal 16 straipsnį, 3 dalies f punkto ii papunktyje nurodytoje lentelėje pateikiamos tik 2021–2025 m. sumos.
7. Valstybė narė praneša Komisijai apie visus 3 dalies j punkte nurodytos informacijos pakeitimus, tačiau dėl to programos iš dalies keisti nereikia.

18 straipsnis

Programų tvirtinimas

1. Komisija įvertina programą ir jos atitiktį šiam reglamentui ir konkrečioms fondams skirtiems reglamentams, taip pat jos suderinamumą su partnerystės sutartimi. Savo vertinime Komisija visų pirma atsižvelgia į atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas.
2. Pastabas Komisija gali pateikti per tris mėnesius nuo dienos, kurią valstybė narė pateikia programą.
3. Valstybė narė, atsižvelgdama į Komisijos pastabas, peržiūri programą.
4. Komisija įgyvendinimo aktu sprendimą, kuriuo patvirtinama programa, priima ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo dienos, kurią valstybė narė pateikė tą programą.

19 straipsnis

Programų dalinis keitimas

1. Valstybė narė gali pateikti motyvuotą prašymą iš dalies pakeisti programą drauge su iš dalies pakeista programa, nurodydama numatomą to dalinio pakeitimo poveikį tikslų įgyvendinimui.
2. Komisija įvertina dalinį pakeitimą ir jo atitiktį šiam reglamentui ir konkrečioms fondams skirtiems reglamentams, įskaitant nacionalinio lygmens reikalavimus, ir pastabas gali pateikti per tris mėnesius nuo iš dalies pakeistos programos pateikimo.
3. Valstybė narė peržiūri iš dalies pakeistą programą ir atsižvelgia į Komisijos pastabas.
4. Komisija patvirtina dalinį programos pakeitimą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo dienos, kurią valstybė narė jį pateikia.
5. Valstybė narė programavimo laikotarpiu gali ne daugiau kaip 5 proc. prioriteto pradinio asignavimo ir ne daugiau kaip 3 proc. programos biudžeto perkelti kitam to paties fondo tos pačios programos prioritetui. ERPF ir ESF+ lėšomis remiamų programų atveju perkelti galima tik tos pačios regionų kategorijos asignavimus.

Tokie perkėlimai neturi poveikio ankstesniems metams. Jie laikomi nereikšmingais ir nereikalauja Komisijos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiama programa. Tačiau jie turi atitikti visus teisės aktų reikalavimus. Valstybė narė pateikia Komisijai patikslintą lentelę, nurodytą atitinkamai 17 straipsnio 3 dalies f punkto ii papunktyje, f punkto iii papunktyje arba f punkto iv papunktyje.
6. Siekiant atlikti grynai administracinio ar redakcinio pobūdžio taisymus, neturinčius įtakos programos įgyvendinimui, Komisijos patvirtinimo nereikalaujama. Valstybės narės informuoja Komisiją apie tokius taisymus.
7. EJŖŽF lėšomis remiamų programų atveju programų pakeitimų, susijusių su rodiklių įvedimu, Komisija tvirtinti neturi.

20 straipsnis

Bendra ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo parama

1. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis gali būti bendrai remiamos programos, kuriomis siekiama investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslo.
2. Iš ERPF ir ESF+ lėšų papildomai ir neviršijant 10 proc. kiekvienam programos prioritetui skiriamos fondo paramos gali būti finansuojamas visas veiksmas arba jo dalis, kurio išlaidos yra tinkamos finansuoti kito fondo lėšomis pagal tam fondui taikomas tinkamumo finansuoti taisykles, jeigu tokios išlaidos yra būtinos įgyvendinimui.

21 straipsnis

Išteklių perkėlimas

1. Valstybės narės gali prašyti perkelti ne daugiau kaip 5 proc. programos finansinių asignavimų iš bet kurio fondo į bet kurią kitą pasidalijamojo valdymo fondą arba į bet kurią kitą tiesioginio ar netiesioginio valdymo priemonę.
2. Perkelti ištekliai naudojami pagal fondo arba priemonės, į kurią perkelti ištekliai, taisykles, o perkėlimo į tiesioginio ar netiesioginio valdymo priemonės atveju – atitinkamos valstybės narės naudai.
3. Pagal 1 dalį teikiamuose prašymuose nurodoma visa suma, kuri kiekvienais metais perkeliama, pagal fondą ir, kai tinkama, pagal regiono kategoriją, prašymai tinkamai pagrindžiami ir drauge pateikiama peržiūrėta programa arba programos, iš kurių išteklius ketinama perkelti pagal 19 straipsnį, nurodant, į kurią kitą fondą arba priemonę perkeliama suma.
4. Komisija gali paprieštarauti perkėlimui susijusiame programos daliniame pakeitime, jeigu tai pakenktų programos, iš kurios išteklius ketinama perkelti, tikslų įgyvendinimui.
5. Gali būti perkeliama tik ateinančių kalendorinių metų ištekliai.

II SKYRIUS

Teritorijos vystymas

22 straipsnis

Integruotas teritorijos vystymas

Valstybė narė remia integruotą teritorijos vystymą pagal teritorijos ir vietos vystymo strategijas bet kuria iš šių formų:

- (a) integruotomis teritorinėmis investicijomis;
- (b) bendruomenės inicijuota vietos plėtra;
- (c) kita teritorine priemone, kuria remiamos valstybės narės iniciatyvos, sukurtos tam, kad būtų panaudotos ERPF lėšos, kurias numatyta investuoti siekiant 4 straipsnio 1 dalies e punkte nurodyto politikos tikslo.

23 straipsnis

Teritorinės strategijos

1. Pagal 22 straipsnio a arba c punktą įgyvendinamose teritorinėse strategijose pateikiami šie elementai:

- (a) geografinė vietovė, kuriai taikoma strategija;
- (b) vystymo poreikių ir vietovės potencialo analizė;
- (c) integruoto metodo, kuriuo tenkinami nustatyti vystymo poreikiai ir išnaudojamas potencialas, aprašymas;
- (d) partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant strategiją pagal 6 straipsnį aprašymas.

Jose taip pat gali būti pateikiamas remtinų veiksmų sąrašas.

2. Už teritorinių strategijų rengimą atsako atitinkamos miesto, vietos ar kitos teritorinės institucijos ar subjektai.
3. Jeigu į teritorinę strategiją neįtrauktas remtinų veiksmų sąrašas, atitinkamos miesto, vietos ar kitos teritorinės institucijos ar subjektai atranka veiksmus arba dalyvauja juos atrenkant.
Atrinkti veiksmai turi atitikti teritorinę strategiją.
4. Kai miesto, vietos ar kita teritorinė institucija arba subjektas atlieka užduotis, už kurias atsakinga vadovaujančioji institucija, išskyrus veiksmų atranką, vadovaujančioji institucija tą instituciją nurodo kaip tarpinę instituciją.
5. Gali būti teikiama parama teritorinėms strategijoms rengti ir planuoti.

24 straipsnis

Integruotos teritorinės investicijos

1. Jei pagal 23 straipsnį įgyvendinama strategija apima investicijas, kurioms teikiama vieno arba kelių fondų parama, pagal daugiau nei vieną programą arba daugiau nei vieną tos pačios programos prioritetą, veiksmai gali būti vykdomi kaip integruotos teritorinės investicijos (toliau – ITI).
2. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad programos ar programų elektroninė sistema leistų nustatyti veiksmus ir produktą bei rezultatą, kuriais prisidedama prie ITI.

25 straipsnis

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra

1. ERPF, ESF+ ir EJRŽF lėšomis gali būti remiama bendruomenės inicijuota vietos plėtra.
2. Valstybė narė užtikrina, kad bendruomenės inicijuota vietos plėtra:
 - (a) būtų vykdoma subregioninėse vietovėse;
 - (b) būtų vykdoma vadovaujant vietos veiklos grupėms, sudarytoms iš viešųjų ir privačiųjų vietos socialinių ir ekonominių interesų grupių, kuriose nėra viena interesų grupė nekontroliuojama sprendimų priėmimo, atstovų;
 - (c) būtų vykdoma taikant integruotas strategijas pagal 26 straipsnį;
 - (d) padėtų kurti tinklus, remtų vietos inovacijų aspektus ir, kai tinkama, bendradarbiavimą su kitais teritoriniais subjektais.
3. Jeigu parama 2 dalies c punkte nurodytoms strategijoms teikiama iš daugiau nei vieno fondo, atitinkamos vadovaujančiosios institucijos surengia bendrą kvietimą toms strategijoms atrinkti ir įsteigia bendrą visų atitinkamų fondų komitetą, kad šis stebėtų tų strategijų įgyvendinimą. Atitinkamos vadovaujančiosios institucijos gali pasirinkti vieną iš atitinkamų fondų, kurio lėšomis būtų dengiamos visos pasirengimo, valdymo ir aktyvaus taikymo išlaidos, nurodytos 28 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose.

4. Kai įgyvendinant tokią strategiją teikiama daugiau nei vieno fondo parama, atitinkamos vadovaujančiosios institucijos gali pasirinkti vieną iš atitinkamų fondų kaip pagrindinį fondą.
5. Tai strategijai taikomos pagrindinio fondo taisyklės. Kitų fondų institucijos remiasi kompetentingos pagrindinio fondo institucijos sprendimais ir valdymo patikrinimais.
6. Pagrindinio fondo institucijos teikia kitų fondų institucijoms informaciją, būtiną mokėjimams stebėti ir atlikti pagal konkrečiam fondui skirtame reglamente nustatytas taisykles.

26 straipsnis

Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos

1. Atitinkamos vadovaujančiosios institucijos užtikrina, kad kiekviename 25 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytoje strategijoje būtų išdėstyti šie elementai:
 - (a) geografinė vietovė ir gyventojai, kuriems taikoma strategija;
 - (b) bendruomenės dalyvavimas rengiant strategiją;
 - (c) vystymo poreikių ir vietovės potencialo analizė;
 - (d) tos strategijos tikslai, įskaitant išmatuojamas rezultato siektinas reikšmes ir atitinkamus planuojamus veiksmus;
 - (e) valdymo, stebėsenos ir vertinimo tvarka, iš kurios būtų matyti vietos veiklos grupės pajėgumas įgyvendinti tą strategiją;
 - (f) finansinis planas, įskaitant numatytus asignavimus iš kiekvieno atitinkamo fondo ir pagal kiekvieną atitinkamą programą.
2. Atitinkamos vadovaujančiosios institucijos nustato tų strategijų atrankos kriterijus, įsteigia jų atrankos komitetą ir patvirtina to komiteto atrinktas strategijas.
3. Atitinkamos vadovaujančiosios institucijos atlieka pirmąją strategijų atrankos etapą ir užtikrina, kad atrinktos vietos veiklos grupės per 12 mėnesių nuo atitinkamos programos patvirtinimo dienos arba, jei strategijos remiamos daugiau nei vieno fondo lėšomis, per 12 mėnesių nuo dienos, kurią buvo patvirtinta paskutinė atitinkama programa, galėtų įvykdyti 27 straipsnio 3 dalyje joms nustatytas užduotis.
4. Sprendime, kuriuo patvirtinama strategija, nurodomas kiekvieno atitinkamo fondo ir programos asignavimas ir nustatoma atsakomybė už programos arba programų valdymo ir kontrolės užduotis.

27 straipsnis

Vietos veiklos grupės

1. Vietos veiklos grupės rengia ir įgyvendina 25 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas strategijas.
2. Vadovaujančiosios institucijos užtikrina, kad vietos veiklos grupės iš grupės narių išrinktų vieną pagrindinį partnerį, atsakingą už administracinius ir finansinius reikalus, arba sudarytų teisiškai įformintą bendrą struktūrą.
3. Tik vietos veiklos grupės vykdo visas šias užduotis:
 - (a) stiprina vietos subjektų pajėgumus rengti ir įgyvendinti veiksmus;
 - (b) rengia nediskriminuojamojo pobūdžio ir skaidrią atrankos procedūrą ir kriterijus, kuriais išvengiama interesų konfliktų, ir užtikrina, kad nė viena interesų grupė nekontroliuotų atrankos sprendimų;

- (c) rengia ir skelbia kvietimus teikti pasiūlymus;
 - (d) atrenka veiksmus ir nustato paramos sumą arba prieš patvirtinant pasiūlymus teikia juos už galutinį tinkamumo finansuoti vertinimą atsakingai institucijai;
 - (e) stebi pažangą, padarytą siekiant strategijos tikslų;
 - (f) vertina strategijos įgyvendinimą.
4. Jeigu vietos veiklos grupės atlieka 3 dalyje nenurodytas užduotis, už kurias atsakinga vadovaujančioji institucija arba mokėjimo agentūra, tas vietos veiklos grupes pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles vadovaujančioji institucija nurodo kaip tarpines institucijas.
 5. Vietos veiklos grupė gali būti paramos gavėja ir gali įgyvendinti veiksmus pagal strategiją.

28 straipsnis

Fondų parama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai

1. Valstybė narė užtikrina, kad fondų parama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai padėtų:
 - (a) stiprinti gebėjimus ir vykdyti parengiamuosius veiksmus, kuriais remiamas strategijų rengimas ir būsimas įgyvendinimas;
 - (b) įgyvendinti pagal vietos plėtros strategiją atrinktus veiksmus, įskaitant bendradarbiavimo veiklą, ir juos rengti;
 - (c) valdyti, stebėti ir vertinti strategiją ir ją aktyviai taikyti.
 2. 1 dalies a punkte nurodyta parama yra tinkama finansuoti, nepaisant to, ar strategiją po to pasirenkama finansuoti.
- 1 dalies c punkte nurodyta parama neviršija 25 proc. viso strategijai skirto viešojo įnašo .

III SKYRIUS

Techninė parama

29 straipsnis

Komisijos iniciatyva teikiama techninė parama

1. Komisijos iniciatyva fondų lėšomis gali būti remiami parengiamieji, stebėsenos, kontrolės, audito, vertinimo, komunikacijos, įskaitant institucijų komunikaciją apie Sąjungos politikos prioritetus, matomumo, taip pat visi administracinės ir techninės paramos veiksmai, reikalingi šiam reglamentui įgyvendinti, prireikus su trečiosiomis valstybėmis.
2. Tokie veiksmai gali apimti būsimus ir ankstesnius programavimo laikotarpius.
3. Komisija išdėsto savo planus, kai pagal Finansinio reglamento [110] straipsnį numatomas fondų įnašas.
4. Atsižvelgiant į tikslą, šiame straipsnyje nurodyti veiksmai gali būti finansuojami kaip veiklos arba administracinės išlaidos.

30 straipsnis
Valstybių narių techninė parama

1. Valstybės narės iniciatyva fondų lėšomis gali būti remiami veiksmai, kurie gali būti susiję su ankstesniais ir vėlesniais programavimo laikotarpiais, reikalingi siekiant rezultatyviai administruoti ir naudoti šiuos fondus.
2. Iš kiekvieno fondo galima finansuoti techninės paramos veiksmus, kurie tinkami finansuoti bet kurio kito fondo lėšomis.
3. Kiekvienoje programoje techninė parama nurodoma kaip prioritetas, susijęs su vienu fondu.

31 straipsnis
Valstybių narių techninės paramos finansavimas taikant fiksuotąsias normas

1. Techninė parama kiekvienai programai atlyginama pagal fiksuotąją normą, 2 dalyje nustatytas procentines dalis taikant tinkamoms finansuoti išlaidoms, įtrauktoms į kiekvieną mokėjimo paraišką pagal atitinkamai 85 straipsnio 3 dalies a arba c punktą.
2. Fondams nustatomos tokios techninės paramos atlyginimo procentinės dalys:
 - (a) ERPF paramos siekiant investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslo ir Sanglaudos fondo paramos: 2,5 proc.;
 - (b) ESF+ paramos: 4 proc.; programoms, kuriomis siekiama ESF+ reglamento 4 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktyje nurodyto tikslo: 5 proc.;
 - (c) EJŖŽF paramos: 6 proc.;
 - (d) PMIF, VSF ir SVVP paramos: 6 proc.
3. Konkrečios INTERREG programoms taikomos techninės paramos teikimo taisyklės nustatomos ETB reglamente.

32 straipsnis
Finansavimas, nesusijęs su valstybių narių techninės paramos išlaidomis

Be 31 straipsnyje nurodytos techninės paramos, valstybė narė gali siūlyti imtis papildomų techninės paramos veiksmų, kad sustiprintų valstybės narės valdžios institucijų, paramos gavėjų ir atitinkamų partnerių pajėgumus, būtinus siekiant rezultatyviai administruoti ir naudoti fondus.

Parama šiems veiksmams teikiama pagal 89 straipsnį skiriant finansavimą, nesusijusį su išlaidomis.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS
STEBĖSENA, VERTINIMAS, KOMUNIKACIJA IR MATOMUMAS

I SKYRIUS
Stebėseną

33 straipsnis
Stebėsenos komitetas

1. Valstybė narė per tris mėnesius nuo pranešimo atitinkamai valstybei narei apie sprendimą, kuriuo patvirtinama programa, įsteigia programos įgyvendinimo stebėsenos komitetą (toliau – stebėsenos komitetas).

Valstybė narė gali įsteigti vieną stebėsenos komitetą daugiau nei vienai programai stebėti.

2. Kiekvienas stebėsenos komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.
3. Stebėsenos komitetas posėdžiauja bent kartą per metus ir svarsto visus klausimus, darančius poveikį programoje nustatytų tikslų įgyvendinimui.
4. Stebėsenos komiteto darbo tvarkos taisykles ir visus duomenis bei informaciją, kuriais su stebėsenos komitetu dalijamasi, valstybė narė skelbia 44 straipsnio 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje.
5. 1–4 dalys netaikomos programoms, kuriomis siekiama ESF+ reglamento [4 straipsnio c punkto vi papunktyje] nurodyto tikslo ir susijusiai techninei paramai.

34 straipsnis

Stebėsenos komiteto sudėtis

1. Valstybė narė sprendžia dėl stebėsenos komiteto sudėties ir užtikrina proporcingą atstovavimą atitinkamoms valstybės narės institucijoms ir tarpinėms institucijoms, taip pat 6 dalyje nurodytų partnerių atstovams.
Kiekvienam stebėsenos komiteto nariui suteikiama balsavimo teisė.
Valstybė narė stebėsenos komiteto narių sąrašą skelbia 44 straipsnio 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje.
2. Komisijos atstovai dalyvauja stebėsenos komiteto veikloje patarėjo teisėmis.

35 straipsnis

Stebėsenos komiteto funkcijos

1. Stebėsenos komitetas nagrinėja:
 - (a) pažangą, padarytą įgyvendinant programą ir siekiant tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių;
 - (b) visus klausimus, darančius poveikį programos veiklos rezultatams, ir priemones, kurių imtasi tiems klausimams išspręsti;
 - (c) programos įnašą sprendžiant atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nurodytus uždavinius;
 - (d) *ex ante* vertinimo elementus, išvardytus 52 straipsnio 3 dalyje, ir strateginį dokumentą, nurodytą 53 straipsnio 2 dalyje;
 - (e) vertinimų pažangą, vertinimų santraukas ir veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į išvadas;
 - (f) komunikacijos ir matomumo veiksmų įgyvendinimą;
 - (g) kai tinkama, strateginės svarbos veiksmų įgyvendinimo pažangą;
 - (h) reikiamų sąlygų įvykdymą ir jų taikymą visą programavimo laikotarpį;
 - (i) kai tinkama, viešojo sektoriaus institucijų ir paramos gavėjų administracinių pajėgumų stiprinimo pažangą.
2. Stebėsenos komitetas tvirtina:
 - (a) veiksmų atrankos metodiką ir kriterijus, įskaitant visus jų pakeitimus, po konsultacijų su Komisija pagal 67 straipsnio 2 dalį, nepažeidžiant 27 straipsnio 3 dalies b, c ir d punktų;

- (b) EJŖŽF, PMF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų metinės veiklos rezultatų ataskaitas ir ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamų programų galutinę veiklos rezultatų ataskaitą;
- (c) vertinimo planą ir jo pakeitimus;
- (d) visus vadovaujančiosios institucijos pasiūlymus iš dalies pakeisti programą, be kita ko, susijusius su perkėlimais pagal 19 straipsnio 5 dalį ir 21 straipsnį.

36 straipsnis **Metinė veiklos rezultatų peržiūra**

1. Siekiant apžvelgti kiekvienos programos veiklos rezultatus rengiami metiniai Komisijos ir kiekvienos valstybės narės peržiūros posėdžiai.
Metiniams peržiūros posėdžiams pirmininkauja Komisija arba, valstybės narės prašymu, bendrai pirmininkauja valstybė narė ir Komisija.
2. AMIF, ISF ir SVVP lėšomis remiamų programų peržiūros posėdžiai rengiami bent du kartus per programavimo laikotarpį.
3. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamų programų atveju valstybė narė ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki metinio peržiūros posėdžio Komisijai pateikia informaciją apie 35 straipsnio 1 dalyje išvardytus elementus.
Programų, kuriomis siekiama ESF+ reglamento [4 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktyje] nurodyto tikslo, atveju teiktina tik 35 straipsnio 1 dalies a, b, e, f ir h punktuose nurodyta informacija.
4. Metinio peržiūros posėdžio rezultatai įrašomi į patvirtintą protokolą.
5. Valstybės narės imasi tolesnių veiksmų dėl Komisijos iškeltų klausimų ir per tris mėnesius praneša Komisijai apie priemones, kurių imtasi.
6. EJŖŽF, PMF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų atveju valstybė narė pateikia metinę veiklos rezultatų ataskaitą pagal konkrečioms fondams skirtus reglamentus.

37 straipsnis **Duomenų perdavimas**

1. Vadovaujančioji institucija iki kiekvienų metų sausio 31 d., kovo 31 d., gegužės 31 d., liepos 31 d., rugsėjo 30 d. ir lapkričio 30 d. Komisijai elektroniniu būdu perduoda kiekvienos programos suminius duomenis pagal VII priede pateiktą šabloną.
Pirmasis perdavimas turi būti atliktas iki 2022 m. sausio 31 d., o paskutinis – iki 2030 m. sausio 31 d.
Programų, kuriomis siekiama ESF+ reglamento 4 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktyje nurodyto tikslo, atveju duomenys perduodami kasmet iki lapkričio 30 d.
2. Su kiekvienu prioritetu susiję duomenys suskirstomi pagal konkretų tikslą ir regionų kategoriją; nurodoma:
 - (a) atrinktų veiksmų skaičius, visos tinkamos finansuoti išlaidos, fondų įnašas ir vadovaujančiajai institucijai paramos gavėjų deklaruotos visos tinkamos finansuoti išlaidos; viskas suskirstoma pagal intervencinių priemonių rūšis;
 - (b) atrinktų veiksmų produkto ir rezultato rodiklių vertės ir įgyvendinant veiksmus pasiektos vertės.

3. Finansinių priemonių atveju taip pat pateikiami šie duomenys:
 - (a) tinkamos finansuoti išlaidos pagal finansinio produkto rūšį;
 - (b) valdymo išlaidų ir mokesčių, deklaruotų kaip tinkamos finansuoti išlaidos, suma;
 - (c) be fondų, papildomai sutelktų privačių ir viešųjų išteklių suma pagal finansinio produkto rūšį;
 - (d) palūkanos ir kitas pelnas, gauti iš fondų paramos 54 straipsnyje nurodytoms finansinėms priemonėms, ir fondų paramai priskirtini grąžinti ištekliai, kaip nurodyta 56 straipsnyje.
4. Pagal šį straipsnį teikiami patikimi naujausi mėnesio, einančio prieš pateikimo mėnesį, pabaigos duomenys.
5. Vadovaujančioji institucija visus Komisijai perduotus duomenis skelbia 44 straipsnio 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje.
6. EJŖŽF lėšomis remiamų programų atveju pagal 109 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą Komisija priima įgyvendinimo aktą, kad nustatytų šio straipsnio įgyvendinimo tikslais naudotiną šabloną.

38 straipsnis

Galutinė veiklos rezultatų ataskaita

1. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamų programų atveju kiekviena vadovaujančioji institucija iki 2031 m. vasario 15 d. pateikia Komisijai galutinę programos veiklos rezultatų ataskaitą.
2. Galutinėje veiklos rezultatų ataskaitoje įvertinama siekiant programos tikslų padaryta pažanga, remiantis 35 straipsnio 1 dalyje išvardytais elementais, išskyrus informaciją, pateiktą pagal 35 straipsnio 1 dalies d punktą.
3. Komisija išnagrinėja galutinę veiklos rezultatų ataskaitą ir per penkis mėnesius nuo galutinės veiklos rezultatų ataskaitos gavimo dienos praneša vadovaujančiajai institucijai apie bet kokiais pastabas. Jei tokių pastabų pateikiama, vadovaujančioji institucija pateikia visą reikalingą su tomis pastabomis susijusią informaciją ir atitinkamais atvejais per tris mėnesius informuoja Komisiją apie tai, kokių priemonių buvo imtasi. Komisija praneša valstybei narei apie ataskaitos priėmimą.
4. Vadovaujančioji institucija galutinės veiklos rezultatų ataskaitas skelbia 44 straipsnio 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje.
5. Komisija, siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas galutinės veiklos rezultatų ataskaitos šablonas. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 108 straipsnyje nurodytos patariamąsios procedūros.

II SKYRIUS

Vertinimas

39 straipsnis

Valstybės narės atliekami vertinimai

1. Programos vertinimą atlieka vadovaujančioji institucija. Kiekvieną kartą įvertinamas programos rezultatyvumas, veiksmingumas, aktualumas, suderinamumas ir ES pridėtinė vertė, kad programos būtų rengiamos ir įgyvendinamos kokybiškiau.
2. Be to, vadovaujančioji institucija iki 2029 m. birželio 30 d., kad įvertintų kiekvienos programos poveikį, atlieka jų vertinimą.
3. Vadovaujančioji institucija vertinimus atlikti paveda funkcinio požiūriu nepriklausomiems ekspertams.
4. Vadovaujančioji institucija arba valstybė narė užtikrina, kad būtų nustatytos būtinos vertinimams reikalingų duomenų rengimo ir rinkimo procedūros.
5. Vadovaujančioji institucija arba valstybė narė parengia vertinimo planą. Tas vertinimo planas gali apimti daugiau nei vieną programą. PMIF, VSF ir SVVP atveju į tą planą įtraukiamas laikotarpio vidurio vertinimas, kuris turi būti atliktas iki 2024 m. kovo 31 d.
6. Vadovaujančioji institucija pateikia vertinimo planą stebėsenos komitetui ne vėliau kaip per metus nuo programos patvirtinimo.
7. Vadovaujančioji institucija visus vertinimus skelbia 44 straipsnio 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje.

40 straipsnis

Komisijos atliekamas vertinimas

1. Komisija atlieka laikotarpio vidurio vertinimą, kad iki 2024 m. pabaigos įvertintų kiekvieno fondo rezultatyvumą, veiksmingumą, aktualumą, suderinamumą ir ES pridėtinę vertę. Komisija gali naudotis visa aktualia jau prieinama informacija pagal Finansinio reglamento [128] straipsnį.
2. Komisija iki 2031 m. gruodžio 31 d. atlieka retrospektyvų vertinimą, kad įvertintų kiekvieno fondo rezultatyvumą, veiksmingumą, aktualumą, suderinamumą ir ES pridėtinę vertę.

III SKYRIUS

Matomumas, skaidrumas ir komunikacija

I SKIRSNIS

FONDŲ PARAMOS MATOMUMAS

41 straipsnis

Matomumas

Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad:

- (a) parama būtų matoma vykdant bet kokią veiklą, susijusią su fondų lėšomis remiamais veiksmis, visų pirma strateginės svarbos veiksmus;

- (b) Sąjungos piliečiai būtų informuojami apie fondų paskirtį ir pasiekimus per bendrą interneto portalą, kuriame galima rasti informacijos apie visas programas, kuriose dalyvauja ta valstybė narė.

42 straipsnis

Sąjungos emblema

Vykdydamos matumo, skaidrumo ir komunikacijos didinimo veiklą valstybės narės, vadovaujančiosios institucijos ir paramos gavėjai naudoja Europos Sąjungos emblema, kaip nurodyta VIII priede.

43 straipsnis

Už komunikaciją atsakingi pareigūnai ir tinklai

1. Kiekviena valstybė narė paskiria komunikacijos veiklos koordinatorių, atsakingą už matomumo, skaidrumo ir komunikacijos didinimo veiklą, susijusią su fondų parama, įskaitant programas, kuriomis siekiama Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG), kurių vadovaujančioji institucija yra toje valstybėje narėje. Komunikacijos veiklos koordinatorius koordinuoja visų programų komunikacijos ir matomumo didinimo priemones.
Komunikacijos veiklos koordinatorius į matomumo, skaidrumo ir komunikacijos didinimo veiklą įtraukia šiuos subjektus:
 - (a) Europos Komisijos atstovybes ir Europos Parlamento ryšių biurus valstybėse narėse; „Europe Direct“ informacijos centrus ir kitus tinklus; švietimo ir mokslinių tyrimų institucijas;
 - (b) kitus susijusius partnerius ir subjektus.
2. Kiekviena vadovaujančioji institucija nustato už kiekvienos programos komunikaciją atsakingą pareigūną (toliau – už programos komunikaciją atsakingas pareigūnas).
3. Komisija valdo tinklą, kurį sudaro komunikacijos veiklos koordinatoriai, už programos komunikaciją atsakingi pareigūnai ir Komisijos atstovai, kuriame keičiamasi informacija apie matomumo, skaidrumo ir komunikacijos didinimo veiklą.

II SKIRSNIS

FONDŲ PARAMOS ĮGYVENDINIMO SKAIDRUMAS IR KOMUNIKACIJA APIE PROGRAMAS

44 straipsnis

Vadovaujančiosios institucijos pareigos

1. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad per šešis mėnesius nuo programos patvirtinimo būtų sukurta interneto svetainė, kurioje būtų pateikiama informacija apie programas, už kurias ji atsako, taip pat nurodyti programos tikslai, veikla, esamos finansavimo galimybės ir pasiekimai.
2. Vadovaujančioji institucija likus ne mažiau kaip mėnesiui iki kvietimo teikti pasiūlymus paskelbimo 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje paskelbia trumpą planuojamų ir paskelbtų kvietimų teikti pasiūlymus santrauką, kurioje pateikiama ši informacija:
 - (a) geografinė vietovė, kurią apima kvietimas teikti pasiūlymus;
 - (b) atitinkamas politikos tikslas arba konkretus tikslas;
 - (c) reikalavimus atitinkančių pareiškėjų rūšis;

- (d) bendra kvietimui skiriama paramos suma;
 - (e) kvietimo pradžios ir pabaigos data.
3. Vadovaujančioji institucija sudaro fondų paramai gauti atrinktų veiksmų sąrašą, jį paskelbia interneto svetainėje bent viena oficialiąja Sąjungos kalba ir atnaujina ne rečiau kaip kas tris mėnesius. Kiekvienam veiksmui suteikiamas unikalus kodas. Sąraše pateikiami šie duomenys:
- (a) teisės subjektų atveju – paramos gavėjo pavadinimas;
 - (b) jei paramos gavėjas yra fizinis asmuo – vardas ir pavardė;
 - (c) EJŖŽF veiksmų, susijusių su žvejybos laivu, atveju – Sąjungos žvejybos laivyno registro identifikavimo numeris, kaip nurodyta Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2017/218⁴⁴;
 - (d) veiksmo pavadinimas;
 - (e) veiksmo tikslas ir jo pasiekimai;
 - (f) veiksmo pradžios data;
 - (g) numatoma ar faktinė veiksmo užbaigimo data;
 - (h) visos veiksmo išlaidos;
 - (i) susijęs fondas;
 - (j) susijęs konkretus tikslas;
 - (k) Sąjungos bendro finansavimo norma;
 - (l) atitinkamo veiksmo ar šalies vietos nuoroda arba geografinė padėtis;
 - (m) mobiliųjų veiksmų arba kelias vietas apimančių veiksmų atveju – paramos gavėjo vieta, kai paramos gavėjas yra teisės subjektas; arba NUTS 2 lygio regionas, kai paramos gavėjas yra fizinis asmuo;
 - (n) su veiksmu susijusios intervencinės priemonės rūšis pagal 67 straipsnio 3 dalies g punktą.

Pirmos pastraipos b, c ir k punktuose nurodyti duomenys pašalinami praėjus dvejim metams nuo pirminio paskelbimo interneto svetainėje dienos.

EJŖŽF remiamų programų atveju pirmos pastraipos b ir c punktuose nurodyti duomenys skelbiami, tik jei toks jų skelbimas atitinka nacionalinės asmens duomenų apsaugos teisės nuostatas.

4. 2 ir 3 dalyse nurodyti duomenys skelbiami interneto svetainėje atviraisiais kompiuterio skaitomais formatais, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/98/EB⁴⁵ 5 straipsnio 1 dalyje, kad duomenis būtų galima rūšiuoti, atlikti jų paiešką, juos gauti, palyginti ir pakartotinai naudoti.
5. Prieš paskelbdama pagal šį straipsnį duomenis, vadovaujančioji institucija informuoja paramos gavėjus, kad duomenys bus skelbiami viešai.
6. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad Sąjungos institucijoms, įstaigoms ar agentūroms paprašius būtų suteikta galimybė susipažinti su visa komunikacijos ir matomumo didinimo

⁴⁴ 2017 m. vasario 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/218 dėl Sąjungos žvejybos laivyno registro (OL L 34, 2017 2 9, p. 9).

⁴⁵ 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 345, 2003 12 31, p. 90).

medžiaga, įskaitant informaciją paramos gavėjų lygmeniu, ir kad Sąjungai būtų suteikta nemokama, neišimtinė ir neatšaukiama licencija naudoti tokią medžiagą ir visas su ja susijusias ankstesnes teises pagal VIII priedą.

45 straipsnis

Paramos gavėjų pareigos

1. Paramos gavėjai ir finansines priemones įgyvendinantys subjektai veiksmui suteiktą fondų paramą, įskaitant pagal 56 straipsnį pakartotinai panaudotus išteklius, nurodo tokiais būdais:
 - (a) paramos gavėjo profesinėje interneto svetainėje arba socialinės žiniasklaidos svetainėse, jei tokių yra, pateikia trumpą veiksmo, įskaitant jo tikslus ir rezultatus, aprašymą, proporcingą gautos paramos dydžiui, ir kuriame paskelbia apie gautą Sąjungos finansinę paramą;
 - (b) visuomenei ar dalyviams skirtuose dokumentuose ir komunikacijos medžiagoje, susijusiuose su veiksmo įgyvendinimu, aiškiai paskelbia apie gautą fondų paramą;
 - (c) kai tik veiksmai, susiję su fizinėmis investicijomis ar įrangos pirkimu, pradedami fiziškai vykdyti, viešai iškabina lenteles ar informacines lentas apie:
 - i) ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamus veiksmus, kurių visos išlaidos viršija 500 000 EUR;
 - ii) ESF+, EJŖŽF, VSF, PMIF ir SVVP lėšomis remiamus veiksmus, kurių visos išlaidos viršija 100 000 EUR;
 - (d) veiksmus, kuriems netaikomas c punktas, atveju viešai iškabina bent vieną spausdintą ar elektroninį ne mažesnio nei A3 formato pranešimą, kuriame pateikiama informacija apie veiksmą ir paskelbiama apie gautą fondų paramą;
 - (e) strateginės svarbos veiksmų ir veiksmų, kurių visos išlaidos viršija 10 000 000 EUR, atveju surengia informacinį renginį ir laiku įtraukia Komisiją ir atsakingą vadovaujančiąją instituciją.

Šis reikalavimas netaikomas veiksmams, remiamiems siekiant konkretaus tikslo, nurodyto ESF+ reglamento 4 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktyje.
2. Mažų projektų fondų atveju paramos gavėjas užtikrina, kad galutiniai gavėjai laikytųsi 1 dalyje nustatytų reikalavimų.

Finansinių priemonių atveju paramos gavėjas užtikrina, kad galutiniai gavėjai laikytųsi 1 dalies c punkte nustatytų reikalavimų.

3. Jei paramos gavėjas nevykdo savo įsipareigojimų pagal 42 straipsnį arba šio straipsnio 1 ir 2 dalis, valstybė narė taiko finansinę pataisą ir panaikina iki 5 proc. fondų paramos, skiriamos atitinkamam veiksmui.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

FONDŲ FINANSINĖ PARAMA

I SKYRIUS

Sjungos įnašo formos

46 straipsnis

Programoms skiriamo Sjungos įnašo formos

Sjungos įnašas gali būti šių formų:

- (a) finansavimas, nesusijęs su atitinkamų veiksmų išlaidomis pagal 89 straipsnį ir pagrįstas viena iš šių sąlygų:
 - i) sąlygos įvykdytos;
 - ii) rezultatai pasiekti;
- (b) tinkamų finansuoti išlaidų, kurias faktiškai patyrė paramos gavėjai arba privatusis VPSP veiksmų partneris, ir kurios sumokėtos įgyvendinant veiksmus, atlyginimas;
- (c) vieneto įkainiai pagal 88 straipsnį, pagal kuriuos, apmokamos visų ar tam tikrų iš anksto aiškiai nustatytų, nurodant sumą už vienetą, specialių kategorijų tinkamos finansuoti išlaidos;
- (d) fiksuotosios sumos pagal 88 straipsnį, pagal kurias apskritai apmokamos visų ar tam tikrų iš anksto aiškiai nustatytų specialių kategorijų tinkamos finansuoti išlaidos;
- (e) finansavimas taikant fiksuotąją normą pagal 88 straipsnį, pagal kurią, taikant procentinį dydį, apmokamos tam tikrų iš anksto aiškiai nustatytų specialių kategorijų tinkamos finansuoti išlaidos;
- (f) a–e punktuose nurodytų formų derinys.

II SKYRIUS

Valstybių narių teikiamos paramos formos

47 straipsnis

Paramos formos

Valstybės narės naudoja fondų įnašus, kad suteiktų paramą paramos gavėjams dotacijų, finansinių priemonių ar apdovanojimų forma arba jų deriniu.

I SKIRSNIS

DOTACIJŲ FORMOS

48 straipsnis

Dotacijų formos

1. Valstybės narės dotacijas paramos gavėjams gali teikti taip:
 - (a) atlygindamos tinkamas finansuoti išlaidas, kurias faktiškai patyrė paramos gavėjas arba privatusis VPSP veiksmų partneris, ir kurios sumokėtos įgyvendinant veiksmus, įskaitant nepiniginius įnašus ir nusidėvėjimą;

- (b) pagal vieneto įkainius;
- (c) pagal fiksuotąsias sumas;
- (d) teikdamos finansavimą taikant fiksuotąją normą;
- (e) derinant a–d punktuose nurodytas formas, jei kiekviena tų formų taikoma skirtingos kategorijos išlaidoms arba jei formos yra taikomos skirtingiems veiksmų sudarantiems projektams arba nuosekliems veiksmo etapams.

Jei visos veiksmo išlaidos neviršija 200 000 EUR, paramos gavėjui įnašas iš ERPF, ESF+, PMIF, VSF ir SVVP teikiamas taikant vieneto įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas, išskyrus veiksmus, kurie remiami valstybės pagalba. Jei finansuojama taikant fiksuotąsias normas, tik išlaidų kategorijos, kurioms taikoma fiksuotoji norma, gali būti atlyginamos pagal pirmos pastraipos a punktą.

Be to, pagal pirmos pastraipos a punktą gali būti atlyginamos dalyviams išmokamos išmokos ir atlyginimai.

2. 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytų formų dotacijų sumos nustatomos vienu iš šių būdų:

- (a) sąžiningu, teisingu ir patikrinamu skaičiavimo metodu, pagrįstu:
 - i) statistiniais duomenimis, kita objektyvia informacija arba ekspertų vertinimu;
 - ii) patikrintais ankstesniais atskirų paramos gavėjų duomenimis;
 - iii) įprasta atskirų paramos gavėjų taikoma išlaidų apskaitos praktika;
- (b) biudžeto projektu, kuris nustatomas kiekvienu konkrečiu atveju atskirai ir kuriam *ex ante* pritarė veiksmus atrenkantis subjektas, kai visos veiksmo išlaidos neviršija 200 000 EUR;
- (c) vadovaujantis taisyklėmis, kurios Sąjungos politikos srityse įgyvendinant panašaus pobūdžio veiksmą taikomos vieneto įkainiams, fiksuotosioms sumoms ir fiksuotosioms normoms;
- (d) vadovaujantis taisyklėmis, kurios pagal vien tik valstybės narės finansuojamas dotacijų programas įgyvendinant panašaus pobūdžio veiksmą taikomos vieneto įkainiams, fiksuotosioms sumoms ir fiksuotosioms normoms;
- (e) šiame reglamente arba konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose nustatytomis fiksuotosiomis normomis arba specialiais metodais.

49 straipsnis

Netiesioginių išlaidų finansavimas taikant fiksuotąsias normas dotacijų atveju

Kai netiesioginėms veiksmo išlaidoms padengti taikoma fiksuotoji norma, ji apskaičiuojama vienu iš šių būdų:

- (a) taikant fiksuotąją normą, kurią sudaro iki 7 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių išlaidų, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai nustatyti;
- (b) taikant fiksuotąją normą, kurią sudaro iki 15 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai nustatyti;
- (c) taikant fiksuotąją normą, kurią sudaro iki 25 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių išlaidų, su sąlyga, kad norma apskaičiuojama pagal 48 straipsnio 2 dalies a punktą.

Be to, jei valstybė narė fiksuotąją normą apskaičiavo pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 straipsnio 5 dalies a punktą, ta fiksuotoji norma gali būti taikoma panašiam veiksmui taikant c punktą.

50 straipsnis

Tiesioginės personalo išlaidos dotacijų atveju

1. Veiksmo tiesioginės personalo išlaidos gali būti apskaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kurią sudaro iki 20 proc. tiesioginių išlaidų, išskyrus to veiksmo tiesiogines personalo išlaidas, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai nustatyti, su sąlyga, kad į veiksmo tiesiogines išlaidas nebus įtrauktos viešojo darbų pirkimo sutartys arba prekių ar paslaugų pirkimo sutartys, kurių vertė viršija Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES⁴⁶ 4 straipsnyje arba Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES⁴⁷ 15 straipsnyje nurodytas vertės ribas.
PMIF, VSF ir SVVP atveju išlaidos, kurioms taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, ir to veiksmo tiesioginės personalo išlaidos neįtraukiamos apskaičiuojant fiksuotąją normą.
2. Nustatant tiesiogines personalo išlaidas, valandinis įkainis gali būti apskaičiuojamas vienu iš šių būdų:
 - (a) vėliausias į apskaitą įtrauktas metines bendrąsias darbo išlaidas padalijant iš 1 720 valandų visą darbo laiką dirbančių darbuotojų atveju arba iš atitinkamai 1 720 valandų proporcingo skaičiaus ne visą darbo laiką dirbančių darbuotojų atveju;
 - (b) vėliausias į apskaitą įtrauktas metines bendrąsias darbo išlaidas padalijant iš atitinkamo asmens mėnesio darbo laiko pagal darbo sutartyje nurodytus taikytinus nacionalinės teisės aktus.
3. Taikant pagal 2 dalį apskaičiuotą valandinį įkainį, visas deklaruotų valandų skaičius vienam asmeniui per atitinkamus metus ar mėnesį neviršija valandų skaičiaus, naudojamo tam valandiniam įkainiui apskaičiuoti.
4. Jeigu duomenų apie metines bendrąsias darbo išlaidas nėra, jos gali būti nustatomos remiantis turimomis į apskaitą įtrauktomis bendrosiomis darbo išlaidomis arba darbo sutartimis, tinkamai pakoregavus tas išlaidas 12 mėnesių laikotarpiui.
5. Personalas išlaidos, susijusios su asmenimis, kurie įgyvendindami veiksmą dirba ne visą darbo laiką, gali būti apskaičiuojamos kaip fiksuotoji bendrųjų darbo išlaidų procentinė dalis, atitinkanti fiksuotąją įgyvendinant veiksmą per mėnesį dirbto laiko procentinę dalį, neįpareigojant įdiegti atskiros darbo laiko registravimo sistemos. Darbdavys parengia darbuotojams skirtą dokumentą, kuriame nurodoma ta fiksuotoji procentinė dalis.

51 straipsnis

Tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus tiesiogines personalo išlaidas, finansavimas taikant fiksuotąsias normas dotacijų atveju

1. Fiksuotoji norma, kurią sudaro iki 40 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų, gali būti naudojama likusioms tinkamoms finansuoti veiksmo išlaidoms atlyginti. Nereikalaujama, kad valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai nustatyti.
2. PMIF, VSF, SVVP, ESF+ ir ERPF lėšomis remiamų veiksmų atveju dalyviams mokami atlyginimai ir išmokos laikomi papildomomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, neįskaičiuotomis į fiksuotąją normą.

⁴⁶ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁴⁷ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta fiksuotoji norma netaikoma personalo išlaidoms, apskaičiuotomis remiantis 50 straipsnio 1 dalyje nurodyta fiksuotąja norma.

II SKIRSNIS

FINANSINĖS PRIEMONĖS

52 straipsnis

Finansinės priemonės

1. Vadovaujančiosios institucijos gali skirti programos įnašą pagal vieną ar daugiau programų nacionaliniu, regioniniu, tarptautiniu arba tarpvalstybiniu lygmeniu sukurtoms finansinėms priemonėms, kurias valdo arba už kurių valdymą atsako vadovaujančioji institucija ir kurios padeda siekti konkrečių tikslų.
2. Pagal finansines priemones parama galutiniams gavėjams teikiama tik naujoms investicijoms, kurios, kaip numatoma, bus finansiškai perspektyvios, pavyzdžiui, duos pajamų arba leis sutaupyti, ir kurioms neteikiamas pakankamas finansavimas iš rinkos šaltinių.
3. Fondų parama naudojant finansines priemones grindžiama *ex ante* vertinimu, parengtu vadovaujančiosios institucijos atsakomybe. *Ex ante* vertinimas baigiamas anksčiau nei vadovaujančioji institucija priima sprendimą dėl programos įnašų skyrimo finansinėms priemonėms.

Į *ex ante* vertinimą įtraukiami bent šie elementai:

- (a) siūloma finansinei priemonei skiriamo įnašo suma ir numatomas sverto poveikis;
- (b) finansiniai produktai, kuriuos numatoma siūlyti, įskaitant galimą poreikį investuotojams taikyti skirtingas sąlygas;
- (c) siūloma tikslinė galutinių gavėjų grupė;
- (d) numatomas finansinės priemonės indėlis siekiant konkrečių tikslų.

Ex ante vertinimas gali būti peržiūrimas arba atnaujinamas ir gali apimti dalį valstybės narės teritorijos arba ją visą ir gali būti pagrįstas esamais arba atnaujintais *ex ante* vertinimais.

4. Parama galutiniams gavėjams gali būti derinama su bet koku kitu Sąjungos įnašu, be kita ko, teikiamu iš to paties fondo ir gali būti skiriama toms pačioms išlaidoms. Tokiu atveju fondų finansinės priemonės parama, kuri yra finansinės priemonės veiksmo dalis, nedeklaruojama Komisijai siekiant gauti paramą kita forma, iš kito fondo ar pagal kitą Sąjungos priemonę.
5. Finansinės priemonės gali būti derinamos su papildoma programos parama dotacijų forma kaip vienas finansinės priemonės veiksmas pagal vieną finansavimo sutartį, kai finansinę priemonę įgyvendinantis subjektas teikia abiejų skirtingų formų paramą. Tokiu atveju finansinėms priemonėms taikomos taisyklės taikomos tam vienam finansinės priemonės veiksmui.
6. Jei parama derinama pagal 4 ir 5 dalis, vedama atskira paramos iš kiekvieno šaltinio apskaita.
7. Visų formų derinamos paramos suma neviršija visos atitinkamų išlaidų sumos. Dotacijos nenaudojamos finansavimui, gautam pagal finansines priemones, atlyginti. Finansinės priemonės nenaudojamos negautoms dotacijoms iš anksto finansuoti.

53 straipsnis
Finansinių priemonių įgyvendinimas

1. Pagal vadovaujančiosios institucijos valdomas finansines priemones gali būti teikiamos tik paskolos arba garantijos. Vadovaujančioji institucija strategijos dokumente nustato finansinei priemonei skiriamo programos įnašo sąlygas, įskaitant visus IX priede nustatytus elementus.
2. Finansinės priemonės, už kurių valdymą atsako vadovaujančioji institucija, gali būti sukurtos, kaip:
 - (a) programos išteklių investicijos į teisės subjekto kapitalą arba
 - (b) atskiri finansų ar patikos sąskaitų blokai institucijoje.Vadovaujančioji institucija atranka finansinę priemonę įgyvendinantį subjektą.

Kai vadovaujančiosios institucijos atrinktas subjektas valdo kontroliuojantįjį fondą, tas subjektas gali toliau atrinkti kitus subjektus specialiajam fondui valdyti.
3. Finansinėms priemonėms, įgyvendinamoms pagal 2 dalį, skiriamų programos įnašų sąlygos nustatomos finansavimo sutartyse tarp:
 - (a) tinkamai įgaliotų vadovaujančiosios institucijos atstovų ir kontroliuojantįjį fondą valdančio subjekto, kai taikoma;
 - (b) tinkamai įgaliotų vadovaujančiosios institucijos atstovų arba, kai taikoma, kontroliuojantįjį fondą valdančio subjekto ir specialųjį fondą valdančio subjekto.

Į tas finansavimo sutartis įtraukiami visi IX priede nustatyti elementai.
4. Vadovaujančiosios institucijos finansinis įsipareigojimas neviršija sumos, kurią vadovaujančioji institucija įsipareigojo skirti finansinei priemonei pagal atitinkamas finansavimo sutartis.
5. Atitinkamas finansines priemones įgyvendinantys subjektai arba garantijų atveju subjektas, teikiantis pagrindines paskolas, atranka galutinius gavėjus, tinkamai atsižvelgdami į programos tikslus ir galimą finansinį investicijų perspektyvumą, kaip pagrįsta verslo plane arba lygiaverčiame dokumente. Galutinių gavėjų atrankos procesas yra skaidrus, pagrįstas veiksmo pobūdžiu ir dėl jo nekyla interesų konflikto.
6. Nacionalinį bendrą programos finansavimą gali teikti vadovaujančioji institucija arba jis gali būti teikiamas kontroliuojančiųjų fondų lygmeniu, specialiųjų fondų lygmeniu arba investicijų į galutinius gavėjus lygmeniu pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles. Kai nacionalinis bendras finansavimas teikiamas investicijų į galutinius gavėjus lygmeniu, finansines priemones įgyvendinantis subjektas saugo patvirtinamuosius dokumentus, iš kurių matyti, kad pagrindinės išlaidos yra tinkamos finansuoti.
7. Vadovaujančioji institucija, valdydama finansinę priemonę pagal 2 dalį, arba finansinę priemonę įgyvendinantis subjektas, valdydamas finansinę priemonę pagal 3 dalį, tvarko atskiras sąskaitas arba turi kiekvieno prioriteto ir kiekvienos regiono kategorijos apskaitos kodą visiems programos įnašams ir atskirai ištekliams, nurodytiems atitinkamai 54 ir 56 straipsniuose.

54 straipsnis
Palūkanos ir kitas pelnas, gauti iš fondų paramos finansinėms priemonėms

1. Finansinėms priemonėms sumokėta fondų parama yra laikoma finansinių įstaigų, kurių buveinė yra valstybės narėse, palūkanas duodančiose sąskaitose, ir valdoma laikantis aktyvaus išdo valdymo ir patikimo finansų valdymo principų.

2. Palūkanos ir kitas pelnas iš finansinėms priemonėms sumokėtos fondų paramos panaudojami tam pačiam tikslui arba tikslams kaip pradinė fondų parama arba toje pačioje finansinėje priemonėje, arba, pabaigus naudoti finansinę priemonę, kitose finansinėse priemonėse arba kitų formų paramai iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos.
3. 2 dalyje nurodytos palūkanos ir kitas pelnas, nepanaudoti pagal tą nuostatą, išskaičiuojami iš tinkamų finansuoti išlaidų.

55 straipsnis

Skirtingų sąlygų taikymas investuotojams

1. Į galutinius gavėjus investuota fondų parama finansinėms priemonėms, taip pat bet kokios iš tų investicijų gautos pajamos, kurios priskiriamos prie fondų paramos, gali būti naudojamos taikant skirtingas sąlygas investuotojams, veikiantiems pagal rinkos ekonomikos principą, tinkamai padalijant riziką ir pelną.
2. Tokių skirtingų sąlygų taikymo lygis neviršija to, kas būtina siekiant sukurti paskatas pritraukti privačiųjų išteklių, kaip nustatyta konkurencingu procesu arba nepriklausomu vertinimu.

56 straipsnis

Fondų paramai priskirtinų išteklių pakartotinis panaudojimas

1. Ištekliai, kurie iki tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos finansinėms priemonėms grąžinami iš investicijų į galutinius gavėjus, arba grąžinami ištekliai, kurie buvo atidėti, kaip susitarta garantijų sutartyse, įskaitant kapitalo grąžinimą ir kitas gautas pajamas, kurie priskiriami fondų paramai, pakartotinai panaudojami įgyvendinant tą pačią ar kitas finansines priemones tolesnėms investicijoms į galutinius gavėjus siekiant to paties konkretaus tikslo arba tikslų ir bet kokioms valdymo išlaidoms ir mokesčiams, susijusiems su tokiais tolesnėmis investicijomis.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, užtikrinančių, kad 1 dalyje nurodyti ištekliai, grąžinami finansinėms priemonėms bent per aštuonerius metus nuo tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos, būtų pakartotinai panaudojami siekiant programos ar programų, pagal kurias jos sukurtos, politikos tikslų, įgyvendinant tą pačią finansinę priemonę arba, nutraukus tuos išteklius finansinei priemonei, – kitą finansinę priemonę arba kitų formų paramą.

III SKYRIUS

Tinkamumo finansuoti taisyklės

57 straipsnis

Tinkamumas finansuoti

1. Išlaidų tinkamumas finansuoti nustatomas pagal nacionalines taisykles, išskyrus tuos atvejus, kai šiame reglamente arba konkretiems fondams skirtuose reglamentuose arba jais remiantis nustatomos konkrečios taisyklės.
2. Išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti iš fondų, jeigu paramos gavėjas arba privatusis VPSP veiksmų partneris jas patyrė ir jos sumokėtos įgyvendinant veiksmus per laikotarpį nuo programos pateikimo Komisijai arba nuo 2021 m. sausio 1 d. (taikoma ankstesnė iš šių datų) iki 2029 m. gruodžio 31 d.

Jeigu išlaidos atlyginamos pagal 48 straipsnio 1 dalies b ir c punktus, veiksmai, kurių išlaidos atlyginamos, vykdomi per laikotarpį nuo programos pateikimo Komisijai arba nuo 2021 m. sausio 1 d. (taikoma ankstesnė iš šių datų) iki 2029 m. gruodžio 31 d.

3. ERPF atveju išlaidos, susijusios su veiksmis, apimančiais daugiau kaip vieną regiono kategoriją valstybėje narėje, kaip nustatyta 102 straipsnio 2 dalyje, atitinkamoms regionų kategorijoms skiriamos proporcingai, remiantis objektyviais kriterijais.

ESF+ atveju su veiksmis susijusios išlaidos padeda siekti konkrečių programos tikslų.

4. Visas veiksmas arba jo dalis gali būti įgyvendinami už valstybės narės ribų, taip pat ir už Sąjungos ribų, su sąlyga, kad veiksmas padeda siekti programos tikslų.
5. 48 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytų formų dotacijų atveju išlaidos, kurios yra tinkamos finansuoti iš fondų, yra lygios sumoms, apskaičiuotoms pagal 48 straipsnio 2 dalį.
6. Veiksmai neatrenkami, kad jiems būtų teikiama fondų parama, jeigu iki paraiškos skirti finansavimą pagal programą pateikimo vadovaujančiajai institucijai jie buvo fiziškai baigti arba visiškai įgyvendinti, neatsižvelgiant į tai, ar atlikti visi su jais susiję mokėjimai.
7. Išlaidos, kurios iš dalies pakeitus programą tampa tinkamomis finansuoti, yra tinkamos finansuoti nuo atitinkamo prašymo pateikimo Komisijai dienos.

ERPF ir Sanglaudos fondo atveju, tai taikoma, kai į programą įtraukiama nauja intervencinės priemonės rūšis, nurodyta I priedo 1 lentelėje, o PMIF, VSF ir SVVP atveju – konkretiems fondams skirtuose reglamentuose.

Kai programa iš dalies keičiama siekiant reaguoti į gaivalines nelaimes, programoje gali būti numatyta, kad su tokiu pakeitimu susijusios išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti nuo tos dienos, kurią įvyko gaivalinė nelaimė.

8. Kai pagal 14 straipsnį atlikus laikotarpio vidurio peržiūrą patvirtinama nauja programa, išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti nuo atitinkamo prašymo pateikimo Komisijai dienos.
9. Veiksmai gali būti skiriama vieno ar daugiau fondų arba vienos ar daugiau programų ir kitų Sąjungos priemonių parama. Tokiais atvejais su vienu iš fondų susijusioje mokėjimo paraiškoje deklaruotos išlaidos, nedeklaruojamos siekiant:

- (a) paramos iš kito fondo arba Sąjungos priemonės;
- (b) paramos iš to paties fondo pagal kitą programą.

Išlaidų suma, kuri turi būti įtraukta į fondo mokėjimo paraišką, gali būti proporcingai apskaičiuota kiekvienam fondui ir atitinkamai programai ar programoms pagal dokumentą, kuriuo nustatomos paramos sąlygos.

58 straipsnis

Netinkamos finansuoti išlaidos

1. Šios išlaidos nėra tinkamos finansuoti iš fondų:
 - (a) skolos palūkanos, išskyrus susijusias su dotacijomis, suteiktomis kaip palūkanų normos subsidija ar garantinio mokesčio subsidija;
 - (b) žemės pirkimas už sumą, viršijančią 10 proc. visų atitinkamo veiksmo tinkamų finansuoti išlaidų; apleistų ir ankstesnės pramoninės paskirties vietovių, kuriose yra pastatų, atveju ta riba padidinama iki 15 proc. garantijų atveju tie procentiniai dydžiai taikomi pagrindinės paskolos sumai;

- (c) pridėtinės vertės mokestis (PVM), išskyrus veiksmus, kurių visos išlaidos mažesnės nei 5 000 000 EUR.

b punkto atveju šios ribos netaikomos veiksmams, susijusiems su aplinkos apsauga.

2. Konkretiems fondams skirtuose reglamentuose gali būti nustatytos papildomos išlaidos, kurios nėra tinkamos finansuoti iš kiekvieno fondo.

59 straipsnis

Veiksmų tęstinumas

1. Valstybė narė grąžina fondų įnašą, skirtą veiksmui, kurį sudaro investicijos į infrastruktūrą arba gamybinės investicijos, jeigu per penkerius metus nuo galutinio mokėjimo paramos gavėjui arba per valstybės pagalbos taisyklėse, jei jos taikomos, nustatytą laikotarpį, įvyksta kuris nors iš šių su veiksmu susijusių pokyčių:
- (a) gamybinė veikla nutraukiama arba perkeliama;
 - (b) pasikeičia infrastruktūros objekto nuosavybės teisės, todėl įmonė arba viešojo sektoriaus subjektas įgyja nepagrįstą pranašumą;
 - (c) iš esmės pasikeičia veiksmo pobūdis, tikslai arba įgyvendinimo sąlygos ir tai pakenkia pradiniais jo tikslams.

Valstybė narė gali sutrumpinti pirmoje pastraipoje nustatytą terminą iki trejų metų atvejais, susijusiais su investicijų tęstinumo išlaikymu arba MVĮ sukurtomis darbo vietomis.

2. Įgyvendinant ESF+ lėšomis remiamus veiksmus ESF+ parama grąžinama tik tada, kai jiems taikoma prievolė išlaikyti investicijų tęstinumą pagal valstybės pagalbos taisykles.
3. 1 ir 2 dalys netaikomos veiksmui, jeigu su juo susijusi gamybinė veikla nutraukiama dėl netyčinio bankroto.

60 straipsnis

Perkėlimas

1. Išlaidos, kuriomis remiamas perkėlimas, kaip apibrėžta 2 straipsnio 26 dalyje, nėra tinkamos finansuoti iš fondų.
2. Jeigu fondų įnašas yra valstybės pagalba, vadovaujančioji institucija įsitikina, kad tuo įnašu neremiamas perkėlimas pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014 14 straipsnio 16 dalį.

61 straipsnis

Specialiosios dotacijų tinkamumo finansuoti taisyklės

1. Nepiniginiai įnašai, kai įvykdomi darbai, suteikiamos prekės, paslaugos, žemė ir nekilnojamasis turtas, už kuriuos neatlikti piniginiai mokėjimai, pagrįsti sąskaitomis faktūromis arba lygiaverčiais įrodomaisiais dokumentais, gali būti tinkami finansuoti, jei įvykdomos šios sąlygos:
- (a) veiksmui sumokėta viešojo parama, kurią taip pat sudaro nepiniginiai įnašai, baigiant įgyvendinti veiksmą neviršija visų tinkamų finansuoti išlaidų, neįskaitant nepiniginių įnašų;
 - (b) nepiniginiams įnašams priskiriama vertė nėra didesnė už atitinkamas rinkoje paprastai pripažįstamas išlaidas;
 - (c) nepiniginių įnašų vertę ir suteikimą galima nepriklausomai įvertinti ir patikrinti;

- (d) jeigu suteikiama žemė arba nekilnojamasis turtas, išperkamosios nuomos susitarimo tikslais gali būti kasmet sumokama nominali suma, neviršijanti vieno valstybės narės valiutos vieneto dydžio;
- (e) jeigu nepiniginius įnašus sudaro neapmokamas darbas, to darbo vertė nustatoma atsižvelgiant į patikrintą jam skirtą laiką ir atlygio už lygiavertį darbą dydį.

Žemės arba nekilnojamojo turto, nurodyto šio straipsnio pirmos pastraipos d punkte, vertę patvirtina nepriklausomas kvalifikuotas ekspertas arba tinkamai įgaliota oficiali įstaiga, ir ta vertė neviršija 58 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytos ribos.

- 2. Nusidėvėjimo išlaidos, dėl kurių neatlikta mokėjimų, pagrįstų sąskaitomis faktūromis, gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, jei įvykdomos šios sąlygos:
 - (a) tai leidžiama pagal programos tinkamumo finansuoti taisykles;
 - (b) išlaidų suma yra tinkamai pagrįsta patvirtinamaisiais dokumentais, kurių įrodomoji galia prilygsta tinkamų finansuoti išlaidų sąskaitų faktūrų įrodomajai galiai, jei tos išlaidos atlyginamos 48 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta forma;
 - (c) išlaidos susijusios tik su laikotarpiu, kurį veiksmui skiriama parama;
 - (d) nudėvimam turtui įsigyti nebuvo panaudotos viešosios dotacijos.

62 straipsnis

Specialiosios finansinių priemonių tinkamumo finansuoti taisyklės

- 1. Finansinės priemonės tinkamos finansuoti išlaidos yra visa programos įnašo suma, sumokėta finansinei priemonei arba garantijų atveju atidėta, kaip susitarta garantijų sutartyse, pagal finansinę priemonę tinkamumo finansuoti laikotarpiu, jei ta suma atitinka:
 - (a) mokėjimus galutiniams gavėjams paskolų ir investicijų į nuosavą kapitalą bei kvazinuosavą kapitalą atveju;
 - (b) atidėtus išteklius, kaip susitarta garantijų sutartyse, dar nesumokėtus arba jau sulaukusius mokėjimo termino, siekiant apmokėti galimus nuostolius pagal garantiją, apskaičiuotus pagal dauginamąjį koeficientą, apimančią daug pagrindinių išmokėtų naujų paskolų ir investicijas į galutinių gavėjų nuosavą ar kvazinuosavą kapitalą;
 - (c) mokėjimus galutiniams gavėjams arba jų naudai, jei finansinės priemonės derinamos su kitu Sąjungos įnašu įgyvendinant vieną finansinės priemonės veiksmą pagal 52 straipsnio 5 dalį;
 - (d) valdymo mokesčių mokėjimus ir valdymo išlaidų, kurias patyrė finansinę priemonę įgyvendinantys subjektai, atlyginimą.
- 2. 1 dalies b punkte minimas dauginamasis koeficientas apskaičiuojamas remiantis apdairiu *ex ante* rizikos vertinimu ir dėl jo susitariama atitinkamoje finansavimo sutartyje. Dauginamasis koeficientas gali būti peržiūrėtas, jei tai būtina dėl vėliau pasikeitusių rinkos sąlygų. Tokia peržiūra neturi atgalinio poveikio.
- 3. 1 dalies d punkte minimi valdymo mokesčiai grindžiami veiklos rezultatais. Jei kontroliuojantįjį fondą ir (arba) specialiuosius fondus valdantys subjektai pagal 53 straipsnio 3 dalį atrenkami tiesiogiai skiriant sutartį, tiems subjektams sumokėtų valdymo išlaidų ir mokesčių sumai, kuri gali būti deklaruota kaip tinkamos finansuoti išlaidos, taikoma ne didesnė kaip 5 proc. visos programos įnašų, sumokėtų galutiniams gavėjams kaip paskolos ir investicijos į nuosavą ar kvazinuosavą kapitalą arba atidėtų, kaip susitarta garantijų sutartyse, sumos viršutinė riba.

Ta riba netaikoma, jei finansines priemones įgyvendinantys subjektai atrenkami konkurso būdu pagal taikytiną teisę ir konkursu nustatoma, kad valdymo išlaidos ir mokesčiai turi būti didesni.

4. Jei administravimo mokesčiai arba jų dalis renkami iš galutinių gavėjų, jie nedeklaruojami kaip tinkamos finansuoti išlaidos.
5. Pagal 1 dalį tinkamos finansuoti deklaruotos išlaidos neviršija taikant tą dalį sumokėtos visos fondų paramos ir atitinkamo nacionalinio bendro finansavimo sumos.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS VALDYMAS IR KONTROLĖ

I SKYRIUS Bendrosios valdymo ir kontrolės taisyklės

63 straipsnis Valstybių narių pareigos

1. Valstybės narės turi savo programų valdymo ir kontrolės sistemas pagal šią antraštinę dalį ir užtikrina, kad jos veiktų pagal patikimo finansų valdymo principus ir pagrindinius X priede išvardytus reikalavimus.
2. Valstybės narės užtikrina, kad į Komisijai pateiktas sąskaitas įtrauktos išlaidos būtų teisėtos ir tvarkingos, ir imasi visų reikiamų veiksmų, kad užkirstų kelią pažeidimams, įskaitant sukčiavimą, juos nustatytų, ištaisytų ir apie juos praneštų.
3. Komisijos prašymu valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad būtų užtikrintas veiksmingas jų valdymo ir kontrolės sistemų veikimas ir Komisijai pateiktų išlaidų teisėtumas ir tvarkingumas. Jei tas veiksmas – auditas, jame gali dalyvauti Komisijos pareigūnai arba jų įgalioti atstovai.
4. Valstybės narės užtikrina stebėsenos sistemos ir rodiklių duomenų kokybę ir patikimumą.
5. Valstybės narės turi sistemas ir procedūras, kuriomis užtikrinama, kad visi XI priede nurodyti audito sekai reikalingi dokumentai būtų saugomi laikantis 76 straipsnyje nustatytų reikalavimų.
6. Valstybės narės imasi priemonių, kad užtikrintų veiksmingą su fondais susijusių skundų nagrinėjimą. Komisijos prašymu jos nagrinėja Komisijai pateiktus skundus, kurie patenka į jų programų taikymo sritį, ir informuoja Komisiją apie nagrinėjimo rezultatus.

Šiame straipsnyje skundai apima visus galimų ir atrinktų paramos gavėjų ginčus dėl siūlomo ar atrinkto veiksmo ir visus ginčus su trečiosiomis šalimis dėl programos ar pagal ją vykdomų veiksmų įgyvendinimo, neatsižvelgiant į tai, kaip nacionalinėje teisėje apibrėžiamos teisių gynimo priemonės.

7. Valstybės narės užtikrina, kad visa informacija tarp paramos gavėjų ir programos institucijų būtų keičiamasi naudojantis elektroninio keitimosi duomenimis sistemomis pagal XII priedą.

EJRŽF, PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamoms programoms pirma pastraipa taikoma nuo 2023 m. sausio 1 d.

Pirma pastraipa netaikoma programoms, kuriomis siekiama ESF+ reglamento [4 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktyje] nurodyto tikslo.

8. Valstybės narės užtikrina, kad visa informacija su Komisija būtų oficialiai dalijamasi naudojantis elektroninio keitimosi duomenimis sistema pagal XIII priedą.
9. Kiekviena valstybė narė po programos patvirtinimo, ne vėliau kaip iki pirmųjų ataskaitinių metų galutinės mokėjimo paraiškos pateikimo dienos ir ne vėliau kaip 2023 m. birželio 30 d. pateikia valdymo ir kontrolės sistemos aprašymą pagal XIV priede pateiktą šabloną. Ji tą aprašymą atnaušina, atsižvelgdama į visus vėlesnius pakeitimus.
10. Komisijai pagal 107 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma šio straipsnio 2 dalis, nustatant pažeidimo atvejų, apie kuriuos turi būti pranešta, ir duomenų, kurie turi būti pateikti, nustatymo kriterijus.
11. Siekdama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo sąlygas, Komisija pagal 109 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma pranešimams apie pažeidimus naudotina forma.

64 straipsnis

Komisijos įgaliojimai ir pareigos

1. Komisija įsitikina, kad valstybės narės turi šio reglamento reikalavimus atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir kad tos sistemos veiksmingai veikia programų įgyvendinimo laikotarpiu. Komisija parengia rizikos vertinimu pagrįstą audito strategiją ir audito planą.
Komisija ir audito institucijos derina savo audito planus.
2. Komisija atlieka auditus ne vėliau kaip per trejus kalendorinius metus po sąskaitų, į kurias įtrauktos atitinkamos išlaidos, priėmimo. Šis laikotarpis netaikomas veiksams, kai kyla įtarimų dėl sukčiavimo.
3. Audito tikslais Komisijos pareigūnai ar įgaliotieji jų atstovai turi teisę susipažinti su visais būtinais bet kokioje laikmenoje laikomais įrašais, dokumentais ir metaduomenimis, susijusiais su fondų remiamais veiksmais arba valdymo ir kontrolės sistemomis, ir gauna kopijas konkrečiu paprašytu formatu.
4. Auditams vietoje taip pat taikomos šios nuostatos:
 - (a) Komisija praneša apie auditą kompetentingai programos institucijai bent prieš 12 darbo dienų, išskyrus skubius atvejus. Valstybės narės pareigūnai arba įgaliotieji atstovai gali dalyvauti atliekant tokį auditą;
 - (b) jei taikant nacionalines nuostatas tam tikrus veiksmus atlieka tik specialiai pagal nacionalinės teisės aktus paskirti atstovai, Komisijos pareigūnai ir įgaliotieji atstovai turi teisę susipažinti su tokiu būdu gauta informacija, nedarant poveikio nacionalinių teismų kompetencijai ir visapusiškai gerbiant atitinkamų teisės subjektų pagrindines teises;
 - (c) Komisija ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo paskutinės audito dienos perduoda kompetentingai valstybės narės institucijai preliminarį audito išvadą bent viena oficialiąja Sąjungos kalba;
 - (d) Komisija ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo išsamaus kompetentingos valstybės narės institucijos atsakymo dėl preliminarų audito išvadų gavimo dienos perduoda audito ataskaitą bent viena oficialiąja Sąjungos kalba.

Komisija gali pratęsti c ir d punktuose nurodytus terminus dar trimis mėnesiais.

65 straipsnis
Programos institucijos

1. Taikant Finansinio reglamento [63 straipsnio 3 dalį] valstybė narė nustato kiekvienos programos vadovaujančiąją instituciją ir audito instituciją. Jei valstybė narė naudojasi 66 straipsnio 2 dalyje nurodyta galimybe, atitinkamas subjektas laikomas programos institucija. Tos pačios institucijos gali būti atsakingos už daugiau nei vieną programą.
2. Audito institucija yra viešojo sektoriaus institucija, funkciškai nepriklausoma nuo audituojamų subjektų.
3. Vadovaujančioji institucija gali paskirti vieną ar daugiau tarpinių institucijų, kurios vykdytų tam tikras užduotis, už kurias ji atsakinga. Atitinkami vadovaujančiosios institucijos ir tarpinių institucijų susitarimai įforminami raštu.
4. Valstybės narės užtikrina, kad būtų laikomasi funkcijų atskyrimo tarp programos institucijų ir jų viduje principo.
5. Subjektą, įgyvendinantį bendro finansavimo programą, kaip nurodyta Reglamento ES (...) [11] straipsnyje [*programoje „Europos horizontas“ nustatytos dalyvavimo taisyklės*], atitinkamos programos vadovaujančioji institucija pagal 3 dalį paskiria tarpinę instituciją.

II SKYRIUS
Standartinės valdymo ir kontrolės sistemos

66 straipsnis
Vadovaujančiosios institucijos funkcijos

1. Vadovaujančioji institucija atsako už programos valdymą siekiant programos tikslų. Visų pirma, jos funkcijos yra:
 - (a) atrinkti veiksmus pagal 67 straipsnį;
 - (b) vykdyti programos valdymo užduotis pagal 68 straipsnį;
 - (c) padėti dirbti stebėsenos komitetui pagal 69 straipsnį;
 - (d) prižiūrėti tarpines institucijas;
 - (e) elektroninėje sistemoje įrašyti ir saugoti kiekvieno veiksmo duomenis, reikalingus stebėsenai, vertinimui, finansų valdymui, patikrinimams ir auditams, ir užtikrinti duomenų saugumą, vientisumą ir konfidencialumą bei naudotojų autentiškumo patvirtinimą.
2. Valstybė narė gali patikėti 70 straipsnyje nurodytą apskaitos funkciją vykdyti vadovaujančiajai institucijai arba kitam subjektui.
3. PMIF, VSF ir SVVP lėšomis remiamų programų atveju apskaitos funkciją vykdo arba už jų vykdymą atsako vadovaujančioji institucija.
4. Siekdama užtikrinti vienodas 1 dalies e punkte nurodytų elektroninių duomenų įrašymo ir saugojimo sąlygas, Komisija įgyvendinimo aktą priima pagal 109 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 109 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

Vadovaujančiosios institucijos vykdoma veiksmų atranka

1. Vadovaujančioji institucija veiksmų atrankai nustato ir taiko nediskriminuojančius, skaidrius ir lyčių lygybę užtikrinančius kriterijus ir atsižvelgia į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, darnaus vystymosi principą bei Sąjungos aplinkos politiką pagal SESV 11 straipsnį ir 191 straipsnio 1 dalį.
Kriterijais ir procedūromis užtikrinamas atrinkamų veiksmų išrikiavimas prioritetine tvarka, siekiant užtikrinti kuo didesnę Sąjungos finansavimo įnašą įgyvendinant programos tikslus.
2. Komisijos prašymu vadovaujančioji institucija konsultuojasi su Komisija ir atsižvelgia į jos pastabas prieš pirmą kartą pateikdama atrankos kriterijus stebėsenos komitetui ir prieš atlikdama bet kokius tolesnius tų kriterijų pakeitimus.
3. Atrinkdama veiksmus vadovaujančioji institucija:
 - (a) užtikrina, kad atrinkti veiksmai atitiktų programą ir padėtų veiksmingai siekti jos konkrečių tikslų;
 - (b) užtikrina, kad atrinkti veiksmai derėtų su atitinkamomis strategijomis ir planavimo dokumentais, kurie parengti siekiant įvykdyti reikiamas sąlygas;
 - (c) užtikrina, kad atrinktais veiksmais būtų sukuriamas geriausias paramos sumos, vykdomos veiklos ir tikslų įgyvendinimo sąsaja;
 - (d) patikrina, ar paramos gavėjas turi finansinių išteklių ir priemonių, reikalingų veiksmo ir priežiūros išlaidoms padengti;
 - (e) užtikrina, kad dėl atrinktų veiksmų, kuriems taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES⁴⁸, būtų atliktas poveikio aplinkai vertinimas arba patikrinimo procedūra, remiantis toje direktyvoje su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES⁴⁹, nustatytais reikalavimais;
 - (f) jei veiksmai pradėti vykdyti prieš pateikiant finansavimo paraišką vadovaujančiajai institucijai, patikrina, ar laikytasi taikytinos teisės;
 - (g) užtikrina, kad atrinkti veiksmai patektų į atitinkamo fondo taikymo sritį ir būtų priskirti kokiai nors intervencinių priemonių rūšiai arba EJRV atveju paramos sričiai;
 - (h) užtikrina, kad veiksmai neapimtų veiklos, kuri buvo dalis veiksmo, susijusio su perkėlimu pagal 60 straipsnį, arba kurią vykdant gamybinė veikla perkelta pagal 59 straipsnio 1 dalies a punktą;
 - (i) užtikrina, kad dėl atrinktų veiksmų nebūtų daromas poveikis Komisijos pagrįstai nuomonei dėl pažeidimo pagal SESV 258 straipsnį, dėl kurio kyla rizika išlaidų teisėtumui ir tvarkingumui arba veiksmų rezultatams;
 - (j) užtikrina, kad investicijomis į infrastruktūrą būtų didinamas atsparumas klimato kaitai numatomu bent penkerių metų laikotarpiu.
4. Vadovaujančioji institucija užtikrina, kad paramos gavėjui būtų pateiktas dokumentas, kuriame išdėstomos paramos teikimo kiekvienam veiksmui sąlygos, taip pat konkretūs reikalavimai dėl teiktinų produktų arba paslaugų, finansavimo plano ir vykdymo termino ir, kai taikoma, metodas, pagal kurį nustatomos veiksmo išlaidos, ir dotacijos mokėjimo sąlygos.

⁴⁸ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

⁴⁹ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 124, 2014 4 25, p. 1).

5. Dėl pažangumo ženklų pažymėtų veiksmų arba veiksmų, atrinktų pagal bendro finansavimo programą taikant programą „Europos horizontas“, vadovaujančioji institucija gali nuspręsti skirti paramą tiesiogiai iš ERPF arba ESF+ su sąlyga, kad tokie veiksmai dera su programos tikslais.

Taikoma pažangumo ženklą teikiančių priemonių arba bendro finansavimo programų bendro finansavimo norma, ir ji nustatoma 4 dalyje nurodytame dokumente.

6. Kai vadovaujančioji institucija atrenka strateginės svarbos veiksmą, ji iš karto apie tai informuoja Komisiją ir jai pateikia visą svarbią su veiksmu susijusią informaciją.

68 straipsnis

Vadovaujančiosios institucijos vykdomas programos valdymas

1. Vadovaujančioji institucija:

- (a) atlieka valdymo patikrinimus, kad patikrintų, ar bendrai finansuojami produktai ir paslaugos buvo suteikti, ar veiksmas atitinka taikytiną teisę, programą ir paramos veiksmui sąlygas, taip pat:
 - i) jei išlaidos turi būti atlygintos pagal 48 straipsnio 1 dalies a punktą, ar paramos gavėjų deklaruota su tomis išlaidomis susijusių išlaidų suma buvo sumokėta ir ar paramos gavėjai turi atskirus visų su veiksmu susijusių sandorių apskaitos įrašus;
 - ii) jei išlaidos turi būti atlygintos pagal 48 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktus, ar buvo įvykdytos išlaidų atlyginimo paramos gavėjui sąlygos;
- (b) jei turima lėšų, užtikrina, kad paramos gavėjas gautų visą jam priklausomą sumą ne vėliau kaip per 90 dienų nuo tos dienos, kurią jis pateikia mokėjimo prašymą;
- (c) atsižvelgdama į nustatytą riziką parengia veiksmingas ir proporcingas kovos su sukčiavimu priemones ir procedūras;
- (d) užkerta kelią pažeidimams, juos nustato ir ištaiso;
- (e) patvirtina, kad į sąskaitas įtrauktos išlaidos yra teisėtos ir tvarkingos;
- (f) parengia valdymo pareiškimą pagal XV priede pateiktą šabloną;
- (g) pagal VII priedą pateikia prognozę dėl sumos, kurią numatyta nurodyti einamųjų ir ateinančių kalendorinių metų mokėjimo paraiškose iki sausio 31 d. ir liepos 31 d.

Pirmos pastraipos b punkto atveju neatimamos ir neišskaičiuojamos jokios sumos ir neimamas joks specialus mokestis ar kitas lygiavertį poveikį turintis mokestis, kuris sumažintų paramos gavėjams skirtas sumas.

VPSP veiksmų atveju vadovaujančioji institucija atlieka mokėjimus į tam tikslui paramos gavėjo vardu atidarytą sąlyginio deponavimo sąskaitą naudojimui pagal VPSP sutartį.

2. 1 dalies a punkte nurodyti valdymo patikrinimai yra pagrįsti rizika ir proporcingi nustatyta rizikai, kaip apibrėžta rizikos valdymo strategijoje.

Atliekant valdymo patikrinimus, be kita ko, atliekami paramos gavėjų mokėjimo prašymų administraciniai patikrinimai ir veiksmų patikrinimai vietoje. Jie atliekami ne vėliau kaip iki sąskaitų parengimo pagal 92 straipsnį.

3. Jeigu vadovaujančioji institucija pagal programą taip pat yra paramos gavėja, valdymo patikrinimų tvarka užtikrinamas funkcijų atskyrimas.

4. Nukrypstant nuo 2 dalies, EBT reglamentu gali būti nustatytos konkrečios valdymo patikrinimų taisyklės, taikytinos INTERREG programoms.

69 straipsnis
Vadovaujančios institucijos parama stebėsenos komiteto darbui

Vadovaujančioji institucija:

- (a) laiku pateikia stebėsenos komitetui visą informaciją, būtiną jo užduotims atlikti;
- (b) užtikrina, kad atsižvelgiant į stebėsenos komiteto sprendimus ir rekomendacijas būtų imtasi veiksmų.

70 straipsnis
Apskaitos funkcija

1. Vykdant apskaitos funkciją atliekamos šios užduotys:
 - (a) pagal 85 ir 86 straipsnį parengiamos ir Komisijai pateikiamos mokėjimo paraiškos;
 - (b) pagal 92 straipsnį parengiamos sąskaitos ir elektroninėje sistemoje saugomi su visais sąskaitų elementais susiję įrašai;
 - (c) kita valiuta patirtų išlaidų sumos konvertuojamos į eurus pagal Komisijos nustatytą mėnesio apskaitinį kursą tą mėnesį, kurį išlaidos įrašomos subjekto, atsakingo už šiame straipsnyje nustatytą užduočių atlikimą, apskaitos sistemose.
2. Apskaitos funkcija neapima patikrinimų paramos gavėjų lygmeniu.
3. Nukrypstant nuo 1 dalies c punkto ETB reglamente gali būti nustatytas kitoks kita valiuta patirtų išlaidų konvertavimo į eurus būdas.

71 straipsnis
Audito institucijos funkcijos

1. Audito institucija atsako už sistemų audito, veiksmų audito ir sąskaitų audito atlikimą, kad pateiktų Komisijai nepriklausomą patikinimą dėl veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo ir išlaidų, įtrauktų į Komisijai pateiktas sąskaitas, teisėtumo ir tvarkingumo.
2. Audito darbas atliekamas laikantis tarptautiniu mastu pripažintų audito standartų.
3. Audito institucija parengia ir Komisijai pateikia:
 - (a) metinę audito nuomonę pagal Finansinio reglamento [63 straipsnio 7 dalį] ir XVI priede pateiktą šabloną, kuri pagrįsta visu atliktu audito darbu ir apima šiuos atskirus komponentus:
 - i) sąskaitų išsamumą, teisingumą ir tikslumą;
 - ii) į Komisijai pateiktas sąskaitas įtrauktų išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą;
 - iii) veiksmingą valdymo ir kontrolės sistemos veikimą;
 - (b) metinę kontrolės ataskaitą, parengtą pagal Finansinio reglamento [63 straipsnio 5 dalies b punkte] nustatytus reikalavimus ir XVII priede pateiktą šabloną, kuria patvirtinama a punkte nurodyta audito nuomonė ir pateikiama išvadų santrauka, įskaitant sistemų klaidų ir trūkumų pobūdžio ir masto analizę, taip pat siūlomus ir įvykdytus taisomuosius veiksmus ir atitinkamą į Komisijai pateiktas sąskaitas įtrauktų išlaidų bendrą klaidų lygį ir likutinį klaidų lygį.
4. Jei programos sugrupuojamos veiksmų audito tikslais pagal 73 straipsnio 2 dalį, 3 dalies b punkte nurodyta informacija gali būti grupuojama vienoje ataskaitoje.

Jei audito institucija šia galimybe pasinaudoja PMIF, VSF ir SVVP remiamų programų atveju, 3 straipsnio b punkte nurodytą informaciją pateikia fondas.

5. Audito institucija perduoda Komisijai sistemos audito ataskaitas, kai tik su atitinkamais audituojamais subjektais užbaigiama prieštaravimų procedūra.
6. Komisija ir audito institucijos reguliariai ir bent kartą per metus rengia susitikimus, jeigu nesusitarta kitaip, per kuriuos nagrinėja audito strategiją, metinę kontrolės ataskaitą ir audito nuomonę, derina savo audito planus ir metodus ir keičiasi nuomonėmis su valdymo ir kontrolės sistemų gerinimu susijusiais klausimais.

72 straipsnis **Audito strategija**

1. Audito institucija, atsižvelgdama į 63 straipsnio 9 dalyje numatytą valdymo ir kontrolės sistemos aprašymą, parengia audito strategiją, pagrįstą rizikos vertinimu, apimančią sistemų auditus ir veiksmų auditus. Į audito strategiją įtraukiami naujai paskirtų vadovaujančiųjų institucijų ir už apskaitos funkciją atsakingų institucijų sistemos auditai per devynis mėnesius po pirmųjų jų veiklos metų. Audito strategija parengiama pagal XVIII priede pateiktą šabloną ir kasmet atnaujinama po to, kai Komisijai pateikiama pirmoji metinė kontrolės ataskaita ir audito nuomonė. Ji gali būti taikoma vienai arba daugiau programų.
2. Paprašius audito strategija pateikiama Komisijai.

73 straipsnis **Veiksmų auditas**

1. Atliekant veiksmų auditą tikrinamos ataskaitiniais metais Komisijai deklaruotos išlaidos remiantis imtimi. Ta imtis yra reprezentatyvi ir pagrįsta statistinės atrankos metodais.
2. Jei aibę sudaro mažiau kaip 300 imties vienetų, audito institucija gali priimti profesinį sprendimą naudoti nestatistinį imties sudarymo metodą. Tokiais atvejais imties dydis turi būti pakankamas, kad audito institucija galėtų parengti pagrįstą audito nuomonę. Nestatistinis imties sudarymo metodas apima bent 10 proc. atsitiktinai atrinktų ataskaitinių metų aibės imties vienetų.

Statistinė imtis gali apimti vieną ar daugiau programų, remiamų ERPF, Sanglaudos fondo ir ESF+ lėšomis, ir, kai tinkama, remiantis sluoksniavimo procedūra, vieną ar daugiau programavimo laikotarpių pagal profesinį audito institucijos sprendimą.

PMIF, VSF, SVVP ir EJRŽF lėšomis remiamų veiksmų imtis apima atskirai kiekvieno fondo remiamus veiksmus.

3. Veiksmų auditai apima veiksmo fizinio įgyvendinimo patikrinimus vietoje tik tuo atveju, kai tai būtina dėl atitinkamo veiksmo rūšies.

ESF+ reglamente gali būti nustatytos specialios programoms, kuriomis siekiama ESF+ reglamento [4 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktyje] nustatyto tikslo, taikomos nuostatos.

4. Komisijai pagal 107 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriais papildomas šis straipsnis, nustatant standartizuotą jau parengtą imties sudarymo metodiką ir būdus, siekiant apimti vieną ar daugiau programavimo laikotarpių.

74 straipsnis
Vieno audito tvarka

1. Atlikdamos auditą Komisija ir audito institucijos tinkamai atsižvelgia į vieno audito ir proporcingumo principus, kiek tai susiję su rizikos Sąjungos biudžetui lygiu. Jos vengia nepagrįstai dubliuoti tų pačių Komisijai deklaruotų išlaidų auditus, kad kuo labiau sumažintų valdymo patikrinimų ir auditų išlaidas ir paramos gavėjų administracinę naštą.

Komisija ir audito institucijos pirmiausia naudoja visą informaciją ir įrašus, esančius 66 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytoje elektroninėje sistemoje, įskaitant valdymo patikrinimų rezultatus, ir atitinkamų paramos gavėjų prašo pateikti ir gauna papildomus dokumentus ir audito įrodymus, tik jei remiantis jų profesiniu sprendimu to reikia tvirtoms audito išvadoms pagrįsti.

2. Jeigu Komisija padaro išvadą, kad gali remtis audito institucijos nuomone apie programas ir atitinkama valstybė narė dalyvauja palaikant tvirtesnį bendradarbiavimą dėl Europos prokuratūros, pačios Komisijos auditai apribojami ir audituojama tik audito institucijos veikla.
3. Veiksmų, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos ERPF ir Sanglaudos fondo atveju neviršija 400 000 EUR, ESF+ atveju – 300 000 EUR ir EJRF, PMIF, VSF ir SVVP atveju – 200 000 EUR, auditas atliekamas tik vieną kartą, jį audito institucija arba Komisija atlieka anksčiau nei pateikiamos ataskaitinių metų, kuriais veiksmas buvo užbaigtas, ataskaitos.

Kitų veiksmų auditas atliekamas tik kartą per ataskaitinius metus, jį audito institucija arba Komisija atlieka anksčiau nei pateikiamos ataskaitinių metų, kuriais veiksmas buvo užbaigtas, ataskaitos. Komisija ar audito institucija veiksmų audito neatlieka tais metais, kuriais auditą jau atliko Audito Rūmai ir jeigu Audito Rūmų atlikto tokių veiksmų audito rezultatus audito institucija arba Komisija gali panaudoti atitinkamoms savo užduotims atlikti.

4. Neatsižvelgiant į 3 dalies nuostatas, veiksmų auditas gali būti atliekamas daugiau kaip vieną kartą, jei audito institucija, remdamasi savo profesiniu sprendimu, padaro išvadą, kad neįmanoma parengti pagrįstos audito nuomonės.
5. 2 ir 3 dalys netaikomos, jei:
 - (a) yra konkrečios pažeidimo rizikos arba sukčiavimo požymių;
 - (b) yra poreikis audito institucijai atlikti pakartotinį auditą siekiant gauti patikinimą dėl jos veiksmingo veikimo;
 - (c) yra duomenų, iš kurių matyti, kad audito institucijos veikloje esama didelių trūkumų.

75 straipsnis
Valdymo patikrinimai ir finansinių priemonių auditai

1. Vadovaujančioji institucija atlieka valdymo patikrinimus vietoje pagal 68 straipsnio 1 dalį tik finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų lygmeniu, o garantijų fondų atveju – pagrindines naujas paskolas teikiančių subjektų lygmeniu.
2. Vadovaujančioji institucija neatlieka patikrinimų vietoje Europos investicijų banko (EIB) arba kitų tarptautinių finansų įstaigų, kurių akcininkė valstybė narė yra, lygmeniu.

Tačiau EIB arba kitos tarptautinės finansų įstaigos, kurių akcininkė valstybė narė yra, vadovaujančiajai institucijai pateikia mokėjimo paraiškas patvirtinančias kontrolės ataskaitas.
3. Vadovaujančioji institucija atlieka sistemų auditus ir veiksmų auditus pagal 71, 73 arba 77 straipsnius finansinę priemonę įgyvendinančių subjektų lygmeniu, o garantijų fondų atveju – pagrindines naujas paskolas teikiančių subjektų lygmeniu.

4. Audito institucija neatlieka auditų EIB arba kitų tarptautinių finansų įstaigų, kurių akcininkė valstybė narė yra, lygmeniu, susijusių su jų įgyvendinamomis finansinėmis priemonėmis.
Tačiau EIB arba kitos tarptautinės finansų įstaigos, kurių akcininkė valstybė narė yra, iki kiekvienų kalendorinių metų pabaigos Komisijai ir audito institucijai pateikia išorės auditorių parengtą metinę audito ataskaitą. Į šią ataskaitą įtraukiami XVII priede nurodyti elementai.
5. EIB arba kitos tarptautinės finansų įstaigos pateikia programos institucijoms visus dokumentus, būtinus, kad jos galėtų vykdyti savo įsipareigojimus.

76 straipsnis

Galimybė susipažinti su dokumentais

1. Nedarant poveikio taisyklėms, kuriomis reglamentuojama valstybės pagalba, vadovaujančioji institucija užtikrina, kad visi su fondo lėšomis remiamu veiksmu susiję patvirtinamieji dokumentai būtų tinkamu lygmeniu saugomi penkerius metus nuo metų, kuriais vadovaujančioji institucija atliko paramos gavėjui paskutinį mokėjimą, gruodžio 31 d.
2. Šis laikotarpis pertraukiamas dėl teismo proceso arba Komisijos prašymu.

III SKYRIUS

Naudojimasis nacionalinėmis valdymo sistemomis

77 straipsnis

Proporcingesnės priemonės

Kai įvykdytos 78 straipsnyje nustatytos sąlygos, valstybės narės gali programos valdymo ir kontrolės sistemai taikyti šias proporcingesnes priemones:

- (a) nukrypstant nuo 68 straipsnio 1 dalies a punkto ir 68 straipsnio 2 dalies, vadovaujančioji institucija gali atlikti valdymo patikrinimus tik pagal nacionalines procedūras;
- (b) nukrypstant nuo 73 straipsnio 1 ir 3 dalių, audito institucija gali apriboti atitinkamos programos ar programų grupės auditą ir naudoti 30 imties vienetų statistinę imtį;
- (c) Komisija apriboja savo pačios auditus ir peržiūri audito institucijos darbą atlikdama pakartotinį auditą tik jos lygmeniu, nebent iš turimos informacijos matyti, kad audito institucijos darbe yra didelių trūkumų.

Taikant b punktą, jei aibę sudaro mažiau nei 300 imties vienetų, audito institucija gali taikyti nestatistinę imties sudarymo metodą pagal 73 straipsnio 2 dalį.

78 straipsnis

Proporcingesnių priemonių taikymo sąlygos

1. Valstybė narė gali bet kuriuo programavimo laikotarpio metu taikyti 77 straipsnyje nustatytas proporcingesnes priemones, jei Komisija paskelbtose metinėse pastarųjų dvejų metų iki valstybės narės sprendimo taikyti šio straipsnio nuostatas veiklos ataskaitose patvirtino, kad programos valdymo ir kontrolės sistema veiksmingai veikia ir bendras kiekvienų metų klaidų lygis yra mažesnis nei 2 proc. Vertinama, ar programos valdymo ir kontrolės sistema veikia veiksmingai, Komisija atsižvelgia į atitinkamos valstybės narės dalyvavimą palaikant tvirtesnę bendradarbiavimą dėl Europos prokuratūros.

Jei valstybė narė nusprendžia pasinaudoti šia galimybe, ji praneša Komisijai apie 77 straipsnyje nustatytų proporcingų priemonių taikymą, kuris prasideda nuo kitų ataskaitinių metų pradžios.

2. Programavimo laikotarpio pradžioje valstybė narė gali taikyti 77 straipsnyje nurodytas priemones, jeigu įvykdytos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, susijusios su panašia 2014–2020 m. įgyvendinta programa, ir jei 2021–2027 m. programos valdymo ir kontrolės priemonės iš esmės pagrįstos ankstesnės programos valdymo ir kontrolės priemonėmis. Tokiais atvejais proporcingesnės priemonės taikomos nuo programos pradžios.
3. Valstybė narė parengia arba atitinkamai atnaujinama valdymo ir kontrolės sistemos aprašymą ir audito strategiją, aprašytus 63 straipsnio 9 dalyje ir 72 straipsnyje.

79 straipsnis

Koregavimas per programavimo laikotarpį

1. Jei Komisija arba audito institucija, remdamosi atliktais audитаis ir metine kontrolės ataskaita, padaro išvadą, kad nebevykdomos 78 straipsnyje nustatytos sąlygos, Komisija paprašo audito institucijos atlikti papildomą audito darbą pagal 63 straipsnio 3 dalį ir imtis taisomųjų veiksmų.
2. Jei paskesnėje metinėje kontrolės ataskaitoje patvirtinama, kad sąlygos toliau nevykdomos, todėl apribojamas Komisijai teikiamas patikinimas dėl veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo bei išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo, Komisija paprašo audito institucijos atlikti sistemos auditą.
3. Komisija, suteikusi valstybei narei galimybę pateikti pastabų, jai praneša, kad 77 straipsnyje nustatytos proporcingesnės priemonės nebetaikomos.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSŲ VALDYMAS, SĄSKAITŲ PATEIKIMAS IR TIKRINIMAS IR FINANSINĖS PATAISOS

I SKYRIUS

Finansų valdymas

I SKIRSNIS

BENDROSIOS APSKAITOS TAISYKLĖS

80 straipsnis

Biudžetiniai įsipareigojimai

1. Sprendimas, kuriuo pagal 18 straipsnį patvirtinama programa, yra finansavimo sprendimas pagal Finansinio reglamento [110 straipsnio 3 dalį], ir pranešus apie jį susijusiai valstybei narei jis tampa teisiniu įsipareigojimu.
Tame sprendime nurodomas Sąjungos įnašas kiekvienam fondui per metus.
2. Sąjungos biudžetinius įsipareigojimus dėl kiekvienos programos 2021 m. sausio 1 d.–2027 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu Komisija vykdo kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis.
3. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 111 straipsnio 2 dalies, Komisijai patvirtinus programą prisiimami pirmosios išmokos biudžetiniai įsipareigojimai.

81 straipsnis
Euro naudojimas

Viso programose nustatytos sumos, apie kurias valstybės narės pranešė ar kurias deklaravo Komisijai, yra nurodomos eurai.

82 straipsnis
Gražinimas

1. Visos Sąjungos biudžetui gražintinos sumos gražinamos iki termino, nurodyto pagal [Finansinio reglamento 98 straipsnį] parengtame vykdomajame rašte sumoms susigražinti. Mokėjimo terminas yra paskutinė antro mėnesio po vykdomojo rašto priėmimo diena.
2. Uždelsus gražinti sumą nustatomos palūkanos, kurios skaičiuojamos nuo mokėjimo termino iki faktinio sumokėjimo dienos. Tokių palūkanų norma apskaičiuojama prie Europos Centrinio Banko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms to mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, pirmą darbo dieną taikomos normos pridėjus 1,5 procentinio punkto.

II SKIRSNIS
MOKĖJIMŲ VALSTYBĖMS NARĖMS TAISYKLĖS

83 straipsnis
Mokėjimų rūšys

Mokėjimai vykdomi kaip išankstiniai, tarpiniai ir ataskaitinių metų sąskaitų likučio mokėjimai.

84 straipsnis
Išankstinis finansavimas

1. Komisija sumoka išankstinio finansavimo sumą pagal visą fondų paramos sumą, nustatytą sprendime, kuriuo patvirtinama programa, pagal 17 straipsnio 3 dalies f punkto i papunktį.
2. Kiekvieno fondo išankstinio finansavimo suma išmokama metinėmis dalimis iki kiekvienų metų liepos 1 d., kaip toliau nurodyta, jei turima lėšų:
 - (a) 2021 m.: 0,5 proc.;
 - (b) 2022 m.: 0,5 proc.;
 - (c) 2023 m.: 0,5 proc.;
 - (d) 2024 m.: 0,5 proc.;
 - (e) 2025 m.: 0,5 proc.;
 - (f) 2026 m.: 0,5 proc.Jei programa patvirtinta 2021 m. liepos 1 d. arba vėliau, ankstesnės dalys išmokamos patvirtinimo metais.
3. Nukrypstant nuo 2 dalies, konkrečios INTERREG programų išankstinio finansavimo taisyklės nustatomos EBT reglamente.
4. Sumokėta išankstinio finansavimo suma Komisijos sąskaitose patvirtinama ne vėliau kaip paskutiniais ataskaitiniais metais.
5. Visos iš išankstinio finansavimo gautos palūkanos panaudojamos atitinkamai programai taip pat kaip ir fondų lėšos ir įtraukiamos į paskutinių ataskaitinių metų sąskaitas.

85 straipsnis
Mokėjimo paraiškos

1. Valstybė narė pateikia ne daugiau kaip keturias su viena programa, vienu fondu ir vienais ataskaitiniais metais susijusias mokėjimo paraiškas. Kasmet kiekvienos mokėjimo paraiškos pateikimo terminas – balandžio 30 d., liepos 31 d., spalio 31 d. ir gruodžio 26 d.
Paskutinė iki liepos 31 d. pateikta mokėjimo paraiška laikoma galutine ataskaitinių metų, pasibaigusio birželio 30 d., mokėjimo paraiška.
2. Mokėjimo paraiškos nėra priimtinos, kol nepateikiamas paskutinis patikinimo dokumentų rinkinys.
3. Mokėjimo paraiškos teikiamos Komisijai pagal XIX priede pateiktą šabloną ir apie kiekvieną prioritetą ir regiono kategoriją jose nurodoma:
 - (a) visa paramos gavėjų įgyvendinant veiksmus patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti išlaidų suma, įtraukta į apskaitos funkciją vykdančio subjekto sistemą;
 - (b) techninės paramos suma, apskaičiuota pagal 31 straipsnio 2 dalį;
 - (c) visa sumokėta ar mokėtina viešojo įnašo suma, įtraukta į apskaitos funkciją vykdančio subjekto apskaitos sistemas.
4. Nukrypstant nuo 3 dalies a punkto, taikomos šios nuostatos:
 - (a) jei Sąjungos įnašas skiriamas pagal 46 straipsnio a punktą, į mokėjimo paraišką įtrauktos sumos yra sumos, pagrįstos sąlygų įvykdymo arba rezultatų siekimo pažanga, pagal 89 straipsnio 2 dalyje nurodytą sprendimą;
 - (b) jei Sąjungos įnašas skiriamas pagal 46 straipsnio c, d ir e punktus, į mokėjimo paraišką įtrauktos sumos yra sumos, nustatytos pagal 88 straipsnio 3 dalyje nurodytą sprendimą;
 - (c) 48 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytų formų dotacijų atveju į mokėjimo paraišką įtrauktos sumos yra taikytinu pagrindu apskaičiuotos išlaidos.
5. Nukrypstant nuo 3 dalies c punkto, pagalbos schemų pagal SESV 107 straipsnį atveju viešąjį įnašą, atitinkantį į mokėjimo paraišką įtrauktas išlaidas, paramos gavėjams sumoka pagalbą teikianti institucija.

86 straipsnis
Specialieji mokėjimo paraiškų elementai finansinių priemonių atveju

1. Jei finansinės priemonės įgyvendinamos pagal 53 straipsnio 2 dalį, mokėjimo paraiškose, pateiktose pagal XIX priedą, nurodomos visos vadovaujančiosios institucijos galutiniams gavėjams, kaip nurodyta 62 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose, išmokėtos sumos arba garantijų atveju sumos, atidėtos, kaip susitarta garantijų sutartyse.
2. Jei finansinės priemonės įgyvendinamos pagal 53 straipsnio 3 dalį, mokėjimo paraiškos, į kurias įtrauktos finansinių priemonių išlaidos, pateikiamos laikantis šių sąlygų:
 - (a) į pirmą mokėjimo paraišką įtraukta suma yra sumokėta finansinėms priemonėms ir neviršija 25 proc. visos pagal atitinkamą finansavimo sutartį finansinėms priemonėms įsipareigotos skirti programos įnašų sumos, atsižvelgiant, kai taikoma, į susijusį prioritetą ir regiono kategoriją;
 - (b) į vėlesnes mokėjimo paraiškas, pateiktas tinkamumo finansuoti laikotarpiu, įtraukta suma apima tinkamas finansuoti išlaidas, kaip nurodyta 62 straipsnio 1 dalyje.

3. Į pirmąją mokėjimo paraišką įtraukta 2 dalies a punkte nurodyta suma Komisijos sąskaitose patvirtinama ne vėliau kaip paskutiniais ataskaitiniais metais.
- Ji mokėjimo paraiškose nurodoma atskirai.

87 straipsnis
Bendros mokėjimų taisyklės

1. Atsižvelgdama į turimas lėšas Komisija tarpinius mokėjimus atlieka ne vėliau kaip per 60 dienų nuo tos dienos, kurią Komisija gavo mokėjimo paraišką.
 2. Kiekvienas mokėjimas priskiriamas pirmiausia dar neįvykdytam atitinkamo fondo ir regiono kategorijos biudžetiniams išpareigojimui. Tarpiniais mokėjimais Komisija atlygina 90 proc. į mokėjimo paraišką įtrauktos sumos, gautos kiekvieno prioriteto visoms tinkamoms finansuoti išlaidoms arba atitinkamai viešajam įnašui pritaikius bendro finansavimo normą. Komisija, apskaičiuodama sąskaitų likutį pagal 94 straipsnį, nustato likusias sumas, kurios turi būti atlyginamos arba susigrąžinamos.
 3. Fondų parama, mokama prioritetui kaip tarpiniai mokėjimai, neviršija fondų paramos sumos, mokamos prioritetui, nustatytos Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinama programa.
 4. Jei Sąjungos įnašas yra 46 straipsnio a punkte nurodytos formos arba jei dotacija yra 48 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytos formos, Komisija sumoka ne didesnę nei valstybės narės prašomą sumą.
 5. Be to, fondų parama, mokama prioritetui kaip paskutinių ataskaitinių metų mokėjimo likutis, neviršija šių sumų:
 - (a) mokėjimo paraiškose deklaruoto viešojo įnašo;
 - (b) paramos gavėjams sumokėtos fondų paramos;
 - (c) valstybių narių prašomos sumos.
 6. Valstybės narės prašymu tarpiniai mokėjimai gali būti padidinti, prie kiekvienam fondų prioritetui taikomos bendro finansavimo normos pridėjus 10 proc., jei valstybė narė po [šio reglamento priėmimo dienos] tenkina vieną iš šių sąlygų:
 - (a) valstybė narė gauna paskolą iš Sąjungos pagal Tarybos reglamentą (ES) Nr. 407/2010;
 - (b) valstybė narė gauna vidutinės trukmės finansinę paramą pagal ESM, sukurtą 2012 m. vasario 2 d. ESM steigimo sutartimi, arba, kaip nurodyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 332/2002⁵⁰, su sąlyga, kad įgyvendinama makroekonominio koregavimo programa;
 - (c) valstybei narei teikiama finansinė parama su sąlyga, kad įgyvendinama makroekonominio koregavimo programa, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 472/2013⁵¹.
- Padidinta norma negali viršyti 100 proc. ir yra taikoma mokėjimo paraiškoms, pateiktoms iki kalendorinių metų, kuriais nustojama teikti susijusią finansinę paramą, pabaigos.
7. 6 dalis netaikoma INTERREG programoms.

⁵⁰ 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23, p. 1).

⁵¹ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

88 straipsnis

Tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimas remiantis vieneto įkainiais, fiksuotosiomis sumomis ir fiksuotosiomis normomis

1. Komisija gali atlyginti Sąjungos įnašą programai, remdamasi vieneto įkainiais, fiksuotosiomis sumomis ir fiksuotosiomis normomis, taikomais Sąjungos įnašo į programą atlyginimui.
2. Siekdamas pasinaudoti Sąjungos įnašu į programą, remiantis vieneto įkainiais, fiksuotosiomis sumomis ir fiksuotosiomis normomis, kaip nurodyta 46 straipsnyje, valstybės narės pateikia pasiūlymą Komisijai pagal V ir VI prieduose pateiktus šablonus, kaip programos dalį arba prašymą ją iš dalies pakeisti.

Valstybės narės pasiūlytos sumos ir normos nustatomos 4 dalyje nurodytu deleguotuoju aktu arba remiantis:

- (a) sąžiningu, teisingu ir patikrinamu skaičiavimo metodu, pagrįstu bet kuriuo iš šių elementų:
 - i) statistiniais duomenimis, kita objektyvia informacija arba ekspertų vertinimu;
 - ii) patikrintais ankstesniais duomenimis;
 - iii) taikoma įprasta išlaidų apskaitos praktika;
 - (b) biudžeto projektais;
 - (c) taisyklėmis, kurios pagal Sąjungos politikos srityse įgyvendinant panašaus pobūdžio veiksmą taikomos vieneto įkainiams ir fiksuotosioms sumoms;
 - (d) taisyklėmis, kurios pagal vien tik valstybės narės finansuojamas dotacijų programas įgyvendinant panašaus pobūdžio veiksmą taikomos vieneto įkainiams ir fiksuotosioms sumoms.
3. Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinama programa arba jos pakeitimai, nustatomos veiksmų, už kuriuos atlyginama remiantis vieneto įkainiais, fiksuotosiomis sumomis ir fiksuotosiomis normomis, rūšys, vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų bei fiksuotųjų normų apibrėžimas ir dydžiai, ir sumų koregavimo metodai.

Valstybės narės naudoja vieną iš 48 straipsnio 1 dalyje nurodytų dotacijų formų veiksams, kurių išlaidas Komisija atlygina pagal šį straipsnį, finansuoti.

Atliekant Komisijos arba valstybių narių auditus išimtinai siekiama patikrinti, ar įvykdytos sąlygos, leidžiančios Komisijai atlyginti išlaidas.
 4. Komisijai pagal 107 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriuo papildomas šis straipsnis, nustatant vieneto įkainius, fiksuotąsias sumas, fiksuotąsias normas, jų dydžius ir koregavimo metodus, kaip nurodyta 2 dalies antroje pastraipoje.

89 straipsnis

Su išlaidomis nesusijęs finansavimas

1. Siekdama pasinaudoti Sąjungos įnašu į visą programos prioritetą arba jo dalis remiantis su išlaidomis nesusijusiu finansavimu, valstybė narė kaip programos dalį arba prašymą ją iš dalies pakeisti pateikia pasiūlymą Komisijai pagal V ir VI prieduose pateiktus šablonus. Pasiūlyme pateikiama ši informacija:
 - (a) nurodomas atitinkamas prioritetas ir visa suma, kuriai teikiamas su išlaidomis nesusijęs finansavimas; aprašoma programos dalis ir veiksmo rūšis, kuriems teikiamas su išlaidomis nesusijęs finansavimas;

- (b) aprašomos sąlygos, kurias reikia įvykdyti, arba rezultatai, kuriuos reikia pasiekti, ir terminai;
 - (c) tarpiniai rezultatai, kuriuos pasiekus Komisija atlygina išlaidas;
 - (d) matavimo vienetai;
 - (e) tvarkaraštis, pagal kurį Komisiją atlygins išlaidas, ir atitinkamos sumos, susijusios su sąlygų vykdymo arba rezultatų siekimo pažanga;
 - (f) tarpinių rezultatų ir sąlygų vykdymo bei rezultatų siekimo tikrinimo tvarka;
 - (g) kai taikoma, sumų koregavimo metodai;
 - (h) audito sekos pagal XI priedą užtikrinimo tvarka, parodanti, kad įvykdytos sąlygos arba pasiekti rezultatai.
2. Komisijos sprendime, kuriuo patvirtinama programa, arba prašyme jį iš dalies pakeisti, išdėstomi visi 1 dalyje išvardyti elementai.
3. Valstybės narės naudoja vieną iš 48 straipsnio 1 dalyje nurodytų dotacijų formų veiksams, kurių išlaidas Komisija atlygina pagal šį straipsnį, finansuoti.
- Atliekant Komisijos arba valstybių narių auditus išimtinai siekiama patikrinti, ar įvykdytos sąlygos, leidžiančios Komisijai atlyginti išlaidas, arba ar pasiekti rezultatai.
4. Komisijai pagal 107 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuriuo papildomas šis straipsnis, nustatant su išlaidomis nesusijusio finansavimo sumas pagal veiksmo rūšį, sumų koregavimo metodai ir sąlygos, kurias reikia įvykdyti, arba rezultatai, kuriuos reikia pasiekti.

III SKIRSNIS

NUTRAUKIMAS ARBA SUSTABDYMAS

90 straipsnis

Mokėjimo termino nutraukimas

1. Komisija gali nutraukti mokėjimų, išskyrus išankstinį finansavimą, atlikimo terminą, ne ilgiau kaip šešiams mėnesiams, jei tenkinama kuri nors iš šių sąlygų:
- (a) yra duomenų, iš kurių matyti, kad esama didelių trūkumų, ir dėl jų nesiimta taisomųjų priemonių;
 - (b) Komisija turi atlikti papildomus patikrinimus, nes gavo informacijos, kad mokėjimo paraiškoje nurodytos išlaidos gali būti susijusios su pažeidimu.
2. Valstybė narė gali sutikti nutraukimo laikotarpį pratęsti trimis mėnesiais.
3. Komisija nutraukimą taiko tik tai išlaidų daliai, kuriai turėjo poveikio 1 dalyje nurodyti elementai, išskyrus atvejus, kai susijusios išlaidų dalies nustatyti neįmanoma. Komisija raštu informuoja valstybę narę apie nutraukimo priežastį ir prašo ištaisyti padėtį. Komisija atšaukia nutraukimą, kai tik imtasi priemonių, kuriomis ištaisomi 1 dalyje nurodyti elementai.
4. Konkrečiai EJRŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatytas specialus mokėjimų nutraukimo pagrindas, susijęs su pagal bendrą žuvininkystės politiką taikomų taisyklių nesilaikymu.

91 straipsnis
Mokėjimų sustabdymas

1. Komisija gali sustabdyti visus mokėjimus ar jų dalį, prieš tai suteikusi valstybei narei galimybę pateikti pastabas, jei įvykdoma kuri nors iš šių sąlygų:
 - (a) valstybė narė nesiėmė reikiamų veiksmų, kad ištaisyti padėtį, dėl kurios pagal 90 straipsnį nutraukti mokėjimai;
 - (b) esama didelių trūkumų;
 - (c) mokėjimo paraiškose pateiktos išlaidos susijusios su pažeidimu, kuris nebuvo ištaisytas;
 - (d) Komisija yra paskelbusi pagrįstą nuomonę dėl pažeidimo pagal SESV 258 straipsnį, dėl kurio kyla rizika išlaidų teisėtumui ir tvarkingumui;
 - (e) valstybė narė nesiėmė reikiamų veiksmų pagal 15 straipsnio 6 dalį.
2. Komisija atšaukia visų arba dalies mokėjimų sustabdymą, jei valstybė narė ėmėsi priemonių, kuriomis ištaisomi 1 dalyje nurodyti elementai.
3. Konkrečiai EJŖŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatytas specialus mokėjimų sustabdymo pagrindas, susijęs su pagal bendrą žuvininkystės politiką taikomų taisyklių nesilaikymu.

II SKYRIUS

Sąskaitų pateikimas ir tikrinimas

92 straipsnis
Sąskaitų turinys ir pateikimas

1. Dėl kiekvienų ataskaitinių metų, dėl kurių pateiktos mokėjimo paraiškos, valstybė narė iki vasario 15 d. pateikia Komisijai šiuos dokumentus (toliau – patikinimo dokumentų rinkinys), kuriuose pateikiami ankstesnių ataskaitinių metų duomenys, kaip apibrėžta 2 straipsnio 28 dalyje:
 - (a) sąskaitas pagal XX priede pateiktą šablono;
 - (b) valdymo pareiškimą, nurodytą 68 straipsnio 1 dalies f punkte, pagal XV priede pateiktą šablono;
 - (c) audito nuomonę, nurodytą 71 straipsnio 3 dalies a punkte, pagal XVI priede pateiktą šablono;
 - (d) metinę kontrolės ataskaitą, nurodytą 71 straipsnio 3 dalies b punkte, pagal XVII priede pateiktą šablono.
2. Atitinkamai valstybei narei pateikus pranešimą, 1 dalyje nurodytą terminą Komisija išimties tvarka gali pratęsti iki kovo 1 d.
3. Į sąskaitas įtraukiami šie kiekvieno prioriteto ir, kai taikoma, kiekvieno fondo ir regiono kategorijos duomenys:
 - (a) visa į apskaitos funkciją vykdančio subjekto apskaitos sistemą įvesta tinkamų finansuoti išlaidų suma, kuri buvo nurodyta galutinėje ataskaitinių metų mokėjimo paraiškoje, ir visa atitinkamo sumokėto arba mokėtino viešojo įnašo suma;
 - (b) ataskaitiniais metais anuliuotos sumos;
 - (c) viešojo įnašo, sumokėto kiekvienai finansinei priemonei, sumos;

- (d) dėl kiekvieno prioriteto – pagal a punktą deklaruotų sumų ir tų pačių ataskaitinių metų mokėjimo paraiškose deklaruotų sumų skirtumų paaiškinimas.
4. Sąskaitos nėra priimtinos, jei valstybės narės neatliko būtinų pataisymų, kad iki mažiau nei 2 proc. sumažintų likutinę riziką, susijusią su į sąskaitas įtrauktų išlaidų teisėtumu ir tvarkingumu.
5. Valstybės narės iš sąskaitų pirmiausia atima:
- (a) netvarkingas išlaidas, dėl kurių atliktos finansinės pataisos pagal 97 straipsnį;
 - (b) išlaidas, kurių teisėtumas ir tvarkingumas tebėra vertinami;
 - (c) kitas sumas siekiant iki 2 proc. sumažinti sąskaitose deklaruotų išlaidų likutinį klaidų lygį.
- Valstybė narė gali įtraukti pirmos pastraipos b punkte nurodytas išlaidas į mokėjimo paraišką kitais ataskaitiniais metais, kai patvirtinamas jų teisėtumas ir tvarkingumas.
6. Valstybė narė gali pakeisti pateikus sąskaitas nustatytas netvarkingas sumas, atitinkamai pakoreguodama tų ataskaitinių metų sąskaitas, kuriose nustatytos tos netvarkingos sumos, nedarant poveikio 98 straipsniui.
7. Kaip patikinimo dokumentų rinkinio dalį valstybė narė pateikia paskutinių ataskaitinių metų galutinę veiklos rezultatų ataskaitą, nurodytą 38 straipsnyje, arba paskutinę metinę EJŖŽF, PMIF, VSF ir SVVP paramos įgyvendinimo ataskaitą.

93 straipsnis
Sąskaitų tikrinimas

Komisija iki metų, einančių po ataskaitinių metų, gegužės 31 d., įsitikina, kad ataskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos, nebent taikomas 96 straipsnis.

94 straipsnis
Likučio apskaičiavimas

1. Nustatydama iš fondų už ataskaitinius metus mokėtiną sumą ir atitinkamus koregavimus, susijusius su mokėjimais valstybei narei, Komisija atsižvelgia į:
- (a) 95 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytas į sąskaitas įtrauktas sumas, kurioms turi būti taikoma bendro finansavimo norma pagal kiekvieną prioritetą;
 - (b) visą Komisijos per tuos ataskaitinius metus atliktų tarpinių mokėjimų sumą.
2. Iš valstybės narės susigrąžintinos sumos atveju reikalingas Komisijos išduotas vykdomasis raštas sumoms susigrąžinti, kuris vykdomas, jei įmanoma, tą sumą išskaitant iš valstybei narei mokėtinų sumų atliekant paskesnius mokėjimus tai pačiai programai. Toks susigrąžinimas nėra finansinė pataisa ir dėl jo nėra mažinama fondų parama programai. Pagal Finansinio reglamento [177 straipsnio 3 dalį] susigrąžinamos sumos sudaro asignuotąsias pajamas.

95 straipsnis
Sąskaitų tikrinimo procedūra

1. 96 straipsnyje nustatyta procedūra taikoma šiais atvejais:
- (a) audito institucija pateikė sąlyginę arba neigiamą audito nuomonę dėl priežasčių, susijusių su sąskaitų išsamumu, tikslumu ir teisingumu;

- (b) Komisija turi duomenų, dėl kurių kyla abejonių dėl besąlyginės audito nuomonės patikimumo.
2. Visais kitais atvejais Komisija apskaičiuoja iš fondų mokėtinas sumas pagal 94 straipsnį ir iki liepos 1 d. atlieka atitinkamus mokėjimus arba susigrąžina sumas. Sumos išmokėjimas arba susigrąžinimas reiškia sąskaitų priėmimą.

96 straipsnis

Sąskaitų tikrinimui taikoma prieštaravimų procedūra

1. Jeigu audito institucija pateikia audito nuomonę, kuri yra sąlyginė dėl priežasčių, susijusių su sąskaitų išsamumu, tikslumu ir teisingumu, Komisija paprašo valstybės narės per vieną mėnesį peržiūrėti sąskaitas ir iš naujo pateikti 92 straipsnio 1 dalyje nurodytus dokumentus.
- Jei iki pirmoje pastraipoje nustatyto termino:
- (a) audito nuomonė yra besąlyginė, taikomas 94 straipsnis ir Komisija per du mėnesius sumoka visą papildomai mokėtiną sumą arba pradeda susigrąžinimo procedūrą;
- (b) audito nuomonė tebėra sąlyginė arba valstybė narė iš naujo nepateikė dokumentų, taikomos 2, 3 ir 4 dalys.
2. Jei audito nuomonė tebėra sąlyginė dėl priežasčių, susijusių su sąskaitų išsamumu, tikslumu ir teisingumu, arba jei audito nuomonė tebėra nepatikima, Komisija informuoja valstybę narę apie iš fondų už ataskaitinius metus mokėtiną sumą.
3. Jei valstybė narė per vieną mėnesį sutinka su šia suma, Komisija per du mėnesius sumoka visą papildomai mokėtiną sumą arba pradeda susigrąžinimo procedūrą pagal 94 straipsnį.
4. Jei valstybė narė nesutinka su 2 dalyje nurodyta suma, Komisija nustato iš fondo už ataskaitinius metus mokėtiną sumą. Toks veiksmas nėra finansinė pataisa ir dėl jo nėra mažinama fondų parama programai. Komisija per du mėnesius sumoka visą papildomai mokėtiną sumą arba pradeda susigrąžinimo procedūrą pagal 94 straipsnį.
5. Kiek tai susiję su paskutiniais ataskaitiniais metais, Komisija ne vėliau kaip per du mėnesius nuo galutinės veiklos rezultatų ataskaitos priėmimo dienos, kaip nurodyta 38 straipsnyje, sumoka arba susigrąžina ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamų programų metinį sąskaitų likutį.

III SKYRIUS

Finansinės pataisos

97 straipsnis

Valstybių narių atliekamos finansinės pataisos

1. Valstybės narės saugo Sąjungos biudžetą ir taiko finansines pataisas, panaikindamos visą fondų paramą veiksmui arba programai arba jos dalį, jei nustatoma, kad Komisijai deklaruotos išlaidos yra netvarkingos.
2. Finansinės pataisos įtraukiamos į ataskaitinių metų, kuriais priimtas sprendimas dėl panaikinimo, sąskaitas.
3. Panaikintą fondų paramą valstybė narė gali dar kartą panaudoti atitinkamai programai, išskyrus veiksmą, kuriam taikyta finansinė pataisa, arba, jei finansinė pataisa taikyta dėl sisteminio pažeidimo, – bet kurį to sisteminio pažeidimo paveiktą veiksmą.

4. Konkrečiai EJŖŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatytas specialus valstybių narių atliekamų finansinių pataisų pagrindas, susijęs su pagal bendrą žuvininkystės politiką taikomų taisyklių nesilaikymu.

5. Nukrypstant nuo 1–3 dalių, veiksmų, kuriuose naudojamos finansinės priemonės, atveju, įnašas, dėl pavienio pažeidimo panaikintas pagal šį straipsnį, gali būti dar kartą panaudotas tam pačiam veiksmui šiomis sąlygomis:

- (a) jei pažeidimas, dėl kurio panaikintas įnašas, yra nustatytas galutinio gavėjo lygmeniu: tik kitiems galutiniams gavėjams pagal tą pačią finansinę priemonę;
- (b) jei pažeidimas, dėl kurio panaikintas įnašas, yra nustatytas specialųjį fondą valdančio subjekto lygmeniu arba jeigu finansinė priemonė įgyvendinama pasitelkiant struktūrą su kontroliuojančiuoju fondu: tik kitiems specialiuosius fondus valdantiems subjektams.

Jeigu tas pažeidimas, dėl kurio panaikintas įnašas, yra nustatytas kontroliuojantįjį fondą valdančio subjekto lygmeniu arba specialųjį fondą valdančio subjekto lygmeniu, kai finansinė priemonė įgyvendinama pasitelkiant struktūrą be kontroliuojančiojo fondo, panaikintas įnašas negali būti dar kartą panaudotas tam pačiam veiksmui.

Jeigu finansinė pataisa atlikta dėl sisteminio pažeidimo, panaikintas įnašas negali būti dar kartą panaudotas jokiame sisteminio pažeidimo paveiktame veiksmui.

6. Finansinę priemonę įgyvendinantys subjektai atlygina valstybėms narėms programos įnašus, kuriuos naudojant padaryta pažeidimų, kartu su palūkanomis ir kitu iš tų įnašų gautu pelnu.

Finansines priemones įgyvendinantys subjektai neatlygina pirmoje pastraipoje nurodytų sumų valstybėms narėms, jeigu tie subjektai įrodo, kad konkretus pažeidimas padarytas visomis toliau nurodytomis sąlygomis:

- (a) pažeidimas padarytas galutinio gavėjo lygmeniu arba kontroliuojančiojo fondo atveju – specialiuosius fondus valdančių subjektų arba galutinių gavėjų lygmeniu;
- (b) finansines priemones įgyvendinantys subjektai savo įsipareigojimus, susijusius su programos įnašais, kuriuos naudojant padaryta pažeidimų, vykdė vadovaudamiesi taikytina teise ir veikė laikydamiesi profesinio atidumo, skaidrumo ir kruopštumo principų, kurių, kaip tikimasi, laikosi profesinė organizacija, turinti finansinių priemonių įgyvendinimo patirties;
- (c) sumų, kurioms pažeidimas turėjo poveikio, nebuvo galima susigrąžinti nepaisant to, kad finansines priemones įgyvendinantys subjektai su deramu stropumu ėmėsi visų galimų sutartinių ir teisinių priemonių.

98 straipsnis

Komisijos atliekamos finansinės pataisos

1. Komisija atlieka finansines pataisas, sumažindama fondų paramą programai, jei nustato, kad:

- (a) esama didelių trūkumų, dėl kurių kilo rizika fondų paramai, kuri jau sumokėta programai;
- (b) priimtose sąskaitose nurodytos išlaidos yra netvarkingos, ir jų valstybė narė nenustatė ir apie jas nepranešė;
- (c) prieš Komisijai pradedant taikyti šioje dalyje nustatytą finansinių pataisų procedūrą valstybė narė neįvykdė savo įsipareigojimų pagal 91 straipsnį.

Jeigu Komisija taiko fiksuotąją normą arba ekstrapoliuotas finansines pataisas, tai daroma pagal XXI priedo nuostatas.

2. Prieš priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos, Komisija informuoja valstybę narę apie savo išvadas ir suteikia valstybei narei galimybę per du mėnesius pateikti savo pastabas.
3. Jeigu valstybė narė nesutinka su Komisijos išvadomis, ji yra kviečiama į Komisijos posėdį, siekiant užtikrinti, kad Komisija turėtų visą reikiamą informaciją ir pastabas išvadoms dėl finansinės pataisos taikymo pagrįsti.
4. Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą dėl finansinės pataisos per 12 mėnesių nuo posėdžio arba nuo papildomos informacijos, kurios paprašė Komisija, pateikimo dienos.
Priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos Komisija atsižvelgia į visą pateiktą informaciją ir pastabas.
Jeigu valstybė narė 1 dalies a ir c punktuose nurodytais atvejais sutinka su finansine pataisa iki 1 dalyje nurodyto sprendimo priėmimo, valstybė narė gal dar kartą panaudoti susijusias sumas. Ši galimybė netaikoma finansinei pataisai, susijusiai su 1 dalies b punkte nurodytais atvejais.
5. Konkrečiai EJRŽF taikomose taisyklėse gali būti nustatytas specialus Komisijos atliekamų finansinių pataisų pagrindas, susijęs su pagal bendrą žuvininkystės politiką taikomų taisyklių nesilaikymu.

IV SKYRIUS

Įsipareigojimų panaikinimas

99 straipsnis

Įsipareigojimų panaikinimo principai ir taisyklės

1. Komisija panaikina visas programai numatytas įsipareigojimų sumas, kurios iki antrųjų kalendorinių metų po tų metų, kuriais prisiimti 2021–2026 m. biudžetiniai įsipareigojimai, gruodžio 26 d. nebuvo panaudotos išankstiniam finansavimui pagal 84 straipsnį arba dėl kurių nepateikta mokėjimo paraiška pagal 85 ir 86 straipsnius.
2. Su 2021 m. biudžetiniu įsipareigojimu susijusi suma, kuri turėtų būti padengta išankstiniu finansavimu arba nurodyta mokėjimo paraiškose iki 1 dalyje nustatyto termino, yra 60 proc. to įsipareigojimo. 10 proc. 2021 m. biudžetinio įsipareigojimo pridedama prie kiekvieno 2022–2025 m. įsipareigojimo siekiant apskaičiuoti finansuotinas sumas.
3. Dalis 2029 m. gruodžio 31 d. tebegaliojančių įsipareigojimų panaikinama, jeigu iki 38 straipsnio 1 dalyje nurodyto termino Komisijai nepateiktas ESF+, ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis remiamų programų patikinimo dokumentų rinkinys ir galutinė veiklos rezultatų ataskaita.

100 straipsnis

Įsipareigojimų panaikinimo taisyklių išimtys

1. Iš panaikinamų įsipareigojimų atimamos sumos atitinka tą biudžetinių įsipareigojimų dalį:
 - (a) kurios veiksmai sustabdyti dėl teismo proceso arba sustabdomąjį poveikį turinčio administracinio skundo arba
 - (b) dėl kurios nebuvo įmanoma pateikti mokėjimo paraiškos dėl *force majeure* aplinkybių, kurios labai paveikė visos programos ar jos dalies įgyvendinimą.

Force majeure aplinkybės nurodančios nacionalinės valdžios institucijos įrodo tiesioginį *force majeure* poveikį visos programos arba jos dalies įgyvendinimui.

2. Valstybė narė iki sausio 31 d. pateikia Komisijai 1 dalies a ir b punktuose nurodytą informaciją apie išimtis dėl sumų, kurios turėjo būti deklaruotos iki gruodžio 26 d.

101 straipsnis

Įsipareigojimų panaikinimo procedūra

1. Komisija, remdamasi iki sausio 31 d. gauta informacija, informuoja valstybę narę apie tai, kokia įsipareigojimų suma bus panaikinta atsižvelgiant į tą informaciją.
2. Valstybė narė per vieną mėnesį pritaria panaikintinų įsipareigojimų sumai arba pateikia savo pastabas.
3. Valstybė narė iki birželio 30 d. pateikia Komisijai patikslintą finansavimo planą, kuriame atsižvelgiama į sumažintą atitinkamų kalendorinių metų vieno arba daugiau programos prioritetų paramos sumą. Iš daugiau nei vieno fondo remiamų programų atveju kiekvieno fondo paramos suma sumažinama proporcingai pagal panaikintų įsipareigojimų sumas, kurios nepanaudotos atitinkamais kalendoriniais metais.

Jei toks planas nepateikiamas, Komisija peržiūri finansavimo planą, sumažindama atitinkamų kalendorinių metų fondų įnašą. Šis įnašas sumažinamas kiekvienam prioritetui proporcingai pagal panaikintų įsipareigojimų sumas, kurios nepanaudotos atitinkamais kalendoriniais metais.
4. Komisija ne vėliau kaip spalio 31 d. iš dalies keičia sprendimą, kuriuo patvirtinama programa.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS FINANSINĖ PROGRAMA

102 straipsnis

Geografinė paramos investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslui aprėptis

1. ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo parama investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslui skiriama visuose regionuose, kurie pagal Reglamente (EB) Nr. 1059/2003, iš dalies pakeistame Komisijos reglamentu (EB) Nr. 868/2014, nustatytą bendrą teritorinių statistinių vienetų klasifikatorių, priskiriami prie 2 lygio regionų (NUTS 2 lygio regionai).
2. ERPF ir ESF+ lėšos investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslui paskirstomos tarp šių trijų NUTS 2 lygio regionų kategorijų:
 - (a) mažiau išsivysčiusiems regionams, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis kaip 75 proc. ES 27 BVP vidurkio (toliau – mažiau išsivystę regionai);
 - (b) pereinamojo laikotarpio regionams, kurių BVP vienam gyventojui yra 75–100 proc. ES 27 BVP vidurkio (toliau – pereinamojo laikotarpio regionai);
 - (c) labiau išsivysčiusiems regionams, kurių BVP vienam gyventojui yra daugiau kaip 100 proc. ES 27 BVP vidurkio (toliau – labiau išsivystę regionai).

Regionų klasifikacija pagal vieną iš trijų regionų kategorijų nustatoma palyginant kiekvieno regiono BVP vienam gyventojui, išreikštą perkamosios galios standartais (PGS) ir apskaičiuotą pagal 2014–2016 m. Sąjungos rodiklius, su ES 27 to paties ataskaitinio laikotarpio BVP vidurkiu.

3. Iš Sanglaudos fondo parama skiriama toms valstybėms narėms, kurių vienam gyventojui tenkančios BNP, išreikštos PGS ir apskaičiuotos pagal 2014–2016 m. Sąjungos rodiklius, yra

mažesnės nei 90 proc. ES 27 to paties ataskaitinio laikotarpio BNP vienam gyventojui vidurkio.

4. Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriame paskelbia regionų, kurie atitinka vieno iš trijų regionų kategorijų kriterijus, ir valstybių narių, kurios atitinka 3 dalyje nustatytus kriterijus, sąrašą. Tas sąrašas galioja nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d.

103 straipsnis

Ištekliai ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai

1. Biudžetiniams įsipareigojimams 2021–2027 m. laikotarpiu ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai skiriami ištekliai siekia a 330 624 388 630 EUR 2018 m. kainomis.
Lėšas programuojant ir vėliau įtraukiant į Sąjungos biudžetą, ši suma yra indeksuojama 2 proc. per metus.
2. Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriuo kiekvienai valstybei narei pagal regionų kategoriją kasmet paskirsto visus išteklius pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą ir pateikia reikalavimus atitinkančių regionų sąrašą, laikydamasi XXII priede nustatytos metodikos.
Tame sprendime taip pat nustatomas metinis visų išteklių kiekvienai valstybei narei pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą (INTERREG) paskirstymas.
3. Atskaičius paramą EITP, nurodytą 104 straipsnio 4 dalyje, 0,35 proc. visų išteklių skiriami Komisijos iniciatyva teikiamai techninei paramai.

104 straipsnis

Investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslui ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui (INTERREG) skiriami ištekliai

1. Investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslui skiriama 97,5 proc. visų išteklių (t. y. iš viso 322 194 388 630 EUR) ir jos paskirstomos taip:
 - (a) 61,6 proc. (t. y. iš viso 198 621 593 157 EUR) – mažiau išsivysčiusiems regionams;
 - (b) 14,3 proc. (t. y. iš viso 45 934 516 595 EUR) – pereinamojo laikotarpio regionams;
 - (c) 10,8 proc. (t. y. iš viso 34 842 689 000 EUR) – labiau išsivysčiusiems regionams;
 - (d) 12,8 proc. (t. y. iš viso 41 348 556 877 EUR) – iš Sanglaudos fondo remiamoms valstybėms narėms;
 - (e) 0,4 proc. (t. y. iš viso 1 447 034 001 EUR) – kaip papildomas finansavimas SESV 349 straipsnyje nurodytiems atokiausiems regionams ir NUTS 2 lygio regionams, atitinkantiems 1994 m. stojimo akto Protokolo Nr. 6 2 straipsnyje nustatytus kriterijus.
2. 2024 m. Komisija, atlikdama 2025 m. techninį patikslinimą pagal Reglamento (ES, Euratomas) [...] [(*Daugiametės finansinės programos reglamentas*)] [6] straipsnį, peržiūri kiekvienai valstybei narei 2025–2027 m. pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą skiriamą visą asignavimų sumą.

Komisija, atlikdama peržiūrą, taiko XXII priede nustatytą paskirstymo metodą, remdamasi tuo metu turimais naujausiais statistiniais duomenimis.

Komisija, atlikusi techninį koregavimą, iš dalies pakeičia įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas patikslintas 103 straipsnio 2 dalyje nurodytas metinis išteklių paskirstymas.

3. Pagal investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslą ESF+ skiriama 88 646 194 590 EUR suma.
- Papildomo ESF+ skirto finansavimo atokiausiems regionams, nurodytiems 1 dalies e punkte, suma yra 376 928 934 EUR.
4. Iš Sanglaudos fondo į EITP perkeltina paramos suma yra 10 000 000 000 EUR. Ji panaudojama tik valstybėse narėse, atitinkančiose Sanglaudos fondo finansavimo reikalavimus, siekiant remti transporto infrastruktūros projektus skelbiant specialius kvietimus teikti paraiškas, kaip numatyta pagal Reglamentą (ES) [*naujojo EITP reglamento numeris*].
- Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma iš kiekvienos valstybės narės Sanglaudos fondo asignavimų į EITP perkeltinų lėšų suma, kuri nustatoma proporcingai visam laikotarpiui.
- Sanglaudos fondo asignavimai kiekvienai valstybei narei atitinkamai sumažinami.
- Metiniai asignavimai, atitinkantys pirmoje pastraipoje nurodytą Sanglaudos fondo paramą, nuo 2021 biudžetinių metų įtraukiami į atitinkamas EITP biudžeto eilutes.
- 30 proc. į EITP perkeltų išteklių valstybės narės, galinčios gauti Sanglaudos fondo paramą, gali naudoti iš karto po perkėlimo transporto infrastruktūros projektams finansuoti pagal Reglamentą (ES) [*naujasis EITP reglamentas*].
- Transporto sektoriui pagal Reglamentą (ES) [*naujasis EITP reglamentas*] taikomos taisyklės taikomos konkrečioms pirmoje pastraipoje nurodytiems kvietimams teikti paraiškas. Iki 2023 m. gruodžio 31 d., vykdant finansavimo reikalavimus atitinkančių projektų atranką, laikomasi nacionalinių asignavimų pagal Sanglaudos fondą, atsižvelgiant į 70 proc. išteklių, perkeltų į EITP.
- Nuo 2024 m. sausio 1 d. į EITP perkeltus išteklius, dėl kurių nebuvo įsipareigota, visos valstybės narės, galinčios gauti Sanglaudos fondo paramą, gali naudoti transporto infrastruktūros projektams finansuoti pagal Reglamentą (ES) [*naujasis EITP reglamentas*].
5. Iš investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslo išteklių 500 000 000 EUR skiriama Europos miestų iniciatyvai, Komisijai taikant tiesioginio arba netiesioginio valdymo principą.
6. Iš ESF+ išteklių, skiriamų investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslui, 175 000 000 EUR skiriama tarptautiniam bendradarbiavimui, kuriuo remiami novatoriški sprendimai, taikant tiesioginio arba netiesioginio valdymo principą.
7. Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui (INTERREG) skiriami ištekliai sudaro 2,5 proc. visų fondų biudžetiniams įsipareigojimams 2021–2027 m. numatytų lėšų (t. y. iš viso 8 430 000 000 EUR).

105 straipsnis ***Išteklių perkeliavimas***

1. Komisija gali sutikti su valstybės narės pasiūlymu, pateiktu partnerystės sutartyje arba atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą, perkelti:
- (a) ne daugiau kaip 15 proc. visų mažiau išsivysčiusiems regionams skirtų asignavimų – pereinamojo laikotarpio arba labiau išsivysčiusiems regionams ir iš pereinamojo laikotarpio regionų labiau išsivysčiusiems regionams;
 - (b) iš labiau išsivysčiusiems regionams arba pereinamojo laikotarpio regionams skirtų asignavimų – mažiau išsivysčiusiems regionams.

2. Visų asignavimų, skirtų kiekvienai valstybei narei siekiant investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslo ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG), tarp šių tikslų perkelti negalima.

106 straipsnis

Bendro finansavimo normų nustatymas

1. Komisijos sprendimu, kuriuo patvirtinama programa, nustatoma bendro finansavimo norma ir didžiausia galima fondų paramos kiekvienam prioritetui suma.
2. Dėl kiekvieno prioriteto Komisijos sprendime nurodoma, ar tam prioritetui nustatyta bendro finansavimo norma turi būti taikoma:
 - (a) visam įnašui, įskaitant viešąjį ir privatųjį įnašą;
 - (b) viešajam įnašui.
3. Bendro finansavimo norma investicijų į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą tikslui kiekvieno prioriteto lygmeniu negali būti didesnė kaip:
 - (a) 70 proc. mažiau išsivysčiusiems regionams;
 - (b) 55 proc. pereinamojo laikotarpio regionams;
 - (c) 40 proc. labiau išsivysčiusiems regionams.a punkte nustatytos bendro finansavimo normos taip pat taikomos atokiausiems regionams.

Bendro finansavimo norma Sanglaudos fondui kiekvieno prioriteto lygmeniu negali būti didesnė kaip 70 proc.

ESF+ reglamentu gali būti nustatytos didesnės bendro finansavimo normos prioritetams, kuriais remiami novatoriški veiksmai pagal to reglamento [14] straipsnį.
4. Bendra INTERREG programų finansavimo norma negali būti didesnė kaip 70 proc.

ETB reglamentu gali būti nustatytos didesnės bendro finansavimo normos išorės tarpvalstybinio bendradarbiavimo programoms, kuriomis siekiama Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG).
5. Komisijos iniciatyva arba jos vardu įgyvendinamos techninės paramos priemonės gali būti finansuojamos 100 proc.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

**DELEGUOTIEJI ĮGALIOJIMAI, ĮGYVENDINIMO, PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

I SKYRIUS

Deleguotieji įgaliojimai ir įgyvendinimo nuostatos

107 straipsnis

Deleguotieji įgaliojimai

Komisijai pagal 108 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami šio reglamento priedai, išskyrus III, IV, X ir XXII priedus, siekiant juos pritaikyti atsižvelgiant į programavimo laikotarpiu padarytus ne esminių šio reglamento nuostatų pakeitimus.

108 straipsnis
Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.
2. 63 straipsnio 10 dalyje, 73 straipsnio 4 dalyje, 88 straipsnio 4 dalyje, 89 straipsnio 4 dalyje ir 107 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo datos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 63 straipsnio 10 dalyje, 73 straipsnio 4 dalyje, 88 straipsnio 4 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 63 straipsnio 10 dalį, 73 straipsnio 4 dalį, 88 straipsnio 4 dalį, 89 straipsnio 4 dalį ir 107 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

109 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

II SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

110 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Reglamentas (EB) Nr. 1303/2013 ar bet kuris kitas aktas, taikomas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, toliau taikomas programoms ir veiksmams, kurie tą laikotarpį remiami ERPF, ESF+, Sanglaudos fondo ir EJŖŽF lėšomis.

111 straipsnis
Veiksmų, kuriems taikomas įgyvendinimas etapais, sąlygos

1. Vadovaujančioji institucija gali pradėti atranką veiksmo, kuris yra veiksmo, atrinkto paramai gauti ir pradėto pagal Reglamentą (EB) Nr. 1303/2013, antrasis etapas, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:
 - (a) veiksmas, atrinktas paramai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1303/2013 gauti, turi du finansiniu požiūriu identifikuojamus etapus su atskiromis audito sekomis;
 - (b) visos veiksmo išlaidos viršija 10 mln. EUR;
 - (c) į mokėjimo paraišką, susijusią su pirmuoju etapu, įtrauktos išlaidos nėra įtrauktos į jokias kitas su antruoju etapu susijusias mokėjimo paraiškas;
 - (d) antrasis veiksmo etapas atitinka taikytiną teisę ir reikalavimus gauti ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo paramą pagal šio reglamento arba konkrečioms fondams skirtų reglamentų nuostatas;
 - (e) valstybė narė galutinėje įgyvendinimo ataskaitoje, pateiktoje pagal Reglamento (EB) Nr. 1303/2013 141 straipsnį, įsipareigoja per programavimo laikotarpį užbaigti galutinį antrąjį etapą ir užtikrinti, kad jis būtų įgyvendinamas.
2. Šio reglamento nuostatos taikomos antrajam veiksmo etapui.

112 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartį privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (*programų grupė*)

Sanglauda ir vertybės

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ nauja priemone

☐ nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus⁵²

☒ esamos priemonės galiojimo pratęsimu

☐ vienos ar daugiau priemonių sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują priemonę

1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.4.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

2019 m. – reglamento priėmimas

2020 m. – derybos dėl programų

2021 m. sausio 1 d. – naujų programų įgyvendinimo pradžia

1.4.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.*

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*)

ES veiksmai dėl Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, EJRF, PMIF, VSF ir SVVP, grindžiami SESV 174 straipsnyje nustatytais tikslais. Teisė imtis veiksmų įtvirtinta SESV 175 straipsnyje, kuriame Sąjunga tiesiogiai raginama įgyvendinti politiką panaudojant struktūrinius fondus, kartu su 177 straipsniu, kuriame nustatomas Sanglaudos fondo vaidmuo. ESF, ERPF ir Sanglaudos fondo tikslai nustatyti atitinkamai SESV 162, 176 ir 177 straipsniuose. Su žuvininkyste susiję veiksmai grindžiami SESV 39 straipsniu.

SESV 174 straipsnyje nurodyta, kad ypatingas dėmesys skiriamas kaimo vietovėms, pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms bei didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčioms vietovėms. Prie pastarųjų priskiriami labai retai

⁵²

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

apgyvendinti toliausiai į šiaurę esantys regionai bei salų, pasienio ir kalnuotos vietovės.

SESV 349 straipsnyje nustatyta, kad reikia patvirtinti konkrečias priemones siekiant atsižvelgti į atokiausių regionų socialinės ir ekonominės struktūros padėtį, kurią sunkina jų tam tikri konkretūs ypatumai, labai ribojantys šių regionų plėtrą.

Tikėtina papildoma Sąjungos nauda (*ex post*)

Veiksmingumas ir efektyvumas. ES veiksmas padeda geriau pasiekti rezultatų. Pavyzdžiui, daugelyje šalių sanglaudos politika sudaro apie 50 proc. viešųjų investicijų – šios valstybės narės kitaip neturėtų finansinių galimybių atlikti tokias investicijas. Be to, daugumoje regionų, nesvarbu, ar labiau ar mažiau išsivysčiusių, be ERPF nebūtų pažangiosios specializacijos strategijų (RIS3) ir jos nebūtų taikomos.

Indėlis siekiant ES piliečiams svarbių tikslų. Darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo skatinimas, ekologiškai tvarus ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos augimas, socialinė įtrauktis ir migrantų integracija ir tinkamą sienų priežiūra – visi šie klausimai svarbūs piliečiams. Be to, taikant reikiamas sąlygas, skatinamos struktūrinės reformos ir administravimo sistemos modernizavimas.

1.4.3. *Panašios patirties išvados*

1) Supaprastinimas. Poreikis mažinti administracinę naštą. Tai buvo viena pagrindinių pasikartojančių išvadų. Pernelyg sudėtingos valdymo, kontrolės ir audito sistemos buvo administracinio netikrumo ir vėlavimo įgyvendinti priežastis ir neskatino prašyti paramos. Itin rekomenduota taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą.

2) Lankstumas siekiant tenkinti naujus poreikius. Pavyzdžiui, atlikus ERPF ir Sanglaudos fondo *ex post* vertinimą nustatyta, kad programų pritaikymas prie ekonomikos krizės sąlygų buvo viena iš 2007–2013 m. sėkmės istorijų; ja reikėtų remtis ir ateityje.

3) Finansinių priemonių (FP) galimybės. Atlikus vertinimą nustatyta, kad FP gali būti veiksmingesnės investicijų į kai kurias politikos sritis finansavimo priemonės, tačiau įgyvendinimas vėluoja ir populiarinti jų naudojimą nelengva.

1.4.4. *Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

Atsižvelgiant į paramos pobūdį, didžiausia sąveika yra su programa „Europos horizontas“ ir Europos infrastruktūros tinklų rėmimo priemone.

Programa „Europos horizontas“ daugiausia dėmesio bus skiriama „Europos kompetencijai“ (naujų žinių kūrimui ir panaudojimui, pažangiesiems moksliniams tyrimams), o ERPF lėšomis bus remiama „regionų svarba“ (turimų žinių ir technologijų sklaida vietovėse, kuriose jų reikia, įtvirtinant jas vietoje pasitelkiant pažangiosios specializacijos strategijas ir kuriant vietos inovacijų strategijas).

Siekiant suderinamumo su Europos infrastruktūros tinklų priemone (toliau – EITP), didesnės tarpusavio sąveikos ir papildomumo bus pasiekta, jeigu EITP visų pirma bus remiamas „pagrindinis tinklas“, o ERPF ir Sanglaudos fondo lėšomis taip pat bus remiamas „visuotinis tinklas“, įskaitant galimybių regionų ir vietos mastu naudotis šiais tinklais ir transporto jungtimis miestų teritorijose užtikrinimą.

1.5. Trukmė ir finansinis poveikis

☐ **trukmė ribota**

- ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- X įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2021 iki 2027 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2021 iki 2029 m.

☐ **trukmė neribota**

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM, vėliau – visuotinis taikymas.

1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)⁵³

☐ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

- ☐ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų.

X **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis.

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis perduodant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės subjektams;
- ☐ privatinės teisės reglamentuojamoms įstaigoms, kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ valstybės narės privatinės teisės reglamentuojamoms įstaigoms, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

⁵³

Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Stebėsenos sistema grindžiama geriausia 2014–2020 m. biudžeto laikotarpio praktika ir bus toliau grindžiama pasidalijamojo valdymo sistema. Kiekvienai programai įsteigtiems stebėsenos komitetams bus suteiktas svarbesnis vaidmuo prižiūrint programos įgyvendinimo rezultatus ir visus jiems įtakos turinčius veiksnius. Siekiant skaidrumo bus reikalaujama, kad stebėsenos komitetams pateikti dokumentai būtų skelbiami viešai. Sistemą papildo metiniai Komisijos valstybių narių veiklos rezultatų peržiūros posėdžiai. Reikalavimas teikti metines įgyvendinimo ataskaitas bus panaikintas, vietoj to naujausi duomenys bus teikiami dažniau. Toliau bus taikomas reikalavimas teikti galutinę veiklos rezultatų ataskaitą.

Nustačius bendrai taikytinus rodiklius bus lengviau gauti stebėsenos informaciją ir ją apibendrinti Sąjungos lygmeniu.

Elektroniniai duomenys sudaro sąlygas drauge užtikrinti supaprastinimą ir skaidrumą. 2014–2020 m. laikotarpiu buvo reikalaujama, kad paramos gavėjai ir vadovaujančiosios institucijos, taip pat įvairios valdymo ir kontrolės sistemų institucijos tarpusavyje duomenimis keistųsi elektroniniu būdu per sukurtą atitinkamą sistemą. Šiame reglamente tuo remiamasi ir toliau plėtojami tam tikri duomenų rinkimo aspektai. Dabar visi įgyvendinimo pažangai stebėti reikalingi duomenys, įskaitant programų veiklos rezultatus, bus perduodami elektroniniu būdu. Kas du mėnesius bus atnaujinama atvirųjų duomenų platforma, o tai reiškia, kad veiklos rezultatai bus matomi beveik realiuoju laiku.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ai), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės sistemos pagrindimas*

Atsižvelgiant į teigiamus rezultatus gautus mažinant Europos Audito Rūmų nurodytų klaidų lygį (ir netikrumą, atsirandantį dėl to, kad sistema nebuvo įdiegta visą programų įgyvendinimo ciklą, taigi negalima padaryti galutinių išvadų dėl visų jos aspektų), būtina toliau taikyti esamus pagrindinius valdymo ir kontrolės sistemų principus ir finansines valdymo taisykles, nustatytas 2014–2020 m. laikotarpiui.

Tačiau būtina pripažinti, kad vėluota pradėti įgyvendinti 2014–2020 m. programas ir kartais dėl kai kurių reikalavimų sukurta nereikalinga administracinė našta. Todėl siūloma, kad įvairių valdymo ir kontrolės sistemų subjektų užduotys ir pareigos būtų išdėstytos aiškiau, visų pirma kiek tai susiję su veiksmų atranka ir reikalavimais, kuriais užtikrinama, kad būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principų.

Siekiant užtikrinti nuspėjamumą, į teisės akto tekstą įtraukta visa išsami informacija ir antrinės taisyklės, nustatytos antrinės teisės aktuose. Nereikalaujama atlikti skyrimo procedūros; nuostatomis skatinamas esamų sistemų pratęsimas. Siūloma taikyti paprastesnę tvarką programoms, turinčioms gerai veikiančią valdymo ir kontrolės sistemą ir gerus rezultatus. Taip pat patikslinti reikalavimai dėl rizika pagrįstų valdymo patikrinimų, vieno audito tvarkos, taip pat būtiniausi mažesnėms programoms taikomi reikalavimai, kai gali reikėti naudoti nestatistinius imties sudarymo metodus.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Pakeitimais ir supaprastinimo galimybėmis, kurias Komisija svarstė laikotarpiui po 2020 m., atsižvelgiama į įvairias Audito Rūmų rekomendacijas rengiant teisės aktus, kurie bus taikomi po 2020 m., visų pirma rekomendacijas, kuriomis raginama apsvarstyti fondų paramos įgyvendinimo mechanizmo modelį (audito Nr. 2015/AUD/0195 rekomendacija Nr. 1), atsižvelgiant į aukšto lygio grupės pasiūlymus.

Didelis klaidų lygis anksčiau dažnai buvo susijęs su nepakankamu teisiniu netikrumu ir skirtingu tų pačių taisyklių, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų srityje, aiškinimu. Komisija naujojo BNR pasiūlyme pristato keletą naujų aspektų: rizika pagrįstus valdymo patikrinimus, rizika pagrįstą audito strategiją, taisykles dėl proporcingo statistinės imties sudarymo poreikio ir konkrečias nuostatas dėl kontrolės priemonių proporcingumo ir nacionalinių sistemų naudojimo ir kt.

Parengti išsamūs priedai dėl atitinkamų valdymo ir kontrolės sistemų aspektų siekiant suteikti teisinį tikrumą be poreikio priimti tolesnių antrinės teisės aktų ar ilgų gairių, kurios paprastai rengiamos po to, kai priimamas BNR.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Dažnai kritikuojama (įskaitant Audito Rūmų kritiką), kad dabartinis pasidalijamojo valdymo įgyvendinimo mechanizmas yra pernelyg sudėtingas, jį taikant dažnai daroma klaidų ir jis yra susijęs su didelėmis sąnaudomis visais kontrolės lygmenimis. Komisija atidžiai išnagrinėjo visus šiuos svarbius elementus, kad rastų tinkamą atskaitomybės, supaprastinimo ir veiksmingumo pusiausvyrą.

Supaprastintos procedūros numatytos siekiant išvengti paramos gavėjų kontrolės, atliekamos įvairiais lygmenimis, dubliavimo ir valdymo ir kontrolės sistemos funkcijų sutapimo. Pavyzdžiui, po 2020 m. sertifikavimo institucijos (šiuo metu daugiau 210) bus pakeistos apskaitos funkcija, kuri ateityje negalės dubliuoti kontrolės priemonių. Be to, siūloma racionalizuoti audito veiklą sumažinant paramos gavėjų lygmeniu atliekamų veiksmų auditų skaičių. Iš tiesų numatytos konkrečios nuostatos dėl geresnių proporcingų priemonių, atsižvelgiant į tai, ar programos valdymo ir kontrolės sistema anksčiau veiksmingai veikė.

Kalbant apie tikslinį patikinimo lygį, teisėkūros pasiūlymų etape siekiama, kad klaidų lygis būtų mažesnis už 2 proc. reikšmingumo ribinę vertę. Dėl kitokios reikšmingumo ribinės vertės gali būti tariamasi tik kiekvienu konkrečiu atveju atsižvelgiant į diskusijas dėl teisės aktų, visų pirma, kai teisėkūros institucija (iki galo) nepritaria pasiūlytam programos supaprastinimui ir (arba) apriboja kontrolės priemones ir dėl to būtų daromas poveikis numatomam klaidų lygiui.

2.3. **Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės**

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Komisija toliau svarstys galimybes po 2020 m. sustiprinti vadovaujančiųjų institucijų įdiegtas sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemones.

Vadovaujančios institucijos turės toliau taikyti veiksmingas ir proporcingas kovos su sukčiavimu priemones ir procedūras, konkrečiai atsižvelgdamos į nustatytą sukčiavimo riziką.

E. sanglauda ir interaktyvios IT sistemos tebebus pagrindiniai reikalavimai ateityje. Vadovaujančios institucijos galės toliau taikyti įdiegtus pažeidimų ir sukčiavimo prevencijos procesus ir sistemas.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija ir siūloma nauja biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ⁵⁴	ELPA šalių ⁵⁵	šalių kandidačių ⁵⁶	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento [21 straipsnio 2 dalies b punktą]
02 Sanglauda ir vertybės	05 02 – Europos regioninės plėtros fondas (ERPF)					
	05 03 – Sanglaudos fondas					
	05 03 YY – Įnašas į Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP)	DA	NE	NE	NE	NE
	07 02 – Europos socialinis fondas (ESF)					

⁵⁴ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

⁵⁵ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁵⁶ Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių šalių kandidačių.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

mln. EUR dabartinėmis kainomis (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija			02	Sanglauda ir vertybės							
			2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
05 02 – Europos regioninės plėtros fondas (ERPF)	Įsipareigojimai		29 440,110	30 327,771	31 279,590	35 259,611	33 267,540	34 307,819	35 425,598		226 308,000
	Mokėjimai		1 164,755	1 341,699	12 834,033	16 236,551	29 081,391	38 297,376	38 210,997	89 204,236	226 308,000
05 03 – Sanglaudos fondas	Įsipareigojimai		4 522,388	4 684,978	4 862,038	5 044,652	5 232,977	5 428,152	5 631,603		35 407,000
	Mokėjimai		175,643	200,023	3 490,734	3 019,315	4 914,058	5 243,048	4 989,748	13 374,217	35 407,000
05 03 YY – Įnašas į Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP)	Įsipareigojimai		1 441,457	1 493,281	1 549,717	1 607,923	1 667,949	1 730,159	1 795,007		11 285,000
	Mokėjimai		83,293	504,603	528,852	548,807	569,400	590,655	612,703	7 847,181	11 285,000
07 02 – Europos socialinis fondas (ESF)	Įsipareigojimai		12 983,946	13 384,351	13 814,025	14 256,194	14 711,141	15 181,257	15 669,085		100 000,000 ⁵⁷
	Mokėjimai		511,825	592,614	5 940,557	7 241,014	12 9307,66	16 995,138	16 806,577	38 981,508	100 000,000
Iš kurių administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš programos paketo lėšų ⁵⁸	Įsipareigojimai = Mokėjimai		40 300	40 600	35 900	36 200	36 500	36 800	37 100		263 400

⁵⁷ Ši suma neapima sveikatos, užimtumo ir socialinių inovacijų sumos (1 174 mln. EUR).

⁵⁸ Techninė ir (arba) administracinė pagalba bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai. Šis suma yra įtraukta į pirmiau įtrauktas sumas pagal fondą; jis apima tik REGIO techninę paramą. Dėl EMPL daugiau informacijos pateikta atskirame pasiūlyme COM(2018) 382 *final*. Techninė parama, skirta EITP, neįtraukta į šią finansinę pažymą.

IŠ VISO⁵⁹ asignavimų programos paketui	Įsipareigojimai		48 388,000	49 891,000	51 506,000	53 169,000	54 880,000	56 648,000	58 522,000		373 000,000
	Mokėjimai		1 935,516	2 638,939	22 794,176	27 045,687	47 432,616	61 126,217	60 620,025	149 407,142	373 000,000

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

EMPL GD		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai ⁶⁰		85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657		599,599
Kitos administracinės išlaidos ⁶¹										
IŠ VISO asignavimų pagal 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ – EMPL GD	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657		599,599

⁵⁹ Bendros sumos dėl suapvalinimo neatitinka atskirų sumų.

⁶⁰ Identiški skaičiai taip pat nurodyti atskirame pasiūlyme COM(2018) 382 *final*.

⁶¹ Žr. atskirą pasiūlymą COM(2018) 382 *final*.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

REGIO GD		2021 m .	2022 m .	2023 m .	2024 m .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai		80,506	82,116	83,758	85,433	87,141	88,883	90,660		598,497
Kitos administracinės išlaidos		2,370	2,417	2,465	2,514	2,564	2,615	2,667		17,612
IŠ VISO asignavimų pagal 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ – REGIO GD	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	82,876	84,533	86,223	87,947	89,705	91,498	93,327		616,019

mln. EUR dabartinėmis kainomis (tūkstantųjų tikslumu)

IŠ VISO EMPL IR REGIO		2021 m .	2022 m .	2023 m .	2024 m .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai		166,163	167,773	169,415	171,090	172,798	174,540	176,317		1 198,006
Kitos administracinės išlaidos		2,370	2,417	2,465	2,514	2,564	2,615	2,667		17,612
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	168,533	170,190	171,880	173,604	175,362	177,155	178,984		1 215,618

mln. EUR dabartinėmis kainomis (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m .	2022 m .	2023 m .	2024 m .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų visose daugiametės finansinės programos IŠLAIDŲ KATEGORIJOSE	Įsipareigojimai	48 556, 533	50 061, 190	51 677, 880	53 332, 604	55 055, 362	56 825, 155	58 700, 984		374 215,618
	Mokėjimai	2 104,0 49	2 809,1 29	22 966, 056	27 219, 291	47 607, 978	61 303, 372	60 799, 009	149 407 ,142	374 215,618

3.2.2. Numatomo poveikio administracinio pobūdžio asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR dabartinėmis kainomis (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	IŠ VISO
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

EMPL GD

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai ⁶²	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	599,599
Kitos administracinės išlaidos ⁶³								
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	85,657	599,599

REGIO GD

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	80,506	82,116	83,758	85,433	87,141	88,883	90,660	598,497
Kitos administracinės išlaidos	2,370	2,417	2,465	2,514	2,564	2,615	2,667	17,612
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	82,876	84,533	86,223	87,947	89,705	91,498	93,327	616,019

IŠ VISO EMPL IR REGIO

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	166,163	167,773	169,415	171,090	172,798	174,540	176,317	1 198,006

⁶² Identiški skaičiai taip pat nurodyti atskirame pasiūlyme COM(2018) 382 *final*.

⁶³ Žr. atskirą pasiūlymą COM(2018) 382 *final*.

Kitos administracinės išlaidos	2,370	2,417	2,465	2,514	2,564	2,615	2,667	17,612
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	168,533	170,190	171,880	173,604	175,362	177,155	178,984	1 215,618

EMPL GD

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos⁶⁴ 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	35,000
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	20,000	20,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	115,000
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	25,000	25,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	150,000

REGIO GD

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos⁶⁵ 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai	4,400	4,500	4,600	4,700	4,800	4,900	5,000	32,900
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	10,900	11,100	11,300	11,500	11,700	11,900	12,100	80,600
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	15,300	15,600	15,900	16,200	16,500	16,800	17,100	113,400

IŠ VISO EMPL IR REGIO

⁶⁴ Techninė ir (arba) administracinė pagalba bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

⁶⁵ Techninė ir (arba) administracinė pagalba bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos⁶⁶ 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai	9,400	9,500	9,600	9,700	9,800	9,900	10,000	67,900
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	30 900	31 100	26 300	26 500	26 700	26 900	27 100	195 500
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	40 300	40 600	35 900	36 200	36 500	36 800	37 100	263 400

IŠ VISO	208 833	210 790	207 780	209 804	211 862	213 955	216 084	1 479 108
----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų priemonei valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

⁶⁶ Techninė ir (arba) administracinė pagalba bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.2.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

EMPL

Metai		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
•Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
Komisijos būstinė ir atstovybės ⁶⁷		599	599	599	599	599	599	599
Delegacijos								
Moksliniai tyrimai								
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais): CA, LA, SNE, INT ir JES⁶⁸								
7 išlaidų kategorija								
Finansuojama pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	- būstinėje							
	- delegacijose							
Finansuojama iš programos paketo lėšų ⁶⁹	- būstinėje	99	99	99	99	99	99	99
	- delegacijose							
Moksliniai tyrimai								
Kita (nurodyti)								
IŠ VISO		698	698	698	698	698	698	698

REGIO

Metai		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
•Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
Komisijos būstinė ir atstovybės ⁷⁰		542	542	542	542	542	542	542
Delegacijos								
Moksliniai tyrimai								
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais): CA, LA, SNE, INT ir JES⁷¹								
7 išlaidų kategorija								
Finansuojama pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ	- būstinėje	38,5	38,5	38,5	38,5	38,5	38,5	38,5
	- delegacijose							

⁶⁷ Skaičiai pagrįsti 2018 m. skirtu asignavimu (SEC(2017) 528), iš kurio išskaičiuoti darbuotojai, skirti EGF, atsižvelgiant į atskirtą pasiūlymą (COM(2018) 382 *final*).

⁶⁸ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietinis darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JES – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

⁶⁹ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

⁷⁰ Skaičiai pagrįsti 2018 m. skirtu asignavimu (SEC(2017) 528). Dėl PNPP III skirtų darbuotojų žr. COM(2018) 382 *final*.

⁷¹ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietinis darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JES – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

KATEGORIJA								
Finansuojama iš programos paketo lėšų ⁷²	- būstinėje	71	71	71	71	71	71	71
	- delegacijose							
Moksliniai tyrimai								
Kita (nurodyti)								
IŠ VISO		651,5	651,5	651,5	651,5	651,5	651,5	651,5

EMPL ir REGIO

IŠ VISO etatų plano pareigybių (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
Komisijos būstinė ir atstovybės	1 141	1 141	1 141	1 141	1 141	1 141	1 141	1 141
Delegacijos	0	0	0	0	0	0	0	0
Moksliniai tyrimai	0	0	0	0	0	0	0	0
IŠ VISO išorės darbuotojų (etatų vienetais)	208,5	208,5	208,5	208,5	208,5	208,5	208,5	208,5

BENDRA SUMA	1 349,5	1349,5	1349,5	1349,5	1349,5	1349,5	1349,5	1349,5
--------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) persikirstytus generaliniame direktorate, ir prirėkus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	• Prisidėti prie programų ir (arba) projektų pasiūlymų analizės, derybų, keitimo ir (arba) rengimo patvirtinimui valstybės narėse. • Prisidėti prie patvirtintų programų arba projektų įgyvendinimo valdymo, stebėsenos ir vertinimo. • Užtikrinti programų taisyklių laikymąsi.
Išorės darbuotojai	• <i>Idem</i> ir (arba) administracinė parama.

⁷² Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.3. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	IŠ VISO
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ kitoms pajamoms

Nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁷³						
	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
..... straipsnis							

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

⁷³ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.